

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1854.

ΤΟΜΟΣ Ε΄.

ΦΥΛΛ. 113.

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΦΟΚΩΝ.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ Παύλου Φελιά.

(Συνίημα καὶ τέλος. Ἴδε φυλλ. ΡΙΠ').

—ο—

Καθ' ἣν στιγμήν εἰσάγωμεν τὴν Μαλεσιώτιν ὑπὸ τὸ ὄμμα τοῦ ἀναγνώστου, εἶχε γάροις πρὸ ὀλίγων στιγμῶν εἰς τὸ συνέδριον τῶν κενταύρων τεράστια στοιχήματα, ἐνῶ ἐξ ἄλλου μέρους, δὲν εἶχε κατορθώσει τίποτε εἰς τὸ συνέδριον τῶν ἀμφιβίων τὸ ἕλικόν ἐφαίνετο ὄλον ἐξαντλούμενον. Σαυθωκότης λοιπὸν ἐπέλυκε τὸ πρόσωπόν του, ὅτε ὁ θαλαμηπόλος του ἀνήγγειλε τὴν Κ. Σμήθων. — Ὁ Κ. Σμήθων ἔφερεν ἐπὶ σώματος ὑπερμέτρως γιγαντιαίου, μικροῦ, λεπτοῦ καὶ δατώδη λαιμόν, εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ἵππου ἐταλοντεύετο κεφαλὴ, ἐξ ἐλείνων τῶν ἵππων τὸν βρετανικὸν τύπον ἐμιμήθησαν μὲ τσαυτὴν ἐπέλειαν οἱ Γάλλοι γελοιογράφοι. Ὁ Κ. Σμήθων ἦτο αἰσιότατος τοῦ μαρκεσιῦ ἔλαμν δὲ, ὡς αὐτός, διά-

φορα τεχνάσματα εἰς τὸ συνέδριον, τεχνάσματα ἀφορῶντα τὸ χαρτοπαίγιον καὶ ἐν ὑπολήψει ἔπιτα ὑπὸ τῶν συντρόφων του, ἀλλὰ χωρὶς κεκρυμμένον σιωπὴν ἀντιζητίας διὰ τὴν μαρκεσιῶν. Ἐκ τοῦ ἐναντίου, λαμβάνων μετ' εὐμενείας τὴν δευτέραν θέσιν, ἐλάμβανε μέρος εἰς ἕνα τὰ στοιχήματα τοῦ μαρκεσιῦ, καὶ οὐδεὶς ἀνεχώρει κωχόμενος πλείοντερον διὰ τὰ ἀνδρογαθήματά του εἰς τὸ χαρτοπαίγιον.

Ἐπέστη, ἔλαμν τὸ σημεῖον τοῦ ἀμφιβίου, καὶ παρουσιάσε μετὰ σοφιστικῆς τὴν δάκτυλον. Καί τότε, συνδιάλεξις ἀποδοαία αὐτῆ καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ ἀποδοαίοντερον ἀκόμα ἕνα μὲν μεγαλητέρον ἀμφιβιότων, ἤργισα μεταξὺ τῶν δύο φίλων.

— Ἰδὲ, Πίττ, εἶπεν ὁ Κ. Σμήθων. Χειρῆτις, παιδί μου.

Ὁ Πίττ ἦτο βυκαρότατος τις ἰσπανικὸς κύνων. Ἐπλητίσας γολαίνων, ἐπέστη καὶ ὕψισος τὸν πόδι.

— Καλὰ, Πίττ, καλὰ!

Ὁ Κ. Σμήθων ἔβαλε τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ κύνος μὲ ὄλιον πατρικὴν ἀγάπην. Ἦναρθεῖς ἐπειτα οἰρήσων καὶ ἀπειθονεῖς εἰς τὴν μαρκεσιῶν.

— Τίποτε νεώτερον; ἠρώτησα.

— Τίποτε.
 — Τίποτε! *Ελα δά! αλλά σὺ γάνεσαι! Διάβολο! δύο μῆνας τώρα δὲν ἔκαμες τίποτε. Τί διάβολο λοιπὸν σκέπτεσαι; Ἐγὼ, δὲν σὲ τὸ κρύπτω, ἠμποροῦν εὐλόγως νὰ κερδήσω δέκα χιλιάδας λίρας. Αὐτὸς ὁ διαβολοῦρακνὸς, ὁ ὁποῖος δίδει μαθήματα τῆς κολυμβητικῆς εἰς τὸν Πίττ, μὲ κέρνει μίαν γυναίαν τὴν ὥραν μὲ ἀπόδειξιν, καὶ ἐπειδὴ ὁ Πίττ σπουδάζει ἐξ ὥρας καθ' ἡμέραν, μᾶς γίνονται 300 περίπου λίραι τὸν μῆνα. Εἶναι ἀκριβῆ, τὸ θμολογῶ, ἀλλὰ καὶ ὁ σκύλος εἶναι θάψμα. Τὴν εἶδες;
 Ὁ μαρκέσιος Σαιντ-Ζουὰν ἀνερόφησε καπνόν.
 — Ὅλα αὐτὰ μὲ στενοχωροῦν, Σμίθσον, ὅλα μὲ στενοχωροῦν. Δὲν ἔχομεν πλέον τίποτε νὰ κάμωμεν. Τί νὰ στοιχηματίσωμεν τώρα;
 — Αὐτὸ σὲ στενοχωρεῖ; σὲ λείπει λοιπὸν πρῶγ μὰ τι, διὰ νὰ στοιχηματίσης; Αἱ καλὰ! ἐγὼ νὰ σὲ εἰπῶ δὲν μὲ τὸ ἔλεγες τόσον ὥραν; . . .
 — Πᾶ! εἶπεν ὁ μαρκέσιος, μὲ ἦθος μεγάλης ἀπιστίας.
 — Δὲν ἔχει πᾶ ἐδῶ! ἐγὼ, σὲ λέγω πρῶγμα νὰ στοιχηματίσης. Εἶναι λαμπρὸς κολυμβητής, καὶ ἐντοσοῦτῳ πάντοτε, πᾶ! φωνάζεις. Ἄκουσε: διατί δὲν στοιχηματίζεις νὰ διαβῆς τὸν Τάμεσιν μὲ βάρος δεμένον εἰς τὸ σῶμα;
 Εἰς τὴν τόσῳ ἀπλῆν καὶ τόσῳ γόνιμον συνάμει τούτῃν ἰδέαν, ὁ Κ. Σαιντ-Ζουὰν ἠγέρθη ἀναπηδήσας, διότι ἔβλεπεν εἰς αὐτὴν δλόκληρον σειράν νέων ἐπιτυχῶν.
 — Ἀληθινῶ, πόσον βάρος ἠμπορεῖς νὰ σηκώσης; ἠρώτησεν ὁ Σμίθσον, νεύσας εἰς τὸν Πίττ νὰ ἐτοιμασῆ νὰ ἐξέλθωσι· δεκαπέντε, δεκαοκτὼ λίτρας, μὲ φαίνεται. . .
 — Πᾶ!
 — Εἴκοσι λίτρας τὸ πολὺ, πιστευσέ με.
 Ἄλλ' ὁ μαρκέσιος, ὑψώσας περιφρονητικῶς τοὺς ὄμους, ὠρλισθὴν ὅτι θὰ ἠσγύνετο νὰ προτείνῃ ὀλιγώτερον τῶν πενήτηκοντα λίτρων. Μετὰ μικρὸν ὁ Κ. Σμίθσον ὡς καὶ ὁ Κ. Πίττ ἀνεχώρησαν.
 Ἡμέρας τινὰς μετὰ ταῦτα, ἔνδον πενιχρῶς τινος φουλεῖς, ἐξ ἐσίνων ἀπὸ τὰς ὁποίας βρῖθει ἡ συνοικία τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου, εἰς ἀνήρ καὶ δύο γυναῖκες ἐκάθητο περίξ τρυβλίου γεωμίλων βραστῶν, καὶ ἐφραίνοντο ὅτι ἀπέδιδον πολλὴν ὑπόληψιν εἰς τὸ εἰσελεῖς αὐτὸ φαγητόν. Καὶ ἡ μὲν μία τῶν δύο γυναικῶν ἦτο νέα ἀκόμη, ἀλλ' ἐτήκετο ὑπὸ ἀσθενείας ἢ λύπης ἢ δὲ ἄλλη, θυγάτηρ βεβαίως; τῆς πρώτης, ἐβρίσκετο εἰς τὸ ἄνθος ἐξαιτίας νεότητος καὶ καλλονῆς.
 Ὁ ἀνήρ ἦτο τριακοντούτης ὡς ἐγγιστα· ὑπὸ τὸ βάνυσον ἐνδυμά του, διέκρινε τις φύτιν ἀφρονισμὸν καὶ λεπτήν καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένην ἄμα. Καὶ αἱ μὲν δύο τοῦ συντρόφου ἔτρωγον μὲ ὄχι τόσῃν ἀηδίαν, ἐκεῖνος ἡμῶς, ἀφοῦ ἔφαγεν ὀλίγον, ἔβαλε κατὰ μέρος τὸ πινακίδιον τοῦ καὶ ἐβύθισθη εἰς βολίεις λογισμοῦς.
 — Ἰδουάρδε, εἶπεν ἡ νεῆνις μὲ ἀγάπην μετριασθεῖσαν ἀπὸ εἰδῶς τι σεβασμίου φόβου, δὲν ἔχεις ὀρεξιν σήμερον;
 Ὁ Ἰδουάρδης ἠγέρθη ὀρηκτικῶς καὶ διέτρεξε μὲ

ταχύτητα τὴν αἵφουσαν. Αἱ δὲ δύο γυναῖκες ἀντήλασαν βλέμμα.
 — Πάντοτε αἱ αὐταὶ λυπηραὶ ἰδέαι, στοιχηματίζω, Κύριε Ἰδουάρδε, εἶπεν ἡ μάλλον ἠλιωμένη. . . Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ! δὲν ἤξέσεις, ὅτι καὶ ἡμεῖς εἴμεθα περιλυποί, ὅταν ἦσαι μελαγχολικός;
 Ὁ νέος ἠγγίσε διὰ τῆς χειρὸς τὸ μέτωπόν του, ὡς διὰ νὰ ἀποβάλῃ τὴν ἐνοχλοῦσαν αὐτὸν ἰδέαν, καὶ πλησιάζας τὰς δύο γυναῖκας, ἔλαβε τὰς χεῖρας των, τὰς ὁποίας ἐσφιγγεν ἐντὸς τῶν ἰδικῶν του μὲ ἰδιόζουσαν συγκίνησιν.
 — ὦ! γνωρίζω πόσον εἰσθε καλαί, εἶπε γνωρίζω τί ὄρεϊλω εἰς σέ, τὴν μητέρα σου, ἡ ὁποία ὑπεδέχθης ἄλλοτε τὸν δυστυχῆ ναυαγόν, εἰς σέ, ἦτις, μ' ἔδωκε τὴν μεγάλην πενίαν σου, ἐμοιράσθη μετ' αὐτοῦ τὸ τελευταῖον τεμάχιον τοῦ ἄρτου σου. Σ' εὐχαριστῶ. . . . Εὐχαριστῶ καὶ πὲ ἐπίσης, Μαρία, ἡ ὁποία ἔδωκες εἰς τὸν ἀγνωστον, πᾶν ὅτι εἶχες εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, τὴν χεῖρά σου καὶ τὴν καρδίαν σου. Σὰς εὐχαριστῶ καὶ τὰς δύο, διότι μὲ ἠκολούθησατε εἰς ἕξιν γῆν! . . .
 — Ἰδουάρδε! διέκοψεν εἰποῦσα ἡ Μαρία μὲ ἐπιπληκτικὸν τόνον, μὴν ἠμιλῆς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· δὲν ἐκάμωμεν πλείοτερον ἀπὸ τὸ χρέος μας.
 — Τὸ χρέος σας! ὦ! ἐκάμωτε πολλὰ δι' ἐμέ. . . ἀστυχῶς δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐνθυμηθῶ ὅλας τὰς εὐεργεσίας σας, διότι ἔχω εἰς ἄλλα ἀντικείμενον προσηλωμένον τὸν νοῦν μου. . .
 — Εἰς ποῖον; εἶπε μὲ περίεργον τόνον ἡ Μαρία.
 Ὁ Ἰδουάρδης ἐμελλε νὰ ἀπαντήσῃ ἴσως· ἀλλ' ἡ ἀδιάκριτος αὐτῆ ἐρωτικῆς τῶ ἐνεβύμισε τὴν θέσιν του, διὸ καὶ ἐπανέλαβε μὲ σκόληρον τόνον·
 — Τίποτε, ἀπεκρίθη δὲν σὲ ἀπηγόρευσα τὸ νὰ μὲ ἐρωτῆς, Μαρία; εἶναι πράγματα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἀγνοῆς διὰ παντός.
 Ἡ νεῆνις ἔκλινε σιωπηλῶς τὴν κεφαλὴν, καὶ δάκρυ θερμὸν ἐκκρίσθη εἰς τὴν παρειάν της.
 Αἴφνης, κύβοι ἐλαφροὶ ἠκούσθησαν εἰς τὴν θύραν. Καὶ ἡ Ἰδουὰν, ἐγεγέρθη σιγαλὰ, ὑπῆγε ν' ἀνοίξῃ.
 Μικρόσωμος τις καὶ ἰσχνὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἀκολουθούμενος ἀπὸ ἄλλον ὑψηλόν, ἐνδυμασίαν ἐργάτου φέροντα.
 — Καλ' ἡμέρα! Καλ' ἡμέρα! εἶπεν εἰσελθόν.
 Καὶ τὸ διαπεραστικὸν βλέμμα του παρετήρησε μὲ ἀπερίεργον ταχύτητα τὰ ἐπιπλα τοῦ δωματίου.
 — Τί θέλεις; ἠρώτησεν ὁ Ἰδουάρδης.
 — Μικρὰ πράγματα, εἶπεν μὲ μορφασμὸν τινα ὁ μικρόσωμος γέρον, ἀπαιτῶν μάλλιν εἰς τὴν δυσχερῆσαιαν τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο, ἰδὼν τὰ ἐπιπλα τοῦ δωματίου, ἢ εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ νέου· μικρὰ πράγματα, μὲ τὴν ἀλήθειαν!
 Καὶ ἐκβαλὼν φωνὴν ἁμοιόζουσαν τὸν ἦχον τοῦ σημάντρου τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὑπομειδιῶν κατὰ τὴν συνήθειάν του·
 — Δὲν μὲ ἐνθυμῶσαι, βλέπω, πλέον, αὐθέντη, εἶπε· δὲν μὲ παραίτησεν τούτο, νὰ σὲ εἰπῶ τὴν ἀλή-

θεῖαν· ἐνοικιασται καὶ οἰκοκύριε βλέπει ὁ ἕνας τὸν ἄλλον τὴν ἡμέραν τῆς πληρωμῆς, καὶ ἐπειδὴ ἡ εὐγενεία σου δὲν πληροῦναι ποτέ. . .
 — Ἀπὸ τώρα τὸ ἐνοίκιον! διέκοψεν εἰπὼν ὁ Ἰδουάρδης μὲ ἀφελῆ ἐκπλήξιν.
 — Ἀπὸ τώρα! μάλιστα, ἀπὸ τώρα! τὴν τρίτην ἡμέραν, ἂν ἀγαπᾷς! ἤκουσες;
 — Ἄρκει, Κύριε, εἶπεν ὁ Ἰδουάρδης.
 — ὦ! ὦ! Ἄκουσες, Τζῶν; εἶπεν ὁ ἰδιοκτῆτης μειδιῶσα; πρὸς τὸν ἀκόλουθόν του, μείναντα μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκεῖνης ἀκίνητον πλησίον τῆς θύρας. Λέγει ὅτι ἄρκει.
 — Τὸ εἶπε, τρώντι, ἀπεκρίθη ὁ Τζῶν.
 — Καὶ τί λέγεις σὺ, Τζῶν, περὶ τούτου;
 Ὁ Τζῶν ἠτένεσε προσεκτικῶς τὸν κύριον σχῆμα (τοιοῦτο ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτῆτου) καὶ εὐωίπασε.
 — Λοιπὸν; . . . νόστιμον δὲν εἶναι, πῶς;
 — ὦ! . . . νόστιμον, αὐθέντη, ἐβυθίστην εἰπὼν ὁ Τζῶν, ὅστις ἀνεκάγχασεν ἀμέσως, ὡς ἂν ἔθαλεν ὁ Κ. Σχῆπ ἐλατήριον τί εἰς τὸν λάρυγγά του.
 — Ἐξῆ, Κύριε! εἶπεν ὁ Ἰδουάρδης ὀργισθεῖς.
 — Ἐξαιρετὰ! ἐξαιρετὰ! καὶ τὰ χρήματα;
 — Αὐρὸν τὰ ἔχεις.
 — Αὐρὸν; . . . ἤκουσες, Τζῶν; Αὐρὸν, εἶπεν αὐρὸν εἶπε καὶ τὴν τελευταίαν φορᾶν. . .
 — Τὸ εἶπε, μάλιστα.
 Ὁ νέος Ἰδουάρδης μόλις ἐδύνατο νὰ κρατήτῃ τὴν ὀργὴν του· πλήν, καταβαλὼν καὶ τελευταίαν προσπάθειαν·
 — Θέλεις νὰ περιμείνης ἕως αὐρὸν; ἠρώτησεν. Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπροφῆρθησαν μὲ τίνον ἀνιμπομόνου προκλητικῶς, ἦτις ἔκαμε τὸν γέροντα νὰ συλλογισθῆ· παρετήρησε καλῶς τοῦ; ὄμους τοῦ Ἰδουάρδου καὶ τοὺς τοῦ ἀκολουθίου του, καὶ
 — Ἰστω, εἶπε μετὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην, ὡς περιμείνω ἀκόμη. . . Ἄλλ' αὐρὸν, χωρίς ἄλλο, ἤκουσες; εἰδερῆ. . .
 — Ἄρκει! διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἄρκει!
 — Εἰδερῆ ἔχομεν καὶ ἄλλο μέτρον!
 Ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἠρώτησαν διὰ τοῦ βλέμματος τὸν σύντροφόν των, ἐξακολουθῶντα νὰ διατρέχῃ ἐν σιωπῇ τὸ δωμάτιον.
 — Λοιπὸν. . . πῶς θὰ κάμω; εἶπεν ἐπὶ τέλους ἡ μήτηρ σιγαλῶς καὶ μετὰ δισταγμοῦ.
 — Δὲν ἤξέσω; ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν ἦναι, πρέπει νὰ πληρωθῇ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος.
 Εἶπε, καὶ ἀρπάσας ὀρηκτικῶς τὸν πῆλόν του ἐξῆλθεν, ἐνῶ αἱ δύο γυναῖκες; ἐπιπτον εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων ἀπὸ τὸν τρόμον των.
 — Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς εὐσπλαγγισθῇ! εἶπεν ἡ Μαρία· ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸν ἐμπνεύσῃ κακὰς ἰδέας.
 Ὁ Ἰδουάρδης ἐπληγνῆθῃ πολλὴν ὥραν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, εἰς τὰς ἀνωτάτους ἰδέας τῆς συνοικίας τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου· παραδόξως σύγχυσις ἐ'αίσιθεν εἰς τὸν νοῦν του· ἡ στανὴ ἐκεῖνη τὸν εἶχε ταράξει ὑπερβαλλόντως. Ἦτο πτωχὸς πρὸ πολλῶν ἐτών, ἀλλ' εἶχεν ὑπάρξει ἄλλοτε πλούσιος· ἐκτὸς

τούτου, ποτὲ ἢ ἐνδεῖα δὲν τῷ εἶχε φανῆ τόσον τραγική. Ἰσθάζει τὴν κεφαλὴν ἔχων πρὸς τὰ κάτω καὶ λαλῶν λόγους ἀσυναρτήτους.
 — Θὰ ὑπάγω εἰς τὴν Γαλλίαν, ἔλεγε, θὰ ὑπάγω νὰ ζητήσω ἄσπλον ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μου, ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους φίλους μου. . . Ἄλλοίμονον! θὰ μὲ γνωρίσουν ἀρὰ γε; . . . Ἐὰ μὲ ἀποβάλουν ἴσως. . . χωρίς τίτλον, χωρίς χρήματα. . . Ἐὰ μὲ ὀνομάσουν ἀπαταίωνα. . . Ἄ! ἐκεῖνος! δὲν θὰ τὸν στείλῃ ὁ Θεὸς ποτὲ εἰς τὸν δρόμον μου; . . δὲν θὰ ἠμπορέσω ποτέ; . . ὦ! ἐτρελλοῦθη! ἐτρελλοῦθη ὁ ἄθλιος! . . . Καὶ ἡ Μαρία, ἡ πτωχή, ἡ τόσον καλὴ, ἡ τόσον ἀρωσιωμένη ἐκεῖνη κόρη!
 Ἐνῶ δὲ ἐσκέπτετο ταῦτα, καὶ ἐνῶ βαδίζον ἐπρόσφρουσεν εἰς τὸ λιθόστρωτον καὶ ἐπέσφεν οὕτω τὰς βλαστημίας τῶν διαβαινόντων, ἐφθασεν ἀνεκαιοσῆτω; εἰς τὸν Τάμεσιν. Ἐκεῖ ὑπῆρχε μεγάλη σφύρη περιέργων ἀνθρώπων, συναλλόντων βεβαίως διὰ νὰ παρατηρήσωσι ἐσταχτόν τι θέαμα. Πλησιέστατα τῆς σφῆρας, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ πλήθους τούτου, σωματώδης τς ἀνθρώπος, φέρων μόνον περισκελίδα καὶ μικρὸν κλατὸν ἐκενδύτην, ἤναπτεν ἄσπλον διὰ χάλυκος τινος. Πέριξ αὐτοῦ τὸ πλήθος ἐ'νεύετο καὶ σιωπῆτο διὰ νὰ τῷ εἴπῃ μίαν λέξιν, θὰ ἔλεγες ὅτι ἴσως εἶχον νὰ εἰπωσὶ τι πρὸς αὐτόν.
 Ὁ ἄνθρωπος δὲ οὗτος ἦτο ὁ μαρκέσιος Σαιντ-Ζουὰν, ἔτοιμος νὰ διαβῆ τὸν Τάμεσιν μὲ βάρος πενήτηκοντα λιτρῶν εἰς τὴν ὄσφον, ἡ δὲ συνάθροις ἐκεῖνη, ἠσαν αἱ φώκαι, περιέργοι θεαταὶ τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος.
 Ὁ Ἰδουάρδης, κατεχόμενος ὑπὸ μυρίων προσοσθῆσεων, διέσπασε τὸν λαόν. Αἴφνης τὸ βλέμμα του ἀπῆντησε τὸ τοῦ μαρκεσίου, καὶ ἀνέφρυσεν ἀπὸ κερφαλῆς μέχρι ποδῶν.
 Ἐντοσοῦτῳ αἱ συνομιλίαι ἐπαυσαν· τὸ πλήθος ἐκινήθη καὶ κατέβη τὴν ὑψηλὴν σφῆρην τοῦ ποταμοῦ.
 Ὁ Σαιντ-Ζουὰν εἶχεν ἀνάψει τὴν καπνοσύριγγά του. Τότε, ἤσυχος ὡς ὁ Ναπολέων κατὰ τὴν παρωμόνην τῆς μάχης, περιε'ώσθη τὸ βάρος καὶ ἐβρίβη εἰς τὸν ποταμόν μὲ ἀπαλῆς πρόσωπον. Ἄλλὰ μόλις ἐπλευσεν ὀρηκῶς τινος, καὶ ἔγενεν ἄφρατος, χωρίς νὰ φανῆ πλέον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος.
 Ὁ Ἰδουάρδης, ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸ βλέμμα του ἀπῆντησε τὸ τοῦ μαρκεσίου, ἠκολούθει μὲ ἀπληστων ὄμμα ὅλας τὰς κινήσεις του. Ἄν δὲν ὑπῆρχεν ἡ διαφορά τῶν θέσεων ἀμφοτέρων, ἦβλεπεν εἰπεῖ τις ὅτι ἐπανεύρισεν εἰς τὸν εὐγενῆ μετανάστην ἀρχαίον γνωστῶν. Πρὶν ἢ λοιπὸν ἄλλος τις προσέσθη νὰ δράμῃ εἰς βοήθειαν τοῦ μαρκεσίου, ὁ Ἰδουάρδης ἦτο ἤδη εἰς τὸ ὕδωρ. Αὐτὸ λεπτὰ δὲν παρήλθον, καὶ ἐπανεβρεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ τὸν δυστυχῆ μαρκέσιον, ἀφοῦ ἔκοψεν ἐπιτηδείως ὑπὸ τὸ ὕδωρ τὸ σφαιρίδιον, ὅπου τὸν ἐκράτει εἰς τὸν ποταμόν.
 Ὅλη ἡ συνάθροις καταπλάγη. Πολλοὶ μάλιστα ὑδάτηναι λέοντες, θαυμάσαντες τὸν κάστον τρόπον δι' οὗ ἐπῆσεν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ τὸν τρόπον διὰ τοῦ ὅπου ἡ κεφαλὴ του βρισκῆται διέσπασε τὸν πο-

ταμών πρὸς τὸν μαρκέσιον, δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπόλητα τῆς ἐνδυμασίας του, ἀλλ' ἔτειναν πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα.

Ὁ Ἰδουάρδος δὲν εἶδωκε προσοχὴν εἰς τὰς ἐπαίνε- τικὰς αὐτῆς ἀμφοτέρωθεν. Ἐφαίνετο καταχόμενος ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνῃς ιδέας, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ οὐτε βῆμα τὸν μαρκέσιον, τὸν ὁποῖον οἱ ἄθροιστοὶ του μετέ- φερν ἐπὶ τὴν ἀμαξίαν του. Ἄμα δὲ τὸν ἀνεβίβασαν εἰς αὐτήν, ἐκάλησε καὶ ὁ Ἰδουάρδος θυράλλως ἀπέ- ναντι τοῦ ἀμαξήλατου, καὶ ἀνέκραξεν ὁ ἴδιος· εἰς τὸ ξενοδοχεῖον! ἠθάς ἐκεῖ, μετέφερε τὸν μαρκέσιον εἰς τὸ δωμάτιόν του, τὸν ἐναπέθεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐκάλησε πλησίον αὐτοῦ, ὡς ἂν ἦτο ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῆς οἰκίας.

Ὁ δὲ Κ. Σαιντ-Ζουάν ἔμεινε οὕτω πολλὴν ὥραν χωρὶς νὰ ἀναλάβῃ τὰς αἰσθήσεις του. Εἶχε κατα- βάλλει ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἀνηκουστούς ἀγῶνας διὰ νὰ ἐλα- σερνῆθῃ τοῦ βάρους του. Μετὰ ἡμίσειον ὥραν ἀκρι- βῶς, καθ' ἣν οἱ ἐν τῷ οἴκῳ κατέβαλον μεγάλας προσπάθειάς διὰ νὰ τὸν ἐπαναερίωσιν εἰς ἑαυτὸν, ὁ μαρκέσιος ἤνοιξεν ἐπὶ τέλος τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὁ δὲ πρῶτός του λόγος ἦτο νὰ καταραστῆ φρικτῶς, πρῶτον τὴν ἑαυτοῦ του καὶ ἐπομένως τὸν ἐσβερετικώτατον χριῖστων μετ' ὀλίγον δὲ ἐζήτησε τὴν καπνοσύριγγά του. Ἀφοῦ δὲ ἐκάπνισε διαδεκάκις καὶ ἐπανῆλθεν ἐντελῶς εἰς ἑαυτὸν, ἠτένισε τὸν νέον.

— Τί διάβολον θέλεις εἰδῶ; ἠρώτησε μὲ βράναυσον τρόπον.
— Ἐπεβύθουν νὰ σὰς ἴδω ἐντελῶς συνελθόντα εἰς ἑαυτὸν, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Ἰδουάρδος, οὗ τινος ἡ φωνὴ ἔτρεμεν ἀπὸ ἀόριστον συγκίνησιν.
— Καὶ τί διάβολον σὲ μέλει ἐσὲ διὰ τοῦτο;
— Πῶς τὴν εὐτυχίαν, κύριε, νὰ σὰς σώσω ἀπὸ ἐν κίνδυνον, καί...
— Ἄ! σὺ εἶσαι; . . . εὐχαριστῶ! . . . ποτὲ δὲν ἐπίστευα ὅτι περὶ ἑντα λίραι, . . . ἀλλ' αὐτὸ δὲν σὲ ἀποβλέπει.

Παρατήρητας δὲ μετὰ ταῦτα τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ σπηρῶς του.
— Θὰ κοιμηθῶ τώρα, φίλε μου, ἔλα αὔριον . . . θὰ κάμω κατὶ τι ὑπὲρ σοῦ.
Εἶπε, καὶ τυλιχθεὶς μὲ τὸν ἐκκενδύτην του, ἀπε- κοιμήθη βαθεῖως.
— Πῶς ὀνομάζεται ὁ αὐθέντης σου, ἠρώτησε τότε μὲ ὑπερηφάνειαν ὁ Ἰδουάρδος ἐν ὑπηρεσίῳ.
— Μαρκέσιος Σαιντ-Ζουάν.
— Πῶς! πῶς! Μαρκέσιος Σαιντ-Ζουάν! Ἄ! ἔχομεν καὶ τὸ ὄνομα ἀκόμη! . . . ἔχομεν καὶ τὸν τί- τλον! ἐφεύρισε ὁ Ἰδουάρδος διευθυθεὶς πρὸς τὴν θύραν.

Οἱ ὑπηρεταὶ τὸν ἐνόμισαν παράφρονον, τόσῳ μὲν- λον καθ' ὅσον, πρὶν ἐξέλθῃ ἐστράφη ὀπίσω καὶ ἔκα- μεν εἰς τὸν ὑπὸντονοντα μαρκέσιον ἀπειλητικὸν καὶ ὀργίλον κίνημα.

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν, ὁ Ἰδουάρδος ἐφθασεν εἰς τὸ οἰκημῶ του, κατεχόμενος ἀπὸ ἀληθῆ πυρετόν. Ἐπα- σθεν ἀπὸ χαρῶν καὶ ἀπὸ τύφιν συνειδέτος. Πλέπιον τίς τὰ διάφορα αἰσθήματα, τὰ ὅποια ἐξωγαφοῦντο

ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ὡς ἔλεγεν ὅτι μεθυθεὶς ὑπὸ τῆς χαρᾶς ὅτι ἐφθασε τέλος πάντων σκοπὸν τὴν ὁποῖον πολλὸν χρόνον κατεδίωκεν, ἐτρόμαξε καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐγγίσῃ τὸν σκοπὸν τούτων.

Τὴν ἐπιόσαν, ὁ Κ. Σγάπ ὑπῆρξε πιστὸς εἰς τὴν συνέντευξιν. Ὁ Ἰδουάρδος τὸν εἶχεν ἐντελῶς λησμο- νῆσαι ἕνεκα τῶν συμφιλιωτικῶν τῆς προτεραιότητος. Ἄμα εἶδε τὸν οἰκοκύριον, καὶ ἡ ὑπόσχεσις τὴν ὁποῖαν εἶχε δώσει, καὶ τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ τὴν ἐκτελέσῃ, τὸ ἐπανῆλθεν ἀμφοτέρωθεν εἰς τὴν μνήμην.

— Κύριε, εἶπεν, ἔδωκα ὑπόσχεσιν χωρὶς νὰ σκεφθῶ.
— Ἄ! . . .
— Δὲν ἔχω χρήματα.
— Τὸ ἐγνώριζα ἐγὼ αὐτὸ . . . τὸ ἔλεγα! ποῦ χρήματα!
— Ἄκουσε, εἶπεν ὁ Ἰδουάρδος, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐντός ὀλίγου ἀρκεύεται νὰ ἔχω . . .
— Ἐντός ὀλίγου; ἐπανέλαθεν εἰρωνικῶς ὁ γέρον.
— Ἐντὺς ὀκτῶ ἡμερῶν, ἕως μάλιστα προητέτερα.
— Δὲν χερταίνω ἐγὼ μὲ αὐτὰ τὰ παρημύθια . . . θέλω χρήματα, ἤκουσε, κύριε;
— Δὲν ἔχω.
— Δὲν ἔχεις; νὰ μὲς ἀδειάσῃς λοιπὸν τὸν τόπον.
— Ὅσα ἐπιπλα σὲ μένουσιν, νὰ πωληθῶν.
— Ἄ! δὲν θὰ τὸ κέρμης αὐτὸ! . . .
— Ἰζῶν! . . . λέγει δὲν θὰ τὸ κάμω.
— Ἄφες τώρα τὸν Ἰζῶν, κύριε, εἶπεν ὁ Ἰδουάρ- δος ἀναλαβὸν τὸν γονεῖν εἰς αὐτὸν ἀγένητον τόπον. Σὲ χερταίνω ἐνεία συνήθει ἀπόβλαστον ἀπὸ τὴν οἰ- κίαν μόνον κέντε λίρας νὰ πῶσαι ἀπὸ τὰ ἐπιπλα. Ἀντὶ τούτου, ἐπὶ ἀπολύθῃς λέγων ὁ νέος, σὲ προ- σείνω νὰ σὲ πληρώσω ἴσον τῆς ποσῆς ἐντός ὀκτῶ ἡμερῶν, καὶ ἐκτός τούτου, θὰ λάβῃς καὶ ἀξίολογον ἀμοιβὴν δι' ἐκείσιν ἡμέρας, ἡ ὁποία ἠθέλω παραλβεῖ.

Ὁ γέρον ἤρχισε νὰ ἀνέκτεται. Ἡ δὲ Ἰβόννη καὶ ἡ Μαρία δὲν ἐνόησαν τὸ παρημύριον ἀπὸ τοὺς λό- γους τοῦ Ἰδουάρδου.
— Καὶ τί ἀμοιβὴν θὰ δώσῃς; εἶπεν ὁ Κ. Σγάπ μετὰ δισταγμῶν.
— Μίαν λίραν τὴν ἡμέραν.
— Μίαν λίραν! τρώντι; ἐπανέλαθεν ἐκπληκτικῶς αἱ γυναῖκες.
— Μίαν λίραν! εἶπε καὶ ὁ ἰδιοκτήτης. Ὀλίγον εἶναι . . . ὀλίγον, μὰ τὴν ἀλήθειαν! . . . Νὰ ἔλεγεσ τοῦλάχιστον μίαν γυνέαν . . . χωρὶς συγκατάθεσιν.
— Μίαν γυνέαν, ἔστω! εἶπεν ὁ Ἰδουάρδος.
Ὁ Κ. Σγάπ ἐλυπήθη πικρῶς, διότι δὲν ἐζήτησε περισσότερον· ἀλλὰ, μ' ὕλην τὴν ἀνησυχίαν του, δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐπανέλθῃ. Ὁ Ἰζῶν ἔφερε πάντοτε εἰς τὰ πλατεῖα θυλάκια τοῦ χαρτίου σακκου του, κον- δύλια καὶ ἐν μελανοδοχεῖον. Ὁ Σγάπ ἔκαμεν εἶδος τι ὑποσχετικῶν, τὸ ὁποῖον ὑπεχρέωσε τὸν Ἰδουάρδον νὰ ὑπογράψῃ, καὶ ἐζήτησεν ὑποσχεθεὶς ὅτι θέλει ἐπα- νέλθῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν του, αἱ δύο γυναῖκες ἐστε- νοχώρησαν κολῶ τὸν Ἰδουάρδον νὰ ταῖς ἀποκαλύψῃ τί εἶχε κατὰ νοῦν· ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ Ἰδουάρδος ἀπεκρίθη ὅτι ἡ θέσις των ἐμελλε νὰ μεταβληθῇ

ἔτι ἐπλησίαζε νὰ εὐρῆ εὐπορίαν, ἂν ὄχι τύχην· διότι πᾶσα κατὰ συνέπειαν ἐρώτησις ἦτο περιττὴ· διότι δὲν ἐδύνατο νὰ ἀπαντηθῇ.

Ἐντοσούτω ὁ μαρκέσιος συνῆλθεν ἐντελῶς εἰς ἐ- αὐτὸν χωρὶς δὲ νὰ αἰσθάνεται σταθερὰν εὐγνωμοσύνην διὰ τὸν σωτήρα του, τὸν εἶδε μετ' εὐχαριστήσεως· τοῦτο ἠθέλε καὶ ὁ Ἰδουάρδος· ἡ μεγάλη ἠθικὴ ἐ- πιρροή του ἐνήργησε τὰ λοιπὰ. Ἐκολλήσθη τὰς ὁ- πρῆθαι καὶ τὰς μνησικακίας τοῦ πρόην ἐργάτου, καὶ βεβίαιε νὰ τὸν διασκεδάσῃ καὶ νὰ ἐπασχολῇ τὰς ὥρας του. Καθ' ἐκάστην ὁ Κ. Λανσέλ (τὸ ὄνομα τοῦτο ἔ- χρινε κατ' ἀλλήλων νὰ λάβῃ ὁ Ἰδουάρδος) ἐπεριμέ- νετο μετ' ἀνυπομονητίας. Μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς μηνός, ὁ μαρκέσιος καὶ αὐτὸς ἦσαν ἀδιάφοροί φίλοι. Τότε ὁ Κ. Λανσέλ, ὅστις μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης εἶχεν ἀπομυροῦσαι πᾶσαν ἀνταμιωθῆς ιδέαν, ἐδέχθη ὡς δά- νειον ἰκανὸν ποσὸν χρημάτων. Καὶ ὁ μὲν Σγάπ ἐ- πληρώθη, ἡ δὲ Ἰβόννη καὶ ἡ Μαρία μετεφέρθησαν εἰς κατ' ἀλλήλων οἰκημῶ· ἀλλ' ὁ Ἰδουάρδος, προφασίζό- μενος πάντοτε μυστηριώδη τινα ἀνάγκην, ταῖς ἔλεγεν, ὅτι τῷ ἦτο ἀδύνατον πλέον νὰ ἦναι συγκατακί- κων, τουλάχιστον διὰ τινος καιρῶν. Ἡ Ἰβόννη ἠθέ- λησε νὰ μεταχειρισθῇ τὴν μητρικὴν ἐπιβουλήν της, ἡ Μαρία ἔκλαυσεν· ἀλλ' εἰς μάτην ὁ Ἰδουάρδος ἐπέμενε.

Ὁ ἀναγνώστης ἐνόησεν ὅτι, ἅμα ὁ Κ. Λανσέλ παρου- σίασθη ὑπὸ τοῦ μαρκέσιου εἰς τὸ συνέδριον τῶν κολυμ- βητῶν, καὶ ὑπεδέχθη διὰ βαγδαίων χειροκρατήσεων. Ἀντὶ δὲ νὰ πληρώσῃ τι διὰ τὸ καλὸν του φθόσιμον, ἐκέρδησεν ἀμέσως καὶ ἐξ ἐφόδου ὅσα στοιχηματὰ τῷ ἐπρότειναν διὰ δοκιμὴν. Αἱ ἀνδραγαθίαι του ὑπῆρ- ξαν τόσῳ μεγάλας, ὥστε οἱ ἀμφίβιοι εὐρέθησαν εἰς σπουδαίαν διαφωνίαν. Δὲν ἐγνώριζον πλέον, ποῖος ἐν τῷ Συνεδρίῳ, ὁ μαρκέσιος ἢ ὁ Κ. Λανσέλ ἦτις τὸν στέφανον τοῦ βασιλέως τῶν φώκων. Ἡ ἀνεπιβίβη αὐτὴ ἐτάραξε σφόδρα τὸν Κ. Σαιντ-Ζουάν· τοῦτο ὑπῆρξε ὁ πρῶτος σπινθήρ διχονοίας μετὰ τῶν δύο φίλων· ἀλλ' ὁ Κ. Λανσέλ εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐξαρρήσει τὸ χρέος του, διὸ καὶ ὀλίγον τῷ ἐμελλε διὰ τὴν ψυ- χρότητα τοῦ ἀρχαίου προστάτου του.

Ἐκτός τούτου, ἤρχισε καὶ αὐτὸς τὰς ἐχθροπραξίας. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δι' εἶδος τινὸς σιωπηλῆς συμφωνίας, ποτὲ ὁ εἰς δὲν εἶχε στοιχηματίζει μὲ τὸν ἄλλον.

Ὁ Κ. Λανσέλ ἐπρότεινε, ἐν εἶδει ἀκροβουλίου, ἀσήμαντόν τι στοιχημῶ· ὁ μαρκέσιος ἀπήντησεν εἰς τοῦτο διὰ προκλήσεως, ἡ ὁποία ἐμελλε νὰ συντρέψῃ διὰ μιᾶς τὸν ἀντίπαλόν του. Ὁ νέος ὑπῆρξε νικη- τῆς, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, μίσης ζήλοτυπον ἐξ ἐνός, γαλήμιον καὶ σταθερὸν ἐξ ἐτέρου, μίσης τὸ ὁποῖον δὲν ἐφρόντισαν κἄν νὰ διασκεδάσωσιν, διη- γέρθη μετὰ τῶν δύο αὐτῶν ἀνθρώπων. Ἐκτοτε ἡ μετὰ τῶν αὐτῶν πόλη ὑπῆρξε πεισματωδῆς τὰ στοι- χήματα διεδέγοντο ἄλληλα μὲ καταπληκτικὴν ταχύ-τητα, καὶ ἐπειδὴ ἡ τύχη δὲν ἠθέλε νὰ ἀλλάξῃ πο- ρεῖαν, ὁ Κ. Λανσέλ εὐεβῆ ἔχων ἑκατομμύρια, ἐνῶ τοῦ μαρκέσιου ἡ περιουσία ἠλαττώθη εἰς ἄκρον.

Ὁ Ἰδουάρδος ἐπεσκέπτετο σπανίως τὰς δύο συν-

τροφούς του· ἐφαίνετο δὲ ὅτι ἠσθάνετο μεγάλην λύπην ὁσάκις τὰς ἐβλεπεν. Ἡ μητρικὴ ἀγάπη τῆς Ἰβόννης, καὶ ὁ βαθὺς καὶ ἀφρασιμαμένος ἔρωσ τῆς Μαρίας ἦσαν ἐπιπληθῆς δι' αὐτὸν. Ἀμφοτέρωθεν ἐστέναζον διὰ τὴν ἀνεξήγητον αὐτῆν μεταβολήν. Ἀλλ' ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἐδύνατο νὰ τῷ ὑποβάλωσι παρατηρήσεις, εἶχε πα- ρέλθει· ἔκλειον λοιπὸν τὰ δύο δυστυχῆ πλάσματα, καὶ δὲν ἐφανέρωνεν εἰς τὸν Ἰδουάρδον, εἰμὴ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν γλυκεῖαν καρτερίαν των.

Ὅσάκις ὁ νέος Ἰδουάρδος εἰσῆρχετο μόνος εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς δωμάτιον, ὅπου ὑπεδέχετο τοὺς κο- λυμβητάς, κατέτριβεν ὀλοκλήρως ὥρας βεβουλισμένους εἰς ὀδυνηροὺς λογισμοὺς. Τὸ βλέμμα του ἐπιπτε τότε ἐπὶ τῶν μὲ στρογγύλην αἰχμὴν σσασροειδῶς τεθειμένων ξιφῶν, ἐπὶ τῶν κρεμασμένων εἰς τὸν τοί- χον πιστολίων του, ἔπειτα δὲ ἔτρεχεν εἰς τὸ συνέ- χριον καὶ ἐγύμνονε βαθυμῆδον τὸν μαρκέσιον ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν του εὐδαιμονίαν. Ὅσον διὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον, εἶχε γίνει δύστροπος, καὶ ἔζη εἰς κατ' ἀπ- τὴν διαρκεῖς ψυχικῶν ἐρεθισμῶν, ὅστις μετεβάλλετο εἰς λύσσαν, ὅσας ἀντέλεγε τις εἰς τὰς θελήσεις του. Ἰγκατέλιπε τοὺς κενταύρους, παρήτησε τοὺς κρυφίους ἐρωτάς του, καὶ κατέτριβεν ὀλοκλήρως τὴν ἡμέραν εἰς τὸ συνέδριον. Καὶ ἐντοσούτω ἡ τύχη δὲν ἠθέλεν ἐπιμένει νὰ τὸν βοηθήσῃ. Ἡμέραν τινα τέλος πάντων, ἐσυλλογίσθη ὅτι, ἂν διήγαγεν ἕνα ἀκόμη μῆνα τὸν αὐτὸν βίον, θὰ καθήντα ἐπαίτης. Τότε ἔλαθε τρομερὸν ἀπόφασι· διακόσμαι χιλιάδας κατα- φράγιον τῷ ἔμεινον ἐκ τῆς ἀπειροῦ ἐκείνης κατα- στάσεως, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἀποκτήσει διὰ τῆς τύχης καὶ τοῦ καιροῦ γήματός· ἠθέλησε λοιπὸν νὰ βίψῃ- κινδυνώσῃ διὰ μιᾶς τὸ ὑπόλοιπον τοῦτο τῆς περι- ουσίας του. Ἀλλ' ἡ τύχη εὐνεκε τῶν ἀντικα- τῶσιν του! καὶ αἱ διακόσμαι χιλιάδες θὰ ἠκολούθηον τὴν αὐτὴν ἴδην μὲ τὴν ἑκατομμυρίαν. Πασανί- σας οὕτω εἰς ἰκανὸν χρόνον διάστημα τὸν νοῦν του, ἐνόησεν ὅτι εὐρηκε τέλος πάντων τὸ μέσον νὰ δα- μάσῃ τὴν τύχην, καὶ ἀπεφάσισε νὰ προκαλέσῃ τὴν Λανσέλ εἰς εἶδος τι ναυτικῆς πάλης. Ἐνόησε ὅτι ἄλλοτε, εἰς τρικυμωδῆ τινα νύκτα, πλησίον τῆς Μακρολιμουπέλεως, ἔτερα τις τοιοῦτου εἶδους μάχη εἶχε τελειώσει πρὸς ὄφελός του, καὶ τὸ προηγουμένον τοῦτο τῷ εἶδε μεγάλην πεποιθήσιν διὰ τὴν ἀποτέ- λεσμα τῆς ἀπελπιστικῆς ταύτης δοκιμῆς.

Ἄμα συνελθόντος τοῦ συνεδρίου, ὁ μαρκέσιος διε- κοίνωσεν εἰς αὐτὸ τὴν ἀπόφασίν του ὅλοι δὲ ἐπευ- φήμησαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὸ ἀπαραδειγματι- στον τοῦτο στοιχημῶ εἰς τὰ χρονικὰ τῶν ἀμφίβιων· ἀλλ' ὁ κλειότερον πάντων εὐχαριστήθεις ἦτο, ἂνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας, αὐτὸς ὁ Κ. Λανσέλ, ὅστις ἐ- προκαλεῖτο εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἄμα ὁ μαρκέσιος τῷ ἐπρό- κεινε τὸ τοιοῦτο, καὶ τὸ βῆρος τὸ ὁποῖον ὁ Ἰδουάρ- δος ἠσθάνετο εἰς τὴν καρδίαν, ἐξηλείφθη εἰς διὰ μαγείας τὸ σιγήτικὸν τόσῳ γαλήμιον πρόσωπόν του, ἔλαθε βραχυμικρὴν ἐκφρασίαν ὅτι εἰδέθη τὴν πρό- κλησιν· ὅτε δὲ ἐσφιγξέ τὴν χεῖρα τοῦ ἀντιπάλου του, ἦς τινος οἱ δάκτυλοι οὐτε πολὺ μικροί, οὐτε πολὺ ἰσχυροὶ ἦσαν, ὁ τελευταῖος οὗτος δὲν ἐδυνήθη

πολὺ ἰσχυροὶ ἦσαν, ὁ τελευταῖος οὗτος δὲν ἐδυνήθη

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑΣ.

Ἐκ τῆς περὶ ἀνατροφῆς τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων συγγραφῆς τοῦ Α. Κ. ΠΑΝΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ.

—ο—

Ἡ φιλομάθεια εἶναι φυσικὸν αἰσθημα τῆς ἀνθρωπότητος, καθότι παρετηρήθη ὅτι πᾶς ἄνθρωπος τοῦ ἔθνους αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις δὲν εἶναι ἕλωσ ἐξηχρησμένοι, προθύμως δίδει πᾶν ὅ,τι ἔχει διὰ τὴν ἀποκτήσῃ μάθησιν.

Κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἡ μάθησις εἶναι ζωηροτέρα καὶ ἐπιθυμητοτέρα, διότι ὁ ἐγκέφαλος τῶν παιδῶν εἶναι θερμότερος καὶ ὑγρότερος τοῦ τῶν ἀνδρῶν κτλ. καὶ τούτου ἕνεκα, διότι βλέπομεν τὴν ἀδιάκοπον ἐνεργητικότητά αὐτῶν, τὴν εὐκολὴν ἐντύπωσιν τῶν καλυπόμενων εἰς τὰς αἰσθήσεις τῶν ἀντικειμένων καὶ τὴν ζωηρότητα τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν, διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ φροντίζωσιν οἱ γονεῖς καὶ διδάσκαλοι ἐσκεμμένως, ἵνα καθυποβάλλωνται ἐνώπιόν των πάντοτε εἰσόδες ὠφέλιμοι καὶ ἀγαθοὶ, καθότι ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ἡ ἡλικία αὕτη εἶναι ἡ κυριώτατος ἐποχὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἦν ὅλα τὰ ἀγαθὰ ἢ ὅλα τὰ φαῦλα ὅσα μανθάνουν τότε, ἔχουν μεγίστην ἐπίρροσιν καὶ ὅλην τὴν ἐπίλοιπον ζωὴν. Τὰ πρῶτα ἀντικείμενα τὰ ἐντυπωθέντα ὅτε ὁ ἐγκέφαλος ἦτο μυλακῆς, εἶναι τὰ βαθύτερα καὶ διαρκέστερα· μένουσιν δὲ πάντοτε ἀνεξάλειπτα, ζωηρὰ καὶ μάλλον παγιούμενα ὅσον καὶ ἡ ἡλικία παγύνει τὸν ἐγκέφαλον, τούτου δὲ ἕνεκα, διότι οἱ γέροντες ἐνθυμοῦνται κάλλιστα τὰ τῆς παιδικῆς καὶ νεανικῆς αὐτῶν ἡλικίας κατορθώματα καὶ κληρονομῶν εὐκολώτατα ὅτι ἀντελήφθησαν κατὰ τὴν προσφύτικὴν τῶν ἡλικίων, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κιρκιόδης λέγει:

Ἦ τρῶφῆνα μὴ κακῶς αἰδῶ φέρι· ἀσχόνεται δὲ τ' ἀγαθὰ ἀσκήσας ἀνὴρ κακῶς γενέσθαι πᾶς τις ἢ δ' εὐαθρία δόξαντιν ἔπιρ καὶ βρέφος διδάσκαται λέγειν ἀκούων δ' ὧν μάθῃσιν οὐκ ἔχει ἢ δ' ἂν μάθοιαι, ταῦτα αἰετῶσθαι μιλεῖ πρὸς γῆρας.

Πόσος ἡλικίας αἱ διανοητικαὶ ἐργασίαι εἰσὶν ἐπιβλαβεῖς ὅταν καὶ ὑπέρμετροι καὶ πολυχρόνοι εἶναι; πρὸ πάντων ὁμῶς κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν αἱ ὑπερβολαὶ αὐταὶ ἐπιβλαβεῖς καταφαίνονται, ὡς ἐκ τῆς μαλακότητος τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς κρίσεως, ἣτις παρακολουθεῖ τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι οἱ παῖδες; ἐνὸς μᾶς ἐρωτῶσι περὶ τίνος ἀντικειμένου, στρέφονται ἐνθέν κακῶς τὸν ὀφθαλμὸν τῶν εἰς ἄλλα ἀντικείμενα προσηλούμενοι, πρὶν ἐπι ἀποκριθῆναι, καὶ μετὰ τὴν ἀπόκρισιν πολλάκις ἐρωτοῦν περὶ ἄλλου ἀντικειμένου μὲ τὴν αὐτὴν μὲν πάντοτε περιέργειαν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν αὐτὴν ἀκρισίαν, διὰ

τοῦτο οἱ γονεῖς ὀφείλουσιν νὰ σμικρύνωσιν ἄρ' ἐνὸς ὅσον τὸ δυνατόν τὴν διανοητικὴν ταύτην δραστηριότητα τῶν παιδῶν, διὰ νὰ μὴ προέλθωσιν ἐπώδυνα ἀποτελέσματα, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω, καὶ ἄρ' ἑτέρου νὰ κατὰ τὴν παντοιοτρόπως ἵνα καθυποβάλλων αὐτοὺς λίαν προσεκτικὸς εἰς τὸ ἀντικείμενον ὑπερ ἀντελήφθησαν καὶ αὐτοὶ ἀβρόγους ποιῶσι, καὶ τὸ παρατρέχωσι, νὰ τὸ τεχνολογῶσιν ἄρ' ἐναντίας καὶ ὅλας αὐτοῦ τὰς διακλαδέσεις διὰ νὰ εὐρίσκωσιν τὴν ἀλήθειαν καὶ διὰ νὰ παγιωθῶσιν μικρὴν κατὰ μικρὴν ἡ κρίσις των. Ἀλλὰ τί συμβαίνει ἐξ ἀνομίας καὶ ἐξ ὑπερβολικῆς φιλοστοργίας; Αἱ θεωρεῖται τῆς μητρὸς, αἱ ἀνταρμυαῖαι, ἡ ἀμιλλα, οἱ ἔπαινοι καὶ αὐταὶ αἱ κολακείαι αἱ προσπαρονομαίαι ἀρβύνας πολυλάκις διὰ τὴν φιλομάθειαν τῶν παιδῶν, παρασύρουσιν ὅσον οἶόν τε τὴν φιλοτιμίαν τῶν παιδῶν καὶ χαλαρόνουσιν τὰ νεῦρα τοῦ νοῦς αὐτῶν, ἥτις ἐντέγγουσι οικονομούμενος ἡ ἡλικία νὰ διακῶσθαι σταδίον λαμπρὸν καὶ ἐνδοξόν.

Ἄν εἴη εὐκόλῳ βεβαίως ν' ἀριθμήσωμεν τοὺς παῖδας οἵτινες ἀπονήθικον καὶ ἐκαστὴν ἀπὸ τῶν ἀκριστον ταύτην διαγωγῆν τῶν γονέων. Παρετήρησα πολλάκις, λέγει ὁ ἱατρὸς Πριγγιμίος, εἰς παῖδας χοιραδικούς ἢ ἔχοντας διόθεσιν εἰς χοιράδας, ὀλεθρίας νόσους προεργουμένης ἐκ τῆς μεγάλης δραστηριότητος τοῦ πνεύματος των πρὸς βλάβην καὶ φθορὰν τῶν ἑλλίων μερῶν τοῦ οργανισμοῦ αὐτῶν, εἰς τινὰ μάλιστα τῶν παιδῶν ταύτων τῶν ἑλλίων ἢ ἀσθενεία δὲν εἶχε κατ' ἀρχὰς χαρακτῆρα σπουδαιότητος, εἶδον τὴν θεραπεσίαν κωλυμένην ἐπ' ἀπειροῦν ὑπὸ τῆς βησιότητος αἰτίας. Ἐνθυμοῦμαι πολλοὺς παῖδας τεσσάρων ἐτῶν καὶ ἕξ, περριτισμένους ἐκ φύσεως μὲ σπάνια προτερήματα, οἵτινες, καὶ τοὶ λαθόντες περιποιήσιν σπουδαιότητα, ὑπέπεσαν ὅμως εἰς ἀσθενείας τὰς ὁποίας ἄλλοι παῖδες ἦσαν πνευματώδεις, διατρέφοντες μετὰ μεγίστην εὐκολίαν. Οἱ παῖδες οὗτοι καὶ ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀσθενείας δεικνύουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶδος τι μανίας διὰ τὰ βιβλία καὶ τὰς μελέτας καὶ ἀσχάντων ἐπιμύλλον διὰ τοῦτου τὴν θυμωσιν τῶν γονέων αὐτῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ ταύτῃ ἀναπτύξει τοῦ πνεύματος των, εἰς ἣν συνετέλεσαν ὅσον ἦτο δυνατόν καὶ αὐτοὶ, καὶ ἣτις πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς αἰτία τοῦ ὀλεθρίου τούτου ἀποτελέσματος.»

Αἱ παρατηρήσεις αὗται τοῦ Πριγγιμίου ἰσχυροποιῶνται ἐπι μᾶλλον καὶ ἀπὸ τὴν σπουδῆν τῆς φύσεως καὶ ἀπὸ τὴν παῖρον. Ἰαλιόθεν γνωρίζομεν ὅτι πάντα τὰ ζῶον ἔχοντα, ὅσον ταχέως ἀνέξουσιν τὸσον ταχέως καὶ ἀπονήθικουσι καὶ ὅσον βραδύτερον ἀναπτύσσονται, τὸσον καὶ περισσώτερον ἐκτείνουσιν τὴν ὑπαρξίν των. Ἴδον παρατηρήσωμεν τὰ φυτὰ θέλομεν εἶδε ἐν γένει ὅτι ἅσα εἶναι κοιλύλα καὶ ὑδαρῆ, ταῦτα εἶναι καὶ ἀδύνατα καὶ ἔχουν καὶ βραχέαν τὴν ὑπαρξίν, διότι τὰ ὄργανα αὐτῶν εἶναι δραστηριώτατα· ὅθεν ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν ζητοῦν νὰ τὴν καταναλώσωσι τάχιστα, διὰ νὰ ἐπιτύχωσι προῶν ταχυτέρας ἕσα ἀπ' ἐναντίας ἔχοντων χυμῶς ἐξώδεις, ζῶσιν ἀναλόγως πλεῖστορον

διότι καὶ δυνάμιν ὀργάνων πλείονα ἔχουσι, καὶ φειδῶ μεγαλητέραν μεταχειρίζονται εἰς τὴν ζωὴν αὐτῶν. Ἴσχυρα καὶ μεγαλόσωμοι γίνονται αἱ λευκαὶ καὶ αἰτίται, ὠραϊόταται καὶ καλλικαρποὶ γίνονται αἱ κερασεῖαι, αἱ ῥοδακινέαι, αἱ μηλέαι, αἱ κυδωνέαι, αἱ βερικοκκέαι κτλ. ἀλλ' ὅμως ταχέως καὶ φθειροῦνται, διότι ὅλη αὐτῶν ἡ ζωὴ εἶναι δραστήριος καὶ ταχέως στεροῦνται τοῦ χυμοῦ αὐτῶν. Ἴσχυρά ἐκείνη καὶ ὠραία εἶναι ἡ δρύς, ἡ πλατάνος, ἡ κέδρος, ἡ ἐλαία, ἡ κυπάρισσος, ἡ συκάμινος καὶ μάλιστα ἡ ἀδανδάνια καὶ τὸ βουβάδῃ, ζῶσιν ὅμως δεκάδας αἰῶνων, διότι ἡ δραστηριότης αὐτῶν πηθαλιουχεῖται ἀπὸ ἑτέραν δυνάμιν τῆς ζωῆς αὐτῶν, φυσικὴν ἀναλογίαν ἔχουσαν μὲ τὴν ἀνθρώπινον φρόνησιν, ἣτις δὲν ἀφίση τοὺς χυμοὺς αὐτῶν, δηλ. τὰς δυνάμεις τῆς ὑπάρξεώς των νὰ ἐξαντληθῶσι ταχέως ἢν γένει παρετηρήθη ἐπὶ τῶν φυτῶν, ὅτι ἡ πολλὴ περιποίησις συντέμνει τὴν ζωὴν των, διὰ τοῦτο τὰ δεινύδρια καὶ τὰ ἐν τοῖς κήποις δένδρα ζῶσιν ἡλιγώτερον ἢ τὰ ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ δάσεσιν· ἀποδείξει τρανωτάτη, ἐκ τῆς φύσεως παραγομένη μάλιστα, ὅτι καὶ ἡ πολλὴ περιποίησις τῶν παιδῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν γένει, συντέμνει ἀντὶ νὰ μακρῶσθαι τὴν ζωὴν.

Ἴδον παρατηρήσωμεν τὰ ζῶα, (έλομεν ἰδεῖν κάλιν ὅτι τὰ ἔχοντα ἀπλοῦστερον τὴν διοργανωσιν ἔχουν καὶ διαρκέστεραν τὴν ζωὴν. Τὰ ζῴφια, οἱ σκύληκες, τὰ ἐντομα, ζῶσιν ὀλίγον χρόνον, διότι καὶ ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν, ἄλλο δὲν παρατηρεῖται νὰ πράττωσιν ἢ ἀενοῦναι νὰ κινῶνται καὶ νὰ ἐργάζωνται, χωρὶς νὰ κάμωσι διακοπὴν τινὰ σχεδόν, χωρὶς νὰ γνωρίζωσιν ὅτι κατὰ τὴν πρόοδον τῆς ἡλικίας, κοπέει ν' αὐξάνη καὶ ἡ ἐργασία αὐτῶν, ἐνὸς αἱ γελῶναι, οἱ ἀνθῆαι, οἱ κυρῖνοι, οἱ ἀστοὶ, οἱ ἐλέφαντες, αἱ κάμηλοι, οἱ κρηνοδαίλοι, οἱ κρόταλοι, καὶ τὸσα ἄλλα ζῶα, ζῶσιν ἐπὶ αἰῶνα καὶ περιπέσον διότι ἡ δραστηριότης αὐτῶν ἔχει ὄρους, ἔχει ἡλικίαν ἀκαμψογῆν, ἀνάπικσιν, βαθύτατον ὕπνον.

Ἴν γένει παρετηρήθη ὅτι πᾶν ζῶον ὑπερ φάνει ταχέως εἰς τὴν ἐρηθὸν ἡλικίαν, ταχέως καὶ ἀφαιρίζεται καθότι κατὰ τὴν νεότητά ἐξαντλεῖται ἡλικὴ ἢ ζωοποιὸς δυνάμεις καὶ εἶναι μὲν βέβαιον ὅτι ὑπάρχον παντοῦ ἐξαιρέσεις, διότι ἰσχυρεῖται ὅτι ὁ Κρομμῶδης τῶν Ἀθηνῶν ἱστορὸς πρὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος ἔτους τῆς ἡλικίας του, συνέθεκε 17 κομωθίας, ὅτι ὁ Κικέρων κατὰ τὸ δωδέκατον ἔτος συνέθετο ῥητορικὴν, ὅτι Πλάτωνος ὁ νεότερος κατὰ τὸ 16 ἔτος ἐξέδοτο ἐπιγράμματα, ἐλεγεία, τραγωδίαν κλ. ἢ ὅτι ὁ Ἰριγγίμης κατὰ τὸ 17 ἔτος συνέστησεν ἐν Ἀλεξωδρείῳ σχολὴν φιλολογικὴν, ὅτι ὁ Μύρτιος κατὰ τὸ 12 ἔτος συνέθετο ὁμιλίαν, δημογορίας κτλ. ὅτι ὁ Χριστιανὸς Ἡρόδωτος ἔβεν κατὰ τὴν τετραετή του ἡλικίαν ἐγγώριζε τὴν ἱστορίαν, τὴν θεολογίαν, καὶ τὴν Γερμανικὴν, Λατινικὴν, Γαλλικὴν, καὶ Ὀλλανδικὴν γλῶσσιν, ὅτι ὁ Ἰωάννης Λουδοβίκος Ἐλισάβετ ἐξαιρέτως ἐγγώριζε διαφόρους γλώσσας καὶ μετέφραζεν ἀπροσκόπτως τοὺς δυσκολωτέρους συγγραφεῖς, ὅτι ὁ Βαρντιέρος, ἀπὸ τὸ τέταρτον ἔτος ὠμίλει ἐντελῶς τὰ ἦσαν πλὴν κατώτεροι.

Λατινικὰ, Γαλλικὰ, καὶ Γερμανικὰ· ἀλλὰ οὗτοι αἱ ἐξαιρέσεις, δὲν εἶναι ἀναντιρρήτως ἰσχυραὶ ὥστε νὰ σχηματίσωσι γενικὸν τινὰ κανόνα πρὸς διδασκαλίαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κικέρου μετὰ τοῦ Βαρντιέρου, εἰς διάστημα δηλαδὴ εἰκοσι περίπου αἰώνων, ἔζησαν καὶ ἀπέθανον ἀπειράριθμα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, καὶ ὅμως ὀλίγοι τινὲς ὑπῆρξαν, οἵτινες πρὸ τοῦ εἰσοστού ἔτους τῆς ἡλικίας των ἐδόξασαν τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἴδον παρατηρήσωμεν τέλος τὴν πείραν, θέλομεν γνωρίζειν τὸ ἀντιπρόστατον τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῶν διατερομένων ὅτι ἡ εἰς βλαδίαν σπουδῆν ἐνασχόλησις τῶν παιδῶν, συμβιβάζεται μὲ τὰς φαινόμενας αὐτῶν ἐξόχους δυνάμεις τοῦ πνεύματος.

Ὁ Πριγγιμίος γράφον περὶ Ἀμερικῆς ἀναφέρει πᾶμπολλα ὅτι παραδείγματα, ἀποδεικνύοντα ὅτι εἰσεπε οἱ γονεῖς, οἵτινες ἀρχίζουσι πρῶτα τὰ τῆς παιδείας τῶν τέκνων των, σφάλλον μεγάλως, διότι πρὸ καιρῶν ὑποβάλλουσι εἰς σφοδρότατον διατριβὴν τὸ πνεῦμα αὐτῶν. Μεταξὺ λέγει, τῶν διὰ τὰ παιδία βιβλίων, ὑπάρχουσι καὶ τινὰ εἰδικῶς προσδωρισμένα διὰ διατῆ ἢ τριετῆ βράχην καὶ μετὰ τῶν βιβλίων τῶν παιδῶν εὐρίσκονται καὶ ἐγγεγραμμένα βιβλία Γεωμετρίας καὶ Ἀστρονομίας ὡς καλτέρον τῆς μεθόδου διδασκαλίας θεωροῦσιν ἐκείνην, ἣτις ἐπιβεβαιεῖ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν παιδῶν διὰ τῶν ταχυτέρων μέσων, ἀδιαφοροῦσι δὲ παντάπασι περὶ τῆς ἐπιπέδου ὑγείας αὐτῶν ἐπιβροῆς τῆς τοιαύτης διδασκαλίας· ἴδον προσέεται, εἰς πολλὰς οἰκογενείας παῖδας μὴ ἔχοντας μῆτε τριῶν ἐτῶν ἡλικίαν, οἵτινες ἠναγκάζονται μὴ μόνον ν' ἀπιστηθῶσιν μακρῶν σιγῶν σιγῆν καὶ ἐπιταμῆνα τῆς γραφῆς καὶ ἄλλων ἱστορικῶν χωρῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ φοιτῶσιν ἐξ ὄρας τῆς ἡμέρας εἰς τὰ σχολεῖα. ἴδον σπανιώτατον νὰ ἴδῃ τις εἰς τὴν οἰκίαν παῖδας τετραετέας μὴ διδασκαλούμενος καὶ μετὰ τῆν ἐκ τῶν σχολείων ἐπάνοδον ἡμῶν ἐπιστρέφοντας ἐκ τῶν σχολείων ἀναγκάζονται νὰ μάθωσι καὶ ἄλλα μαθήματα πρόσθετα, ν' ἀναγινώσκωσι βιβλία καὶ ἀπαθήματα πρόσθετα, ν' ἀναγινώσκωσι βιβλία καὶ ἀπαθήματα προσδιορισμένως διὰ παῖδας καὶ τούτο ἔσκαλοῦθαί μὲ μῆτις οὐ τὸ μὲν νευρικὸν των σύστημα ἐξασθενήσεται, καταστραφεῖ δὲ ἡ ὑγεία των. ἴδον πάλιν παῖδας οἵτινες ὑπετίθεντο περριτισμένοι ἐκ φύσεως μὲ δυνάμεις θυμωσιν καὶ σχεδόν ὑπερῶν ἡρώπων, ὑποκύνοντας εἰς τοιαῦτα ὀλέθρια ἀπὸ τῶν ὀργάνων ἀπὸ 11 - 8 ἐτῶν ἡλικίαν, δεικνύοντας μὲ χροὶ καὶ τῶν τελευταίων σιγῶν τῆς ζωῆς των καὶ λαμπρὰ ἐκείνα τοῦ πνεύματος προτερήματα τὰ ὅποια ἐπηύσανον τὴν θλίψιν τῶν γονέων, ἀλλοὶ πάλιν ἡλικιωθῶσιν μὲν πλεῖστορον, ἀλλ' εἶχον ὑγείαν ἀκροφαλήν, νευρικὸν σύστημα ἄτονον καὶ κλίνοι πρὸς τὴν ὑποχ. νδρίαν, πρὸς τὴν δυσπεψίαν, καὶ εἰς ποικίλους ἄλλας καὶ πολυαριθμῶν νευρικῶς ἀσθενείας, τινὰ δὲ τῶν τελευταίων τούτων τέκνων, περιεβίβοντο εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν, δὲν διατηροῦσι πλέον παρὰ δυνάμεις οὐδένως λόγῳ ἀξίας, καὶ ἀποβαίνουσι ὄργανα καθήκοντα ἐκείνων, οἵτινες ἐπὶ τῆς παιδείας αὐτῶν ἡλικίας ἦσαν πλὴν κατώτεροι.

Πολλοί άλλοι αναφέρουν ότι και εις την Σκωτίαν και εις την Πρωσίαν και εις άλλα μέρη τῆς Γερμανίας, όπου ὡς ἐγγιστα ἡ αὐτὴ διατηρεῖται ἐφαρμογὴ τῆς παιδείας, τ' αὐτὰ ὡς ἐγγιστα ἀποτελέσματα ἀπαντῶνται· ἀλλὰ διατὶ νὰ τρέχωμεν ἐπὶ πλέον μακρὰν πρὸς εὑρετὴν τῶν τοιούτων ἀποτελεσμάτων ἀφ' οὗ δυνάμεθα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μικρὰν Ἑλλάδα νὰ εὐρωμεν τοιαῦτα;

Πόσοι γονεῖς παραπονῶνται καθ' ἑκάστην ὅτι εἰς τὸ ἐκ τῆς παιδικῆς τῶν ἡλικίας ἀπόλεσαν τέκνα ἅπερ διὰ τοῦ πνευμάτος τῶν τῆς μαθήσεώς των καὶ τῆς ἐπιμελείας των ἐδείκνυν μέλλον μέγα καὶ λαμπρὸν; Ἀλλὰ διατὶ δὲν βλέπουσιν ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ ἀπάθεια τῶν τέκνων των προήλθεν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ ἰδίους; διότι, ἀφ' οὗ εἶδον πνεῦμα μέγα δὲν εἴπρεπε διὰ τῆς φιλοτιμίας καὶ τῶν θουπειῶν νὰ τὸ ἠλεκτριζῶσιν ἀκαταπαύστως ὡφείλου ἀπ' ἐναντίας νὰ τὰ περιορίζωσι τεχνιέντως εἰς ἀντικείμενα ἀπλά καὶ μεγαλοπρεπῆ, τὰ ὅποια δὲν γήρουν καταναλωσὶν πνεύματος ἀλλὰ περιθάψιν κρίσεως καὶ φρονήσεως, ὡς λ. γ. εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν ἔργων τῆς φύσεως, εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀρετῆς κτλ. Ἀφ' οὗ εἶδον μάλιστα προοδεύουσαν γιγαντιαίως καὶ ἐπιμέλειαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, ὡφείλου, ἐκείνην μὲν νὰ περιορίζωσιν εἰς μόνον τ' ἀπολύτως ἀναγκαῖα, ταύτην δὲ εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν τῶν θελήσεων τοῦ Θεοῦ. Πικρῶτα μὲν ἀπὸ ἀξιοθρήνητον ῥητέρα ἀπολέσασαν ἐντὸς 24 ὥρων τέκνα δύο ἄρβανα, ἡλικίαν τεσσάρων καὶ τριῶν ἐτῶν ἔχοντα, ὅτι ἀμρότερα εἶχον πνεῦμα ἀληθῶς μέγα, σπέρματα ἀρετῶν ἄπειρα, ὅτι πᾶν τὸ διδασκόμενον πάραυτα τὸ ἐμάνθανον, ὅτι πᾶς λόγος αὐτῶν ἦτο πνευματικῆς καὶ φρονίμου, ὅτι πᾶσα κρίσις αὐτῶν ἦτο ἀρετῶν ὁρῆ, ἐφαίνοντο δηλ. τὰ τέκνα τῆς ταῦτα ὅτι διήγαγον οὐχὶ τὴν παιδίην ἡλικίαν, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ἐφηβον. Ἡ ταλαίπωρος! διηγουμένη τὰ μεγάλα ταῦτα προσηρήματα τῶν υἱῶν αὐτῆς, ἐλυπέτο μὲν ὡς ἀληθῆς μήτηρ, δὲ ἐγίνωσκεν ὅμως, οὔτε ἐτόλμα τίς νὰ τῇ εἴπῃ, ὅτι τὸν θάνατον αὐτῶν, προεπαρκαθεύατο αὐτὴ ἐν μέρει διὰ τῶν ἀπειρῶν θουπειῶν, ἐπαινῶν καὶ προτροπῶν, εἰς τὸ νὰ γίνωσι τὴν ταχίστην τέλειον ἄνθρωποι, πιστεύουσα ἡ ἀθλία ὅτι ὅταν ταχύτερον μάθωσι τ' ἀναγκαῖα, τόσον θέλουσιν καὶ αὐτὰ καὶ αὐτὴ ἀπολαύσουσιν τὰ εὐχάριστα ἀποτελέσματα των. Εἶδομεν γονεῖς ἄλλους φρονίμους καὶ ὑψηλῆς περιουσίας, διδασκόντας τριετείς καὶ τετραετείς πνευματικῶς παιδῶν καὶ παιδίσκας διὰ ἰδίων διδασκάλων, τοσαῦτα συγγράμματα μαθήματα, ὅστε ἤθελον πολλὰ ὑποσεθῆ καὶ εἰς αὐτῶν τὸν νέον οἶσινες τότε ἐγίνωσκον τ' ἀποτελέσματα τῆς ἀουλίας των ταύτης, ὅτε ἄλλα μὲν αὐτῶν ἀποκαταστάθησαν ἡλιθία, ἄλλα δὲ φιλόσθενα καὶ ἄλλα παρακαίριος ἀπέθανον. Εἶδαμεν τέλος παιδίσκας καὶ παιδῶν, ἀποκαταπαθέντας βραχυστατοῦς, ἀσθματικούς, ἀτονισμένους, δυσκοιλίους, ὑποκειμένους τέλος εἰς διάφορα χρονικά πάθη μόνον καὶ μόνον διότι ὑπὲρ τὸ δέον παρεδόθησαν εἰς τὴν σπουδῆν.

Διὰ νὰ ἐκλείψωσι τ' ἀποτελέσματα ταῦτα ὀφεί-

λουσιν οἱ γονεῖς νὰ ἐπιστήσωσι μεγίστην προσοχὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν τέκνων των καὶ μάλιστα ἐκείνων ὅσα φαίνονται ὅτι ἔχουν πνεῦμα μέγα καὶ ἐπιμέλειαν εἰς τὴν μάθησιν ἀπεριόριστον, περιορίζοντες αὐτὴν κατ' ἀρχὰς εἰς ἐλάχιστα ἀντικείμενα καὶ κατὰ μικρὸν ἐκτείνοντες τὴν ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, τῶν σωματικῶν τῶν παιδῶν δυνάμειν, καὶ τῶν ἠθικῶν αὐτῶν ὁρέσεων.

Ὁ παῖς πρέπει νὰ μάθῃ κατὰ πρόθεσιν οὐχὶ μόνον νὰ διατηρῆ τὰς σωματικὰς τῶν δυνάμεις εἰς τὴν φυσικὴν των κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰς τελειοποιῇ ὅσον δύναται, ὥστε νὰ ἠμπορῇ νὰ ἐνεργῇ ἡ ψυχὴ δι' αὐτῶν πάντοτε σκοπιμότερα. Ἡ μάθησις δὲ αὐτῆς πρέπει ν' ἀναφέρεται ἐν μέρει μὲν εἰς τὴν γυμναστικὴν τῶν σωματικῶν ὀργάνων ἀφ' οὗ κρέμεται ἐν γένει ἡ ἐξωτερικὴ αἰσθησις καὶ ἡ προαιρετικὴ κίνησις, ἐν μέρει δὲ εἰς τὴν ἀποκτικτὴν ἰδιαίτερον τοιούτων σωματικῶν ἔξων, δι' ὅν τὸ σῶμα νὰ λαμβάνῃ καὶ ἐξωτερικὴν εὐσημίαν, καὶ νὰ γίνωται καὶ χρησιμότερον εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ἁλοῦ λόγου. Ὅθεν πρέπει νὰ γυμνάζῃ τὸν ὀφθαλμὸν του εἰς τὸ διακρίνειν εὐκόλως διάφορα εἶδη, καὶ μεγέθη, καὶ χροῖματα, καὶ τ' ἀποστήματα καὶ τὰς τούτων σχέσεις, νὰ ὀξύνῃ τὴν ἀκοήν του εἰς διακρίσιν διαφόρων ἤχων, φωνῶν καὶ ἁρμονιῶν, νὰ μὴ ἐγκαταλείπῃ δὲ ἀγύμναστα καὶ τὰ λοιπὰ του αἰσθητήριου, ἧτοι τὴν ὄσφρησιν, τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ἀσπῆν, καθὼς ταῦτα χρησιμεύουσιν καὶ εἰς διακρίσιν πολλῶν ὁσμῶν καὶ βλαβερῶν ἀντικειμένων καὶ εἰς βελτίαν τοῦ νοῦς εἰς γνῶσιν πολλῶν φυσικῶν ἰδιοτήτων τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου.

Ἀπὸ τὴν ὄσφρησιν τῆς προαιρετικῆς ταύτης κινήσεως ἀποκτᾶ ὁ παῖς ἀντιδραστικὴν πρὸς τὰ ἔξωθεν δύναμιν, ἐνδυναμίζεται, γίνεται εὐκαμπτος καὶ σταθερὸς, καὶ ὑπερβεῖ ἀκινδύνως τὰς βλαβερὰς ἐπιβρῦλας αὐτῶν, ὅταν τὸ καλὸν ἢ γένηται. Πρὸς εὐκολιότερον δὲ ἀπόκτησιν αὐτῶν, ἀνάγκη ὁ παῖς νὰ διδαχθῇ τὰς σωματικὰς εἴεις τὰς ὑποίας διδάσκει ἡ γυμναστικὴ, δηλαδή τὴν ὄρχησιν, τὸν δρόμον, τὴν ἵππασίαν, τὸ κολυμβήμα, τὴν πάλιν, τὸν δίσκον κτλ. Ὅτι δὲ αὐταὶ αἱ εἴεις καὶ τὸ σῶμα σημαντικῶν εὐπρεπέστερον, καὶ τῶν διαφόρων σωματικῶν καὶ ψυχικῶν κινήσεων γίνονται ἀκαλλαντήριαι, εἶναι πρὸ πολλοῦ ἤδη γνωστῶν, ἐκ πείρας καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας.

Συγγράμματα μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς προσόδου τῶν σωματικῶν δυνάμεων πρέπει νὰ διδάσκωμεν τοὺς παιδῶν ἐν τῷ μέσῳ τῶν παιγνιδίων, τῶν τέρψων, καὶ αὐτῶν τῶν μικρῶν ἀταξιδίων των, τὴν φρόνησιν καὶ τὰς λοιπὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς, πάντοτε μὲ γληνιαῖον πρόσωπον καὶ οὐδέποτε μὲ παρακαίριον ἀκρίβειαν, τὴν ἀρετὴν ἐν γένει καὶ θρησκείαν, πάντοτε μὲ ἀπλότητα διὰ συνθέσεως μικρῶν διηγημάτων τὰ ὅποια νὰ καθιστᾶμεν εὐληπτα εἰς αὐτοὺς, καὶ τὰ ὅποια ν' ἀποστηθίζωσι καὶ εἰς τὰ μέγιστα λέγωσιν, τὸ ἄκρον ἀγαθὸν καὶ τὸ ἄκρον ἀλθιές, ἀνευ συμπερόντος τινὸς ὕλικου, διὰ νὰ δυνήθῃ νὰ μεγαλυθῇ τὸ πνεῦμα των καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς γνήνου ζωῆς νὰ σκέπτονται τὴν ἀτελεύτητον, καὶ τὸ

μεγαλεῖον τῆς φύσεως διὰ τῶν φαινομένων σωματικῶν καὶ τῶν διαφόρων ἀντικειμένων τὰ ὅποια ὑποπίπτουν καθεκαστὴν εἰς τὰς αἰσθήσεις των. Καθόσον δὲ τὸ λογικὸν αὐτῶν αὐξάνει, πρέπει νὰ σκέπτονται οἱ γονεῖς καὶ μόνον καὶ μετὰ τῶν τέκνων των, οὐχὶ δὲ ν' ἀκολουθήσωσι τὰς ὁρέσεις των, ἀλλὰ διὰ νὰ γνωρίσωσι τὴν κατάστασιν αὐτῶν καὶ τὴν τάσιν των, καὶ διὰ νὰ δοκιμάσωσι τὴν κρίσιν των καὶ οὕτως ὀδηγηθῶσιν εἰς τὴν μέλλουσαν διδασκαλίαν. Κατ' αὐτὴν πρέπει νὰ μανθάνωσιν ἀπλοῦττα ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐν τῷ περιπατῶ, παίζοντες, σπουδάζοντες καὶ ἠσυχάζοντες πρόθεσιν, ὅσα πρέπει νὰ γνωρίσωσι καθὼς ἄνθρωποι, ἤγουν τὰ γενικά των καθήκοντα τὰ ὅποια χρεωστοῦν εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, δευτέρως, ὅσα χρεωστοῦν ἰδίως εἰς ἑαυτοὺς, ὡς πρὸς τὸν Θεόν, τοὺς γονεῖς, τὸν βασιλέα, τοὺς ἀρχοντας, τοὺς διδασκάλους κτλ. καὶ τρίτον ὅσα πρέπει ν' ἀποφεύγωσι, δηλ. τὰς πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους κακίας. Ἀφ' οὗ δὲ προπροαρεσθῶσιν οὕτω σωματικῶς καὶ ψυχικῶς σπουδαιότερον, ἀνάγκη νὰ διδαχθῶσι καὶ τὸ ἀναγινώσκειν, καὶ γράφειν, καὶ μελετᾶν, καὶ ἐφαρμόζειν, καὶ μανθάνειν πᾶν τὸ ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἄλλην ἐξωτερικὴν ἐκπαίδευσιν· ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν πρὸς ἀπύπτως νὰ διδάσκωσιν ταῖς οὐδέποτε ὑπερεκτείνωσι τὰς ψυχικὰς τῶν δυνάμεις, διὰ ἀδιακόπων μελετῶν γινόμενων νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἢ νὰ παραδιδῶνται ἀγχαλινίως εἰς αἰσθημάτων τινα ἀποκλειστικῶς, διότι αὐτὰ, ὡς ἐβέβη, διασπᾶσι τὴν ἁρμονίαν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων καὶ φέρουσι τὴν ἄνθρωπον πολλὰς εἰς μελαγχολίαν καὶ μανίαν, καὶ εἰς ἄλλα ἀθεράπευτα δεινὰ, καὶ ἐὰν δὲν εἰσακούωσιν εἰς τὴν διδασκαλίαν των, νὰ θέτωσι μόνον περιφραγμὰ διὰ τῆς δυνάμεως τῆς ὁποίας ἡ φύσις τοῖς ἐχρήρηται. Οἱ γονεῖς ὀφείλουσιν εἰς τὸ σπουδάζωσι τοὺς παῖδας των, διὰ νὰ ἰδῶσι εἰς πᾶσαν κυρίως ὁρέξιν τῶν νοητικῶν καὶ λογικῶν δυνάμεων κλίνουσαν ὅπως καλλιεργήσωσιν αὐτὰς μᾶλλον τῶν λοιπῶν, καθὼς ἀπεδείχθη καὶ ἀποδεικνύεται καθ' ἑκάστην ὅτι ἡ παραμέλησις αὐτῆς ἢ καὶ ἡ μὴ διακρίσις, βλάπτει καὶ τοὺς παιδῶν αὐτοῦ καὶ ἀπαξιάσασιν τὴν κωνονίαν. Ἐκαστος τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἰδίως κλίνων εἰς νοητικὴν καὶ λογικὴν ὁρέξιν ὑποθέτομεν λοιπὸν ὅτι ὁ δεῖνα παῖς κλίνει εἰς τὴν παράστασιν τοῦ καλοῦ, ὁρῶν, ἧτις, ὡς εἶπομεν, ὑποδεικνύεται εἰς τὸ τερπνόν, τὸ ὑψηλόν, τὸ παθητικόν, τὸ κωμικόν, τὸ γελοῖον, τὸ σατυρικόν κτλ. Πῶς λοιπὸν θέλουσιν λυθῆναι οἱ γονεῖς διὰ τῆς ἰδίας πρὸς τοῦτο προσοχῆς νὰ μεγαλύνωσι τὴν κρίσιν ταύτην ὅπως φέρῃ τοὺς προσηγομένους καρπούς, ἐὰν δὲν γνωρίσωσιν αὐτὴν προσηγομένως; Εἶναι βέβαιον, καὶ ἡ πείρα τὸ ἀπέδειξεν, ὅτι πολλὰ ὑψηλὰ πνεύματα μὴ ὀδηγηθέντα ὅπως ἐπρεπε εἰς τὴν τελείαν γνῶσιν τοῦ ὑψηλοῦ καὶ τοῦ μεγάλου, ἐμπνευσθήσαν, ἐγαλαριθῶσαν, ἢ ἐμειναν τυφλὰ καὶ ἀνίκανα νὰ αἰσθανθῶσι τὰς μεγάλας ταύτας δυνάμεις των μὲ τὰς ὁποίας ὁ πλάστης αὐτῶν τὰ περι-

βαλεν. Εἶναι ἐπίσης ἀναμφίλεκτον ὅτι ἔτερα ὀδηγηθέντα ἐκ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἰδίας σπουδῆς ἐπ' αὐτῶν, ἀποκαταστάθησαν ὄντως θαυμαστά ἀπόδειξις λοιπὸν τραυστάτη ὅτι οἱ γονεῖς εἶναι οἱ αἰτιοὶ τῆς δόξης καὶ ἀδοξίας τῶν τέκνων των, καὶ τῆς ἐαυτῶν τιμῆς ἢ ἀτιμίας.

Αὐποῦμεθα διότι σπάνιοι εἰσὶν οἱ γονεῖς οἱ μελετῶντες τὰς ὁρέσεις, τὰς κλίσεις τῶν τέκνων των, καὶ ὀδηγοῦντες αὐτὰς εἰς τὸν πρὸς ὃν διορίσθησαν σκοπὸν, διότι καταδεικνύομεν τὴν σπανιότητα ταύτην, ἧτις εἰς τὴν Ἑλλάδα μᾶς εἶναι ἐτι σπανιότερα ἢ εἰς ἄλλα γηγενῆ ἔθνη· ἤθελον εἶσθαι νομίζομεν ἐγγλημα καθολικῶς, ἐὰν βλέποντες τὴν τοιαύτην ἀβελτηρίαν δὲν τὴν προσεβάλωμεν μετ' ἂλλων τῶν δυνάμεων μας καιρίως διὰ νὰ ἐκλείψῃ ἄλλ' αἱ δυνάμεις μας εἶναι μάλιστα, καλοὶ μὲν ἀναγνώσται, καὶ δὲν θέλουσιν δυνήθῃ νὰ ἐπιδώσωσιν ἐὰν δὲν εὐρωσιν ὑποστήσειν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων, ἀσυγκρίτως μαγαλιότερας. Ἐννοεῖται ἡ λοιπὴν πρὸς τὴν κωνονίαν, νὰ συνδράμητε αὐτὰς, διὰ νὰ τελειοποιήθῃ ἡ ἀληθῆς ἀναμόρφωσις τοῦ ἔθνους μας, ἡ ἀληθῆς μεγαλειότης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄς ἀπολήσωμεν τὴν ἀβελτηρίαν ταύτην καὶ τὴν ἀμέλειαν, καὶ ἄς μελετήσωμεν τοῦ λοιποῦ καὶ τὰς κλίσεις τῶν τέκνων μας, ὀδηγοῦντες αὐτὰς φρονίμως, εἴτε εἰς τὸν κερδαλέον ἔργον, εἴτε εἰς τὰς πολυβελγύτους Μούσας καὶ τὸν καταφωτὸν Ἀπόλλωνα, εἴτε εἰς τὴν σοβαρὰν Ἀθηνᾶν, εἴτε εἰς τὴν πλουσίαν Λήμνην, εἴτε τέλος εἰς τὸν Αἰᾶ καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρσανους θεοὺς, καὶ ἐσόμεθα βέβαιοι ὅτι διακρίτουμεν τότε ὡς ἀληθεῖς γονεῖς, ὡς φίλοι φρόνιμοι τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἱερᾶς θρησκείας μας.

Οἱ Ἰσπανοὶ ἐπαινοῦνται τὰ μάλιστα διὰ τὴν φιλομάθειαν αὐτῶν πῶσον καλὴν ἐάν τοὺς ἐμυῖνοντο ὅλα τὰ ἔθνη! Περὶ λόγιον ἀπὸς ἅπαντα ἡ οἰκογένεια συναλοῦσεται εἰς ἰδίον δωμάτιον. Ἐκαστον τῶν μελῶν αὐτῆς λαμβάνει ἀπὸ γείρας τὸ προσηγομένον ἐργὸν αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐνός, ὅστις ἀναγινώσκει ἐγγωρίως ἱστορίας. Ὁ ἀναγινώσκων διακρίτεται πᾶσις ἀπὸ τῶν οἰκοδομητῶν ἢ ἄλλων τινῶν εἰδήμων, ὅστις κάμνει κερκαρήσεις καὶ προτείνει ἐρωτήσεις διὰ νὰ γυμνάζῃ τὴν εὐφροσύνην τῶν παιδῶν καὶ τοὺς βδελύσσων εἰς τὴν ἀρετὴν. Οὕτω σπουδάζονται ἔθνη τὰ πνεύματα μὲ τασκίνας ὁρέσεις γνῶσεως, ὥστε οἱ περιηγηταὶ πᾶσις ἐκπλήττονται ἀκούοντες τοὺς ἀποδιδάσκοντες ταύτους γλωσσικούς, νὰ συνηθῶσι περὶ ὑποθέσεων, τὰς ὑποίας δὲν γνωρίζουν εἰς ἄλλους τόπους παρὰ οἱ εἰς ἐπαγγέλματος σοφοὶ ὡς κατατρίβουν δὲ τὴν ἐσπέρην των λογικώτατα, οὕτω δικαίως καὶ πᾶσαν τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἐργασίαν, τὴν βουλεύειαν καὶ τὴν ἀρετὴν.

Ὁ Κάμπος δίδει τὰς εἴης συμβουλάς, ὡς ὡς σπουδαίως ἀναφέρωμεν καὶ ἐνταῦθα· Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἡλικίαν ἡ ψυχὴ μας πάντοτε ὑγίης καὶ εὐτυχῆς, πρέπει νὰ τὴν συνειθίσωμεν νὰ ἦναι προσεκτικὴ οὐχὶ μόνον εἰς τὸ βιβλίον ἢ εἰς τὸ σχολεῖον, ἀλλὰ παντοῦ ὅπου εὐρισκόμεθα, καὶ εἰς ὅτι ἂν βλέπωμεν, ἀκούωμεν, ἢ σφραγιζόμεθα, γυμνῶμεθα ἢ αἰσθανόμεθα, εἰς ὅλα τὰ

πράγματα και τὰς υπηρεσίας τοῦ οἴκου, εἰς ὅ,τι κατασκευάζουν οἱ ἐργάται καὶ οἱ τεχνῖται καὶ τὰ ἐργαλεῖα καὶ τοὺς τρόπους μεθ' ὧν τὰ κατασκευάζουν· εἰς ὅ,τι βλέπομεν εἰς τὴν φύσιν, κύκλω μας, εἰς τὸν κήπον, εἰς τὸν ἀγρὸν, εἰς τὰς πεδιάδας, καὶ εἰς τὰ δάση· ἰδιαιτέρως ὁμοίως εἰς τὴν διαγωγὴν, τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις τῶν ἄλλων. Οὕτως ἡ ψυχὴ γίνεται νοημονεστέρη, συνειρητέρα, καὶ φρονιμωτέρα.

Ἰδὼν ἡ φιλομάθεια τῶν παιδῶν ὁδηγηθῆ ἀπὸ τοὺς κανόνας οὓς προεξέστημεν, εἰμεθα βέβαιοι ὅτι καὶ ταχύτερον θέλει σχηματισθῆ ἡ κρίσις καὶ ἡ φρόνησις τῶν, καὶ εὐκολότερον θέλουν μάθει τὴν ἐπιστηρικὴν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν παιδείαν τὴν ἀρμόζουσαν εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτῶν, καὶ ἀνατιθέσθαι θέλουν σωθῆ ἕκαστον τῶν ἀσθενειῶν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, τὰς ὁποίας ἄλλως δὲ δύναται ν' ἀποφύγῃσιν.

Ο ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΟΣ ΔΙΑΠΛΟΥΣ.

Ἐν ἡμέρᾳ τινὶ τοῦ ἔτους 1836, νέος ἀξιωματικὸς τοῦ Ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ, εἰς ἀρχαίαν καθέδρην καλῆ-μενος ἐντὸς τοῦ προβαλίου τοῦ βασιλικοῦ Ἀνθρακίου, ἐφαινότο εἰς βαθεῖς βεβημισμένους συλλογισμοὺς. Ἦ μορφή αὐτοῦ ἦσαν ὀραία, καὶ εἶχε τι ἀνώτερον τοῦ κάλλους· εἶχε τὴν ἐκκεντρικὴν ἐκείνου χάριν ἧτις εἰς πρώτης ὕψους συμπόσεια. Ὁ πρόβαλος ἦν ἐφημερῶν ἀνθρώπων, πλὴν μόνου τοῦ γέροντος θυρωροῦ, ὅστις εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δωματίου ἐτάμενος, εἶχε τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς τὸν νέον νύκτιν, καὶ ἐφαινότο ἐνδύων εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῆς ἐπαγωγῆς καὶ συμπαθοῦς μορφῆς τοῦ ἀξιωματικοῦ. Πλησιάζας ἐπορεύετο αὐτὸν βραδέως, καὶ θεωρῆσας αὐτὸν ἐπὶ τινα λεπτὰ σωματικά·

— Εἶσαι σύννομος, φίλτατε νέε, τῷ εἶπε τέλος. Καὶ δεικνύων τὴν καλεσμένην θύραν τοῦ δωματίου ἐν ᾗ συνεδρίαζε τὸ συμβούλιον τοῦ ναυαρχείου, δὲν εἶσαι, ἐπρόθεστος, τὸ πρότον, οὔτε πειθῶν τὸ τελευταῖον ναύαγιον τοῦ ἀκλονήτου ἐκείνου σισπέλου. Ἀλλὰ μὴ δυσθυμῆς ἢ ἱκανότης ὑπερισχύει μέχρι τέλους, καὶ ἂν δὲν μ' ἀπατῇ ἡ μακρὰ φυσιογνωμικὴ παῖρά μου, διότι πρὸ πενήτηντα ἔτων τὸ ἔργον μου εἶναι νὰ βλέπω ἀνὰ πεντακοσίας μορφὰς ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ καθ' ἡμέραν, δὲν σοὶ λείπει ἡ ἱκανότης.

Ὁ νέος ἀξιωματικὸς ἀνέδραμεν. Ἰδὼν δὲ ἐμπρὸς τοῦ γέροντος λευκότερα, ὅ,τις τὸν ἐθεώρει μὲ κατριὸν βλέμμα, ἀπ' ἐναντίας τοῦ συνήθους τοῖς Ἀγγλο-γαλακτικῶν, οἵτινες κλείουσι καὶ τὴν καρδίαν, καὶ τὸ σῶμα, καὶ οὕτως εἶπεν καὶ τὴν φυσιογνωμίαν τῶν, πρὸς τὸν ξένον τὸν ἀπροκλήτως περὶ αὐτοῦς κλυπρωμιονοῦντα, αὐτὸς τσαούτην ἠσθάνθη πρὸς τὸν ἐρωτῶντα ἀλόγητον ἐμπιστοσύνην, καὶ τόσον

ὀλίγον τρυφῆς καὶ δούτολος ἦτο τὴν συμπεριφορὰν ὥστε μειδιάτας ἀπήνησε·

— Δὲν ἐναυάγησα ἐκεῖ, ὡς ὑπολαμβάνεις· ἀλλὰ διατάξω ἂν πρέπει νὰ ἐκτεθῶ εἰς τὸν κίνδυνον ἄλλου πολὺ φρικτοτέρου ναυαγίου.

— Διατάξεις, φίλε μου, ἂν πρέπει νὰ ἐκτεθῆς εἰς κίνδυνον; εἶπεν ὁ γέρον, ρίψας ἐπ' αὐτὸν νέον ἐστατικὸν βλέμμα. Δὲν τὸ πιστεύω.

— Ἀλλ' ἤξευρες περὶ τίνος κινδύνου πρόκειται, γέρον; εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς, ἐγείρων τὸ ὑπὸ βαρεῖαν σκέψιν κεκυρῶς μέτωπόν του. Πρὸ δέκα ἔτων ὑπερετώ ὡς σημασιφόρος, καὶ διάφορα διέτρεξα μέρη τῆς γῆς, καὶ τὰς δυνάμεις μου ἐπέτασας, ἠσθάνθη ὅτι οὐδὲν τῶν περιποιούντων τιμὴν καὶ δόξαν δὲν εἶναι αὐτῶν ἀνώτερον· ἐπέτασθαι ἔλαβον τὸν βαθμὸν τοῦ πλοίαρχου, καὶ ἤλθον νὰ ζητήσω παρὰ τοῦ ναυαρχείου ἐνεργὴν ὑπηρεσίαν, παρέχουσαν μοι ἀφοριστὴν διακρίσεως, ἢ αὐτὴν ἐκτελέσειν τῶν ἔργων μου.

— Τὸ δὲ ναυαρχεῖον σοὶ τὴν ἡγήσῃ; εἶπεν ἐρωτηματικῶς ὁ γέρον.

— Παντόπισιν, ἀπεκρίθη ὁ πλοίαρχος. Μόλις εἰσῆλθα εἰς τὸ δωμάτιον τῶν συνεδριῶσεων, καὶ πρὶν ἢ ἀνοίξω τὸ στόμα μου νὰ ἐκφράσω τὴν αἰτησίαν μου, εἰς τὸν ναυάρχον ἰδὼν με, — Ἀγαθὴ τύχη, ἀνέκραξεν. Ἰδὼν ὁ ἄνθρωπος ὅστις μὲς ἐρχομαι εἰς τὴν γαίαν, με εἰ τῆς γαίαν.

— Πέμπομεν, μοι εἶπε, πτόλιον εἰς τὰς βορείους θαλάσσας· θέλεις ν' ἀπέλθῃς ἐπ' αὐτό; — Ἦ πρότερος αὐτὴ μὲ κατεφορέθησαν εἶμαι πρόθυμος ν' ἀντιμαρτυρῶ πρὸς πάντα κίνδυνον τοῦ ἕκαστου. Ἀλλὰ μόλις ἐκλείσθη τὸ εἰκοστὸν ἀγῶνον ἔτος τῆς ἡλικίας μου, καὶ μὴ προτοίνουσαι νὰ θάσω, διὰ παντὸς ἰσως, τῆς ζωῆς τὸ κάλλος καὶ τὴν λαμπρότητα εἰς τὰς ἀναλήθεις, ἀγόνους, πεπηγμένους ἐκείνας ἐρήμους, ὅπου κείκει αἰωνίως ἡ φύσις πτόμα ἀμορῶν εἰς γίνους πτόβιων ἐγκαταλημμένων, τὰ εὐρω ἐκεῖ θάνατον ἀθάτον, ἀνόνητον, ἢ θὰ εὐρω ἐκλειαν, ἧτις διέφυγον ἄλλους; τούτο πιστεύει τὸν νόον μου καὶ μὲ ἐμβάλλει εἰς ἀμφιβολίας δεινὰς.

— Εἰς αὐτὴν τὴν ἰκάν θέτιν εἰς ἡν κἀθήσαι, εἶπεν ὁ γέρον θυρωρῆς, εἶχον ἰδῆ ἄλλοτε καθήμενον ἀξιωματικὸν ἡλικιωτῆ, καὶ φαινόμενον ὡς ἐντροφῶντα εἰς τοὺς κινδύνους. Ὁ ἀξιωματικὸς αὐτὸς ἦτο σύννομος ὡς εἶσαι, καὶ διατάξω ἂν πρέπει νὰ ἀεγῆς ὅ,τι τὸ ἐπρότερον οἱ κύριοι εἰς ἐκείνας τῆς αἰθούσης. Τέλος μετὰ τινος ἀμφιβολίας ἠγέρθη δεξιῶς. Ὁ ἀξιωματικὸς αὐτὸς ἦτο ὁ ἕλθων.

— Ἀγαθὴ τύχη, εἶπεν ὁ νέος ναυτικός, λέγομαι καὶ ἐγώ.

Καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ πλοίαρχου Γεωργίου Βαζ εἰς τὸν ὑπερβόρειον πλοῦν.

Ὁ νέος οὗτος ναυτικὸς ἦν ὁ Ἰωσήφοτος Μκαλιούρ, ὅστις μετὰ τινα ἔτη ἐλάει τὸν ἀνώτατον ὄψαρον τῶν θαλασσοπλοῶν καὶ περιηγητῶν, ἀνακαλύψας τὴν περίπυστον ὑπερβόρειον θύραν, τὸ παγετώδες τοῦτο φάντασμα, τὸ ἐπὶ ἕλην ἐκατονταετηρίδα προκλητικῶς ἐπιφοιτῶν εἰς τὰ πνεύματα τῶν ναυτῶν καὶ ἐμπόρων.

Τὸ πρόβλημα ἐπρόκειτο νὰ λυθῆ ἐντὸς τῶν ὁρίων 23 1/2 μοιρῶν, ἀπὸ τῶν γνωστῶν τῆς στερεᾶς παραλίαν μέχρι τοῦ πόλου. Νὰ ἐρευνηθῆ ἔκτασις τῆς γῆς ἐπιφανείας ὑπὲρ τὰ ὀκτακισχίλια μίλια ἔχουσα μὴ κοκ, ἀβατος εἶτε καὶ ἀγνωστος, ἐπέκεινα τοῦ ἀρκτικού κύκλου· νὰ εὐρεθῆ ἡ συνηθὴς πεπηγμένη θάλασσα, καὶ δι' αὐτῆς νὰ ἀργωθῆ αὐλαξ ἀπὸ ὀκεανοῦ εἰς ὀκεανόν. Τέλος ν' ἀνακαλυφθῆ ἡ ὀραία Πολιτεία, ὁ χαρῖς ἐκείνος τόπος, ἐν οἷ Ἰώσσοι φαντάζονται ὑπάρχοντα ἐπέκεινα τοῦ ὁρίου τῶν παγετῶν, εἰς τὰ ἔσχατα πολιτικὰ πέρατα· ταῦτα ἦσαν τ' ἀντικείμενα ἄτινα ἐξῆπτον τὰς φαντασίας, καὶ ἐδίδοσαν εἰς τὰς καρδίας τὸ θόρυβον τὸ νὰ ῥίπτονται ἀτρομήτως εἰς τὰς φοβερὰς ἐρημίας ἐκείνας, καὶ εἰς τὴν ἀγνωστον φρίκην τῆς κατεψυγμένης ζώνης.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ τόλμη καὶ ἡ ἐπιστήμη ὑπερεπῆθησαν τὴν γραμμὴν τῶν παγετῶν, βαπτίζουσαι ἀρωατήρια, κόλπους καὶ ὄρη, δι' ὀνομάτων ἄτινα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἰσὶν ἱστορίαὶ ἡρώϊσμου καὶ ταλαιπωριῶν, ὧν οὐδὲν ἐράμιλλον παρεστῆσι τὰ χρονικά τῶν ἀνθρωπίνων προόδων, καὶ ἕκαστον τῶν βημάτων τούτων ἦν κατάκτησις ἐπὶ τοῦ ἀγνώστου. Νέει θάλασσα, νέει γαῖα ἀπεκαλύπτοντο εἰς ἕκαστον νέον θαλασσοπλοῦν, καὶ ὁ μέγας σκοπὸς ἔμενον ἀνερίκτος πάντοτε, ἐν καὶ ἕκαστος τῶν γενναίων ἐκείνων ἀνδρῶν, ἠρωϊκῶς εἰς τὸν κόσμον τῶν παγετῶν βυθίζομενος, ἠλπίζον ἦτι αὐτὸς ἰσως ἤθελε δρῆσαι τὴν ποθητὴν δάφνην τῆς ἐπιτυχίας καὶ δόξης.

Ἀλλὰ δέκα ἐκατονταετηρίδας προσέβαλον τὸ ἀδαμόντιον ἐκείνου μέτωπον τῶν αἰώνιων παγετῶν, γοῆς νὰ τὸ διαρῆξωσι, καὶ ἐπὶ τετρακοσίαι ἕλα ἔτη ἡ διάνοις τῆς ἀξυγενησιμένης ἰσώπης ἀντιπαρετάχθη κατὰ τοῦ γίγαντος τοῦ χειμῶνος, τοῦ φρουροῦ τῶν ἀξῆων ἐκείνα μέρη, γοῆς νὰ δινηθῆ νὰ ὑποκλέψῃ τὸ μυστήριόν του, καὶ πολλοὶ τῶν ἀρίστων καὶ γενναιοτάτων ἐν τῆρῳπῃ ἠλείφθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα τούτου, καὶ διέτρεξαν τὸ προμερὸν τούτου στάδιον, οἱ μὲν ὡς νικηταί, οἱ δὲ ὡς μάρτυρες, καὶ πολλοὶ διὰ τῶν γιγνοσκεπῶν τάφων τῶν διαμεστῆσαι τὰς βαθμιαίας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος κατακτήσεις, μέχρις οἷ εἰς τὸ παρελθὸν ἔτος, καὶ εἰς τὸν πλοίαρχον Μακλιούρ ἐναπέκειτο ἡ ἀξιοσηλωτὴς δόξα ν' ἀνοικτόσσι τὸ θεικόμεντινὸν ἔρημα!

Ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων ἦδη αἰώνων θαλασσοπλοῦ ἐθνη ἠγωνίσθησαν νὰ εἰσδύωσιν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὀκεανὸν τὰ μυστήρια, καὶ κατὰ τὴν ἐναντίαν μετὰ Χριστὸν ἐκατονταετηρίδα ὁ Νόρτος Νίκινς ἀρίχθη εἰς Ἰσλανδία, ὅπου λέγεται ὅτι καὶ οἱ Ἰρλανδοὶ ἐπλευσαν μετὰ ταῦτα. Μετὰ μίαν ἐκατονταετηρίδα, ἔβη ὁ Ἰσλανθὸς, ὁ πρῶτος ὑπερβόρειος θαλασσοπλοῦς, ἐπέπλευσε πρὸς δυσμὰς, ἄλλας γαῖας ζητῶν. Οἱ Σκανδιναυοὶ οὗτοι ἐφρον ἐν τῶν ἀγρίων πλανήσεων τῶν ἐν ἀγνώστοις θαλάσσαις, διαγῆματα περὶ ὑψηλῶν γιγνοσκεπῶν νήτων, καὶ περὶ ἄλλων περιτῶν καὶ ὀραίων, ὡς ὀνόμασαν Χιλιαν γῆν (Greenland), καὶ Βιυλάου γῆν (Vindland). Ἀλλ' ἡ γῆ αὕτη τῶν ἀμπελῶν οὐδέποτε ἔκτοτε ἀνευρέθη, ἂν καὶ ἀνεζητήθη κατὰ πάσας τὰς διουβύνσεις, ἀπὸ

Λαβραδόρου μέχρι τῶν Ἀζόρων. Καὶ ἕτεροι θαλάσσιοι ἀλήται κατὰ τὰ ὑπερβόρεια ἐκείνα πλάτη, διεγούντο περὶ παραδόξου τινὸς ὁρίου, ὅπερ οὔτε γῆ ἦτον, οὔτε ἀήρ, οὔτε οὐρανός, ἀλλὰ καὶ τὰ τρία ταῦτα ὁμοῦ, καὶ ἐντελῶς ἀδιάδατον. Ἐνταῦθα, εἰς τὸν ἀγνωστον τούτον ὀκεανόν, ἡ παράδοσις καὶ ὁ μῦθος ἔθεσαν τὰ θαυμάσια αὐτῶν, τὴν νῆσον τοῦ ἀγρίου Πρένδα, ὁρατὴν μόνον εἰς τινες καιροὺς καὶ εἰς τινες ἐκλεκτοὺς ὀφθαλμοῦς, καὶ τὴν ἄλλην ἐκείνην παράδοξον, αλοτεινὴν καὶ μυστηριώδη νῆσον, τὴν πέντε ἡμερῶν πλοῦν ἀπὸ τῶν Ἰρλαντιῶν ἀπέχουσαν, καὶ εἰς ἣν, κατὰ τὴν πεποιθῆσιν τῶν ἀλιείων τῆς δυτικῆς παραλίας συνέρχονται κατὰ τὸ μεσονύκτιον αἱ ψυχαὶ τῶν ἀποθανόντων. Ἐνταῦθα ἐφαντάζετο τὴν Ἀτλαντίδα του, καὶ ἐνταῦθα προσέλεγον ὁ Στράβων ὅτι δύναται νὰ εὐρεθῆσι νέος ἢ νέοι κόσμοι κατισκοῦμενοι ὑπὸ γενεῶν διαφόρων ἀπὸ τὰς κτιστούσας τὸν ὄρατον. Καὶ ἐνῷ ἡ προαίσθησις τῆς ἀνακαλύψεως ἐνεκρινότο εἰς τὸν ἀνθρώπινον νόον, ἔλα τὰ μεγάλα ἔθνη τῆς ἀγαθότητος ἤρχοντο ἀπεκαλλήτως, καὶ ἀπὸ τῶν Ἰσπανοῦσιν ἀπέβλεπον πρὸς τὴν ζοφερὰν θάλασσαν, ἧς τὰ κύματα, ὡς ἐνόμιζον, συνέδεον τὴν Ἰνδοὶν μετὰ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Ἀσίας.

Αἱ πρὸς τὴν Ἀσίαν ὁδοὶ διεγράφοντο ὑπὸ τοῦ τῆς παραδόσεως καὶ τῆς ἐπιστήμης. Αἱ βορειοδυτικαὶ ἦσαν διὰ τῶν Ἰρλαντιῶν, διὰ τῆς φαρῆς, καὶ διὰ τῆς Ἰσλανθίας, αἱ ἄλλαι δὲ ἀπεπειρήθη ὁ Σκανδιναυὸς Πιαντζῆ ἢ δὲ νοτιοδυτικὴ ἦν ἡ διὰ τῶν Κορυθίων καὶ τῶν Ἀζόρων, ἡ ὁδὸς τῶν φοινίκων. Ἀλλὰ μεγάλοι καὶ σπουδαῖοι ἀπόπειραι ἀνακαλύψεων ἐν τῷ ὀκεανῷ δὲν ἐγένοντο πρὸ τῆς δεκάτης πέμπτης ἐκατονταετηρίδος, ὅτε κατὰ σύχην οἱ Πορτογάλλοι ἔβησαν τὸ πρῶτον παράδειγμα, σιωπῶν ἔχοντες νὰ μεταβῶσιν εἰς Ἰνδίας διὰ τῆς Ἀφρικῆς, ὅπως γίνουσι ἐρημίται τῶν Ἰταλῶν, ὅστινες τότε κατέβησαν τὸ ἰσθμὸν ἐπιπέδου διὰ τῆς μεσοπέρας καὶ τῆς ἐρυθρῆς. Τότε κατὰ πρῶτον ἐγνώσθησαν εἰς τὴν Ἰνδοὶν οἱ ὀρατοὶ νήσοι τοῦ ὀκεανοῦ, καὶ τότε ἐξῆρθη ἐν ταῖς φαντασίαις ἡ ἰδέα ὅτι καὶ ἕσσοι τόποι οὗχ ἦσαν περιττοὶ, καίνται περίεργοι ὑπὸ τῶν ὑπερβόρειων θαλασσίων, καὶ περιμένοντες ν' ἀνακαλυφθῶσι ὑπὸ τῶν οὐρσιπαίων.

Οἱ Πορτογάλλοι ἐπέτυχον, καὶ εὐρίσκον τὴν διὰ τοῦ ἰσθμοῦ ἀρωατήριον ὁδὸν, ἠνάσθη ταῖς λαοῖς τὴν μεγάλην ἀνατολικὴν λαμπύραν πρὸς τὰς Ἰνδίας. Ἀναμιλλόμενος δὲ πρὸς τοὺς Πορτογάλλους ὁ Κολόμβος, συνέλαβε τὴν ἰδέαν δυτικῆς διόδου, διὰ τῶν εἰσέτι ἀδιακρίτων ἐκείνων τῆς Ἀτλαντικῆς, καὶ οὕτως ἐφάσεν εἰς τὰς νήσους τῶν ἀρωατῶν πρὶν ἢ οἱ Πορτογάλλοι εἰς τὸ ἰσθμὸν ἀρωατήριον. Τὸ καταρῆντιν τῆς ἐπιχειρήσεως ἀγῶνον τῶν αἰώνων αἱ παραδόσεις, καὶ εἰς ἀβύσσους πεποιθῶς ὁ Κολόμβος ἐπεχείρησε τὸν ἐκπλοῦν του, καὶ ἐνεργῆσε τὸ ὄραμα του πρῶτον μετὰ τῶν ἀναζητητῶν τὴν δυτικὴν ὁδὸν καὶ νέον κόσμον ἀνακαλύψαντων.

Ἦ μετὰ τὸ Πορτογάλλον καὶ Ἰσπανὸν ἀμιλλῶν ἐξῆκολούθησε κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην καὶ δεκά-

την έκτην εκατονταετηρίδα, παροτρύνουσα τὰ εὐτολμότερα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν. Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἦν ἡ τῶν μεγάλων ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων διὰ πάσης ζώνης καὶ παντὸς μεσημβρινοῦ τῆς γῆνης ἐπιφανείας, μία τῶν παραδόξων ἐλείνων ἐποχῶν, καὶ ἅς πᾶσαι αἱ ἀνθρώπων διανοίαι πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν στρέφονται, καὶ αἵτινες σπανίως ἐπαύρονται μετὰ τῆς αὐτῆς ἐνότητος καὶ μετ' ἴσης ἐπιμονῆς πρὸς ἐπιδίωξιν τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ. Τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον εἶχεν ἀνοιχθῆ, νῆσοι καὶ στερεαὶ ἀνεκλύοντο ἐκ τῶν θαλασσῶν πρὸ τῶν πανταχοῦ στρεφόμενων πρυμνῶν τῶν ἀτρομήτων πλοίων· ἀλλὰ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς γεωγραφικῆς ἐπιστήμης ἔν τι ὑπελείπετο ἔτι, ἡ γνῶσις τῆς βορειοδυτικῆς διόδου, ἐν ἣ ὑπῆρχε, διὰ τῆς Ἀτλαντικῆς πρὸς τὰς Ἰνδίας.

Μεγάλω συνειννήθη τῆς Εὐρώπης ἡ περιέργεια εἰς τὰς θαυμασίας διηγήσεις τοῦ Κολόμβου, καὶ ἰδίως ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ Ἰ. τῆς Ἀγγλίας, ὅπου ἐλέγετο ὅτι θεῖα μάλλον ἢ ἀνθρώπινα ἦσαν εἶναι τὰ πλοῖα τὰ ἀγνώστου ὁδοῦ ἀπὸ τῶν δυτικῶν πρὸς τὴν ἀνατολήν, πρὸς τὸν τόπον τῶν ἀρωμάτων. Ἐπομένως πέντε ἔτη ἀφ' οὗ Κολόμβος ἀπεπειράθη τῆς μεσημβρινοδυτικῆς διαβάσεως, καὶ ἀνεκάλυψε τὰς δυτικὰς Ἰνδίας, ὁ Κολόμβος ἔφραγεν ἕκ τῶν ἀγγλικῶν παραλίω τὸν πρῶτον στόλον πρὸς ἀναζητήσιν βορειοδυτικῆς διαβάσεως, καὶ οὕτως ἀνεκάλυψε ἡ βόρειος στερεὰ τῆς Ἀμερικῆς. Ἀδύνατος δὲ τῆς περιεργείας μετὰ τῆς ἐπιτυχίας, ὁ Σεδαστιανὸς Καθότος, υἱὸς τοῦ μνημονευθέντος, ἐπιχείρησε νέον πλοῦν, καὶ μετὰ δύο πλοίων καὶ τριακονταίων ἀνδρῶν, ἀπέπλευσε ἀτρομήτως, ἔφρασε εἰς Ἀσπυρδὸρ, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω ἐξ αἰτίας τῶν παγετῶν. Λίς μετὰ ταῦτα ἀπεπειράθη αὐθις τῆς βορειοδυτικῆς διόδου, καὶ ἔφρασε μέχρι τῆς β' τῆς μοίρας, ὅτε στάσις μεταξὺ τῶν ναυτῶν τοῦ πληρώματος τοῦ τὸν ἐπέκλισε νὰ προχωρήσῃ. Ἀλλ' ἂν καὶ ἀπέτυχε, τῷ ἀποδοθήσαν τιμῆν, ἀμοιβῆν καὶ σύνταξιν διὰ τὰς ἐδουλεύσεις τοῦ, καὶ τὸ ὄνομα του παρεδόθη εἰς τοὺς μεταγενετέρους μετὰ τῆς ἐπωνυμίας α ὁ μέγας ναύτης. »

Μόλις εἶχε λήξει ἡ πέμπτη καὶ δεκάτη εκατονταετηρίς, καὶ ἡ Εὐρώπη πᾶσα ἔσπευδε πέμψουσα εἰς τὸν κατεφυγμένον κόσμον τοὺς τυχοδιώκτας καὶ τὰ θύματα αὐτῆς· διότι πᾶσα ἀνθρώπινη πρόθυς φαίνεται ἀπαιτούσα ἀνθρωπίνους θυσίας. Αὐτὸς Πορτογαλλικοῦ στόλου ἔφρασαν μέχρι τοῦ πόρθμου τοῦ μετὰ ταῦτα κληθέντος τοῦ Ἰδανός· ἐκεῖ ὅμως ἀπώλεσθησαν, καὶ οὐδέποτε ἐγνώσθη ἡ τύχη των. Ἀλλὰ τὰ παθήματα εἰσι μεγάλα μαθήματα. Ὄταν τὸ πρόφραγμα τῶν παγετῶν εὐρεθῆ ἀδιάδοτον πρόσκομμα τῆς πρὸς Ἰνδίας βορειοδυτικῆς διόδου, ἡ προσοχὴ καὶ αἱ ἐλπίδες ἐστράφησαν πρὸς νότον, καὶ οἱ Πορτογαλλοὶ εἶχον αὐθις τὴν τιμὴν πρῶτον νὰ διαπλεύσῃ καὶ τὴν ὁδὸν ταύτην, ὅταν ὁ Μαγγελάνος, πλοηγὸς τοῦ πλοίου τοῦ καλουμένου Βικτωρία, μεμῆν ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἰς τὸν Βιρναϊκὸν ὠκεανόν, διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ ἀπαθανάτισαντος τὸ ὀ-

νομα αὐτοῦ, καὶ εὗρε τὸν θάνατον μεταβάς, διότι οὐ πολὺ μετὰ ταῦτα ἔπεσε θύμα δολοφονίας, εἰς μίαν τῶν νήσων τοῦ ὠκεανοῦ ἃς εἶχεν ἀνακαλύψει. Οἱ Πορτογαλλοὶ λοιπὸν διεβῆσαν εἰς Ἰνδίας δι' ἀνατολῶν καὶ διὰ δυτικῶν κατὰ μεσημβρινῶν δι' ἐνομήσθη ἐπίσης κατορθωτῆ καὶ ἡ κατ' ἄρκτον δι' ἀνατολῶν καὶ δυτικῶν διαβάσις. Ἐπομένως ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ νέου Ἐδουάρδου Δ', ὁργανίσθη βορειοανατολικὸς ἐκπλοὺς διὰ Σπιτζβέργης καὶ Νόβας Ζελανδίας, καὶ ἀνετέθη εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ δυστοχοῦς Οὐγου Βιλλουγγιῦ, τοῦ πρῶτου Ἀγγλοῦ ὅστις διεσχίσασεν εἰς τὰ υπερβόρεια ταῦτα μέρη, καὶ ἀπέλετο ἐν αὐτοῖς. Ἐν ἔτος μετὰ τὴν ἀπόπλουν του, αἰεὶς τινες Ἰρῶσοι τὸν εὐρὸν νεκρὸν καὶ κατακεκληγῶτα ἐντὸς τοῦ πλοίου του, τῆς Σπιτριντίας, ἔχοντα πλησίον τοῦ τῆς ἡμερολογίου του, καὶ ὄλοντο τὸ πλοῖον περὶ αὐτοῦ, νεκρὸν καὶ αὐτὸ, ὡς ἀγάλματα πάγου.

Ἀλλὰ αἱ προσπάθειαι τῆς Καθότου εἶχον διεγείρει πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, καὶ ὁ Κορτέζος, ἀρ' οὐ ἀνεκάλυψε τὸ Μεξικόν, προσέφερε τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὴν Ἰσπανικὴν κυβέρνησιν ὅπως ἀνακαλύψῃ καὶ τὴν βορειοδυτικὴν διόδον, διὰ στόλων οἵτινες ν' ἀνεκλύσῃ συγχρόνως τὰς δύο παραλίαι τῆς Ἀμερικῆς, κατὰ τε τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ κατὰ τὸν Βιρναϊκὸν ὠκεανόν. Καὶ αὐτῇ μὲν ἡ πρότασις ἀπερρίθη, ἀλλ' ὁ Ἰσπανὸς Γομέζος ἐπιχειρήσας αὐτὴ νὰ εὕρῃ τὴν διόδον ἐνθὺ τῆς ἄρκτου, καὶ ἀπέπλευσε. Μετ' οὐ πολὺ δ' ἐκατήληθε, χωρὶς νὰ εὕρῃ ἢ νὰ κατορθώσῃ οὐδέν.

Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι πρὸ τοῦ τέλους ἤδη τῆς δεκάτης ἑκτῆς εκατονταετηρίδος εἶχον γαίνει ἀπαιτεῖται, ἀλλὰ μάταιαι, πρὸς εὕρεσιν διόδου βορειοδυτικῆς, βορειοανατολικῆς καὶ βορείας.

Ἡ ἰδέα ὅμως αὐτῆ ἀνεπίστα πάλιν εἰς τὴν λαμπρὴν τῆς Κλιβίσιτ ἀλλῆν, καὶ ὁ φρόνιμος μετὰ τριῶν πλοίων ἀπέπλευσε πρὸς ζήτησιν τῆς βορειοδυτικῆς διόδου, ἢ εὐρεθῆ ἢ εἰ τὸ μόνον ἐν τῷ κόσμῳ ἀναπολείπομενον ἐπιχείρημα δι' οὐ ἔξοχος νόος ἠδύνατο εἶναι ν' ἀποκτήσῃ εὐρήνη. » Ἡ Ἀγγλία ἄμεσα μετὰ προσπάθειαι ἐπαυραγμῶν περὶ τοῦ πλοῦ τούτου, καὶ αὐτῇ ἡ βασιλεύσα, ἥτις πάντοτε ἀνεγνώριζε τὴν ἀξίαν τῆς γενναϊότητος καὶ τῆς εὐρυθείας, ἀπεχειρέτισε τὸν πολυμῆρὸν στόλαρχον διὰ τῆς χειρὸς ἐκ τῶν παραθύρων τῶν ἀνακτόρων, καὶ ὅταν ἐπέστρεψε τῷ ἔδωκεν ἰδιοχειρίως χρυσῶν ἀλυσιν, καὶ βαβυλὸν ἰππότου, καὶ γαίης. Ὁ φρόνιστος τρεῖς ἔπλευσε πρὸς ἄρκτον ἐπιτυχέστατα, ἀνεκάλυψε τὸν ἐπὶ ὄνομα αὐτοῦ πορθμὸν, καὶ διὰ τὴν γενναϊότητά του ἐκηρέθη παρ' ὄλον, καὶ ἀνεπέτασε τὰς ἐλπίδας τῆς εὐρέσεως τῆς ἀληθοῦς διαβάσεως.

Ὁ Δράκκος ἦτον τότε εἰς τὴν Ἰσπανικὴν Μαϊνίην. Ἀφ' οὗ δ' ἐκατέθη αὐτῷ λαφύρων, διέβη διὰ τοῦ Μαγγελανίου πορθμοῦ, ὑπερβαλέως ἀποφασίσας ν' ἀποπειράσῃ ἂν δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν διὰ τοῦ Βιρναϊκοῦ, μεταβάς πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Ἐστράφη ἔπομένως πρὸς βορρῶν, ἀλλὰ δὲν προὐχώρησε πέραν τῆς Καλλιφορνίας,

διότι τὸ πληρώμα του δὲν ἐδύνατο ν' ἀνβῆσῃ εἰς ψυχρότερα κλίματα. Τότε διασχίσας τὸν Βιρναϊκόν, ἔφρασε εἰς τὰς Μολούκκας νήσους, καὶ ἐκεῖθεν ἐπίσω εἰς Ἀγγλίαν, ὁ πρῶτος Ἀγγλὸς ὁ περιπλεύσας τὴν γῆν. Περὶ τῆς προσπάθειαι ταύτης τοῦ νὰ εὐρεθῆ διόδος κατὰ τὸν Βιρναϊκὸν ὠκεανόν, ὁ σύγχρονος συγγραφεὺς Βάββος λέγει μετὰ παραδόξου προγνώσεως: « Τοῦ Δράκου ἡ ἐπιχείρησις εἶναι μία τῶν θαρραλεωτέρων ἀφ' ὅσας ποτὲ ἀπετόλμησε πλοῖον οἰουδιήποτε ἔθνους· καὶ οὐδέποτε ἴσως οὐδεὶς ἕτερος ἄνθρωπος ἐπένοησε νὰ ζητήσῃ τὴν διόδον κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀμερικῆς, ἂν καὶ πιθανώτατον φαίνεται ὅτι ἐκεῖ δύναται νὰ ἀνευρεθῆ, καὶ τῷ ὄντι θέλει εὐρεθῆ κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο. » Καὶ εὐρέθη ἀληθῶς κατὰ τὸ Βάββον τὴν πρόφρησιν, ἀλλὰ μόνον δύο αἰῶνας καὶ ἤμισον μετὰ τὴν λαμπρὰν ἀποτυχίαν τοῦ Δράκου.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν αὐτοῦ μέγας ἦν τῆς Ἀγγλίας ὁ ἐνθουσιασμός. Τὸ πλοῖόν του, ἡ γρη῏η Ἐ. Λιγού, ἔγινε γενικὴ συνέλευσις τόπος, καὶ ὁ θάλαμος αὐτοῦ ἐστιατόριον τῆς ἀριστοκρατίας. Αὐτῇ ἡ βασιλεύσα ἐγεύθη ἐντὸς τοῦ πλοίου μετὰ τοῦ γενναίου πλοίαρχου, τὸν προεχειρίσαν ἐκεῖ ἰππότην, καὶ τὸν προσέβιασε ναύαρχον, διότι προσημῶν τῆς ἰδέας του ζωῆς τὴν δόξαν τῆς πατρίδος του, ἀτρομήτως ἐπεχείρησε τὰ παροδοξότερα ἔργα, καὶ ἐπέτυχεν εἰς αὐτά. Πρόσθετι διέταξε νὰ τεθῆ τὸ πλοῖόν του εἰς τὰ νεώρια ὡς τρόπαιον, καὶ μετὰ ταῦτα, ὅταν παλαιωθὲν κατεστράφη, ἐκ τοῦ ξύλου αὐτοῦ κατασκευάσθη καθέδρα καὶ προσεβλήθη εἰς τὴν Ὀξωνίαν.

Ἄλλ' ἀδιάδοτος ἐξηλοῦται πάντοτε ἡ σειρά τῶν μαρτύρων τῶν υπερβόρειων ἀνακαλύψεων. Πρῶτος ὁ Ἰμπέρτος Βιλλέτος ἔγραψε πραγματείαν ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι ἡ βορειοδυτικὴ διόδος ἦτον ἐκείνη, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῆλθε μετὰ τοῦ Βιλλετέρου Βιλλετίου πρὸς ἀναζητήσιν αὐτῆς. Ἀλλ' ἀπέτυχε ὁ ἐκπλοὺς, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Βιλλέτος ἀπῆλθεν ἐκ νέου μόως. Ἡ βασιλεύσα ὅπως τῷ ἀποδείξῃ τὴν εὐνοίαν της, τῷ ἔδωκε μίαν τῶν ἐπισημῶν θαλαμηπόλων της εἰς γάμον, ἐξήγησε τὴν αἰδέαν του, καὶ τῷ ἐχώρησε χρυσῶν ἄγκυραν ὑπὸ γυναικὸς κρατουμένην. Οὕτω, πλήρης ἐλπίδων ἀπέπλευσε, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπατήθη, οὐδ' ἔφραγε οὐδ' ἠκούσθη ποτὲ πλέον, οὐδὲ τὸ πλοῖόν, οὐδ' ὁ πλοίαρχος, οὐδὲ τὸ πληρώμα. Μετ' αὐτῶν, νέον πλοῖον ἐπεχείρησε ὁ Βιλλετίος, ἀλλὰ διεβύθη πρὸς μεσημβριαν, ὅπως ἀποτύχῃ τοὺς κινδύνους τοῦ πλοῦ, καὶ οὕτω περιέπλευσε ὅλην τὴν ἀμερικανικὴν παραλίαν, ἐξ οὗ προέκυθεν, οὐχὶ μὲν ἡ ἀνακάλυψις τῆς βορειοδυτικῆς διόδου, ἀλλ' ἡ ἀποκρίσις τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ἡ ἐμφάνισις μεγάλου ἔθνους, Ἰρλανδοσκιωνικοῦ μὲν τὴν γενεάν, Ἀγγλικῆν δὲ τὴν γλῶσσαν.

Συγχρόνως δ' ὁ Καίσις, οὗ τὸ ὄνομα καθ' ἑαυτὴν ἡ Γεωγραφία, διέσχισε τοὺς παγετοὺς τῆς ἐξοχῆς κοστῆς δευτέρως βορείου πλάτους, καὶ μετὰ γὰρ διεπράξατο, ἀνεκάλυψας τὴν μεγάλην θαλάσσιον λεωφόρον, ἥτις ἐκλήθη πορθμὸς τοῦ Καίσιου ἦν πάντες οἱ πολεπλευσταὶ διέβησαν ἔκτοτε, καὶ δι' ἧς διασχιζέτο ὅτι ἀφύκτως θέλει εὐρεθῆ ἡ διόδος.

Φοβερὸν πρέπει νὰ παρίστατο τὸ ἔρημον τοῦ ψυχροῦ βασιλείου εἰς τοὺς πρώτους ἐκείνους θαλασσοπόρους ἐντὸς τῶν ἀσθενῶν των σιαφῶν, ὧν ἡ μεγίστη δὲν εἶχεν ἑκατὸν τόνων χωρητικότητά· οὐδ' ἄπυρον, ὅτι παρεσκευάζοντο πρὸς τὸν θεινὸν ἐκεῖνον πλοῦν, ὡς ἂν παρεσκευάζοντο διὰ τὴν αἰωνότητα.

Ὁ Καίσις ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀπαισίου θεῆς καὶ τοῦ φαικτοῦ κρότου τῶν παγετῶν, καλεῖ τὴν Ἰσλανδίαν « τόπον ἐρημώσεως, » καὶ πᾶν ἀνέλπιστον ἀγυροβόλημα « κόλπον θεῶν ἐλέους, » ἂν καὶ οὐδέποτε παρεχέμασε εἰς ἐκεῖνα τὰ κλίματα, διότι ἡ γενναϊότης τῶν θαλασσοπόρων δὲν εἶχεν ἀφίγη εἰσέτι εἰς τὸν ἀνότατον ἐκεῖνον τῆς καρτερίας βαθμὸν. Ἀλλὰ πλήρης πίστως, ἐπανελάβε τρεῖς τὰς ἐκδρομὰς του, βοηθούμενος πάντοτε ὑπὸ τῶν περιούσιων τοῦ Λονδίνου ἐμπόρων, μέχρι οὗ ἔπαυσαν καὶ αὐτοὶ χορηγοῦντες αὐτῷ συνεισφοράς. « Ὁ Καίσις οὕτως, ἔλεγον, τρεῖς ἐστάλην διατὶ δὲν εὗρε τὴν διόδον, »

Μετ' αὐτὸν ἔκεται ἡ Ὀλιβερὰ ἱστορία τοῦ Βάβρεντζ, καὶ ἡ πρώτη σωζομένη ἀπομνημονεύσις τῶν βασιάνων ἀθροῦν παραχειμασάντων κατὰ τὰς πολέμας γαίας. Ταῦτον ἐπεμψεν ἐν ἔτει 1594 ἡ Ὀλλανδικὴ κυβέρνησις ὅπως ἀποπειράσῃ τῆς βορειοανατολικῆς διόδου διὰ Νόβας Ζελανδίας. Κατὰ τὸν πρῶτον αὐτοῦ ἐκπλοῦν, ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῶν πάγων, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ, ἀφ' οὗ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὑπέγραψαν διακήρυξιν ἐνόπιον θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου, ὅτι πᾶσαν κατέβιασαν προσπάθειαν ὅπως διὰ τοῦ βορρῆ προβῶσι μέχρις Ἰαπωνίας καὶ Κίνας. Ἐπανελάθη δὲ τὴν ἐπιχείρησιν καὶ ἐκ δευτέρου καὶ ἐκ τρίτου, ὅταν οἱ πάγοι τοὺς περιεκύκλωσαν καὶ τοὺς ἠγκυλώσεν. Ἐπὶ αὐτῷ δὲ ὄλον ἡ μῆρας, ἡμιθανεῖς ἀνηγωνίζοντο μετ' ἀπέλασις ἐναντίον τοῦ ἀτελευτήτου σκοπού, καὶ τὸν βασιάνων τοῦ ψυχροῦ καὶ τῆς ἀπαιτίας. Τέλος δὲ ἀποδοθήσαν λέγη ἕκ τῶν λειψάνων τοῦ πλοίου του, καὶ ὅταν ἐμαρτύρησαν τῆς γῆς τῆς ἐρημώσεως, ὁ Βάβρετζ, ὁ σκελετώδη ἀργηγὸς τῆς ἡμιθανοῦς συνοδίας, περιεκάλεσε τοὺς συντρόφους του νὰ τὸν ἐγείρουν ἐπάνω τοῦ πλοίου, ὅπως ἰδῇ αὐθις τὴν σκηνὴν τῆς πόλεως καὶ τῶν καλαιπυρῶν του, καὶ οὕτως ἐξέκνευσαν. Ὀλίγοι δὲ τῶν ὁπαδῶν του ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα των νὰ διηγήσῃ τὴν Ὀλιβερὰν ἱστορίαν, καὶ αὐτῇ ἦν ἡ πρώτη παραχειμασις εἰς τὰ υπερβόρεια, περὶ ἧς ἤκουσεν ἡ Εὐρώπη.

Ἐπὶ ὅλην τῆς ἐπομένως εκατονταετηρίδος ἐξελκύνθησαν καὶ αἱ προσπάθειαι καὶ αἱ ἀποτυχίαι, ἀλλὰ δὲν ἐξέλιπεν ἡ ἐλπίς. Ἐκατὸν πενήκοντα χιλιάδων ὁραχμῶν ὄλον προτέθη ὑπὸ τῶν ἐν Λονδίνῳ ἐμπόρων εἰς τὴν ἀποκρίσιν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ διόδου, καὶ στόλος ἀπέπλευσε εἰς Ἰρλανδίαν, καὶ Βευρῶν. Ἀλλὰ μόλις ἔφρασε εἰς Ἰρλανδίαν, καὶ κατακεκληγμένον τὸ πληρώμα ἐπανάστα, καὶ ἐστράφη τὴν πρυμνῶν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν. « Τίς ἔστραψε τὴν πρυμνῶν, ἠρώτησεν ὁ Βευρῶν, ἐξελθὼν τοῦ θαλάμου του. « Εἰς καὶ πάντες » ἀπεκρίθη τὸ πληρώμα, καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἀπεβλήθησαν οἱ ἐμπόροι,

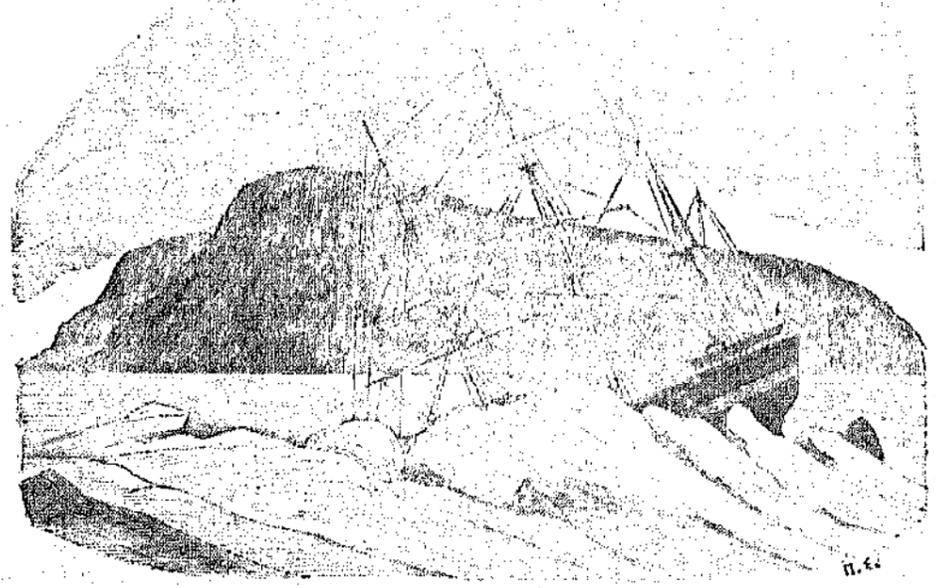
και ε'επεμψαν τον Ίδωνα, εγκαινιάσαντα επαξίως την δεκάτην εδωμένην εκατονταετηρίδα. Μεθ' ενός πλοίου, και πληρώματος μίνον δέκα ανθρώπων, έπλευσε κατ' ευθείαν προς άρκετον, όπως άποπειραθή της διάδοσος δι' αυτόν του πόθου, και εβίασεν εις Σπιτς-βέρην· μετά ταύτα δ' έπροσπάσασε να περιπλεύσῃ τὴν Γροενλανδίαν, και να επανέλθῃ εις Αγγλίαν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ καιΐας, ἀλλ' απέτυχε. Καί δευτερον και τρίτον εστρεψε τὴν πρῶτην του προς τὸν ορεινὸν τὸν παγετὸν, τὸν μεταξὺ Σπιτςβέργης και Νόβας Ζελλανδίας, ἀλλ' ἠναγκάσθη να επιστρέψῃ. Επομένως ε'επαρτήθησαν ἡ βόρειος και βορειοανατολική διάδοσος ὡς ἀδύνατος, και οὕτως ἀπῆλθεν εις τὸν τελευταῖον ὁλέθριον πλοῦν του προς τὸ βορειοδυτικόν, ἀπέπλευσε τὸν ἐπώνυμον του πορθμὸν, και ε'έβλεψε τὸν εἰρὸν κόλπον ὡς αὐτὸν τὸν κίρηναῖον ὠκεανόν.

Ἄλλ' οἱ ἔμποροι ἐξηκολούθουν τὰς ἀποστολάς των πάντοτε, πραγματοποιήσαντες τοῖς πλοίαρχοις να πλέωσι κατ' ευθείαν προς Ἰαπωνίαν, και να φέρωσιν ἐν τῶν ἐγχωρίων ὡς δεῖται. Ἀπέτυχον ὅμως, και αἱ νέαι αὐτῶν ἐπιχειρήσεις, μέχρι τοῦ Πιερρι, ὅστις ἀνακάλυψε τὸν ἀρκιότατον κόλπον τοῦ κόσμου. Πιερριέπλευσε δὲ αὐτὸν, και εἶρε τὰς δύο ἐξόδους του, αἱ ὠνόμασε πορθμὸν τοῦ Σμιθ και πορθμὸν τοῦ Λαγκάττερ, ἀλλ' εἰς οὐδένα πέτυχε, ὅν και ὑποπτεον ὅτι ὁ δεύτερος οὗτος ἦν ἡ ἀληθὴς πύλη προς τὴν Ἰαπωνίαν. Κατόρθωσε δὲ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην ἐντὸς ἐνὸς θέρους, και οὐδέποτε διεχειμασεν εις τὸν πάγον, ὅν εβίασεν ἡ θέρων ὡς ἀδιάβατον πορθμὸν προς τὸν κίρηναῖον. Ἐνόμι'ε δὲ ὅτι μεγαλύτερη πιθανότητα διάδοσος ὑπάρχει διὰ τῆς Ἀσιατικῆς πλευρῆς. Μετὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην ἐπ

ὄλοβει. Οἱ δύο οὗτοι πλοίαρχοι ἀνέδειξαν χρησίμως ὑπηρεσίας, ἐρευρήσαντες ἐπιπερισσότερας τὸν κόλπον τοῦ Ίδωνος και ὡς πολλοὶ ἄλλοι, οὗτοι και οὗτοι ἀπερμημόνευσαν τὰς ἀνακαλύψεις των, δι' ὀνομάτων ἐκφραστικῶν φόβου και φρίκης, ἐλπίδος και παρηγορίας, τρόμου και πείνης, δι' ὧν ὁ χάρτης τῶν ἀρκιτικῶν γαιῶν ἀποβαίνει συγχρόνως ἡ ιστορία τῶν ὑπερβορείων ἐκείνων ἡρώων. Ἐνταῦθα μένουσιν εἰς αἰώνιον παγετὸν ἐγκαταπεπηγμένοι πᾶσαι αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀναμνήσεις τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων και ἀναμνήσεων ἐνταῦθα δὲ και τινὰ παράδοξα ἀπαντῶνται ὀνόματα ὡς « Ἡ τρύπα τοῦ Γιββωνος, » ἐπώνυμος τοῦ ἐνταῦθα ἐπὶ εἰκόσιν ἐδδομάδας ἐγκατακλεισθέντος πλοίαρχου, « Ἡ μνηματικὴ τοῦ Βρέγγιζ, » « Τὰ ἔσχατα τοῦ φώξ. » Ἄλλα δὲ εἰσὶν ἀπορρημονεύσεις ἀπροσδοκῆτου παραμυθίας, τελεσθειῆς ἐλπίδος, ἀναγνωρίσεως τοῦ θεοῦ ἐλέους, διότι ὅλοι ἦσαν ἀληθεῖς χριστιανοί, ὡς συνήλως εἰσι πάντες οἱ καλοὶ κάγαθοί· και ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ ἐσχάτου, ἀπὸ τοῦ καιροῦ καὶ ἦν ὁ Ἰμφρυ Γιλβέρτος, ἰστάμενος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ βυθιζομένου πλοίου του, ἀνέκραξε προς τὸ πλήρωμά του, τὸ μεταβαίνον ἀπὸ τῆς ἀγκάλας τοῦ σκότους εἰς τὰς ἀγάλας τοῦ θανάτου· ἀπαρρέτε! ὁ οὐρανὸς δὲν ἀπέχει περισσότερο διὰ θαλάσσης ἢ διὰ θηρῶν, ἢ μέχρι τῆς ὄρας καὶ ἦν ὁ φραγκλῖνος και ὁ βεγαρδῶν ἐκάθηντο ἀπορηθέντες τῆς πείνης εἰς τὸ ἐρημον φρούριον τοῦ ποταμοῦ τοῦ χαλκαρυχείου παρὰ τὰ ἄταφα σώματα τῶν ἀποθανόντων συντρόφων των, καὶ ἦν ὁ Μακλιούρ κατὰ τὸν παγετῶδη χειμῶνα εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Ἰλέους, δισχίλια μίλλια μακρὸν πάσης ἀνθρωπίνης βοήθειας καθήμενος, νύχαισται τὴν ἀγαθοεργὴν πρόνοιαν διὰ τὰς εἰλογίας της, δὲν ἀναφέρεται οὐδὲ μία ἡμέρα καὶ ἦν παρελείψῃ ἡ προσευχὴ, ἢ ἐξηθένησεν ἢ προς θεὸν πίστις.

καὶ ἡ τύχη των μόνον μετὰ πενήκοντα ἔτη ἐγένετο γνωστὴ, ὅταν γέρον Βοκμιῶς διεγήθη πῶς ἀπέθανον ὅλοι, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἕτερον, ἐκ πείνης και φύγους, μέχρι τοῦ ἐσχάτου, ἀποθανόντος και αὐτοῦ ἐνθ' ἠγωνίζετο να σκάψῃ τὸν τάφον τοῦ τελευταίου συντρόφου του. Ἰπτόνοιοι ἐγεννήθησαν δὲ ἡ νέα εταιρία ἀπέτρεπεν ἀπὸ νέων ἐκδρομῶν, φοβουμένη τὸν διαγωνισμὸν. Ἐπειδὴ δὲ ἦν σπουδαίωτατος να λυθῇ τὸ ζήτημα, ἂν ὑπάρχῃ ἢ ὄχι ὑπερβόρειος διάδοσος προς τὸν κίρηναῖον, τὸ Κοινοβούλιον ἐπὶ Γεωργίου Β', ἐψήφισεν 600.000 δραχμῶν ἐπαύλων εἰς τὸν εὐδαίμονα θνητὸν ὅστις ἤθελεν ἀνακαλύψῃ τὴν βορειοδυτικὴν διάδοσιν. Ἐπὶ ὀγδοήκοντα δύο ἔτη ἔμεινε τὸ ἐπαύλον ταῦτο ἐπιγεγραμμένον ἐπὶ τῶν καταστατικῶν τῆς εταιρίας, κατὰ δὲ τὸ 1828, ἐπειδὴ αἱ πιθανότητες ἐράνησαν μηδενισθεῖσαι, διεγράφη αὐτό. Καί ὅταν ἤδη εὐρέθῃ τὸ πρὸ πολλοῦ ἠητούμενον, οὐδεμία πρόκειται ἀμοιβὴ, πλην ἂν τὸ Κοινοβούλιον θελήσῃ να ψηφίσῃ αὐτὴν ἐκ νέου. Διὰ τῆς νέας ταύτης ὥσεως ἦν ἔδω ἐν ἡ κυβερνήσεως, νέαι ἀνεράνησαν ἀγωνισταὶ εἰς τὸ στάδιον 300.000 δραχμῶν κατεγράφησαν δι' ἰδιωτικῆς συνεισφορῆς, και ἐκτὸς τοῦ δημοσίου ἄλλου, προσετέθησαν και ἰδιωτικὰ ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας, 15000 δραχμῶν εἰς τὸν πλοίαρχον, 6000 εἰς τὸν ὑποπλοίαρχον, και ἀναλόγως εἰς ἕκαστον ἀξιωματικὴν ἢ ναύτην. Δύο πλοῖα ἐξέπλευσαν, τὸ Δόβος και ἡ Καλλιφορνια, διατεταγμένα να ζητήσωσι τὴν διάδοσιν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ίδωνος. Εἰς τὸν πορθμὸν Πάγερ ἀνεχαίτισθησαν ὑπὸ τοῦ πάγου, και ἠναγκάσθησαν να παραχειμασῶσιν αὐτόθι, πεφυλακιμένοι μεταξὺ παγετῶν και χιόνων. Ἡ μελάνη των ἐπάγασεν, ἐπάγασεν ὁ ζῦθος των, ὅ,τι ἔχον γευσιν ἐν τῷ οἴσπνεύματι συνεπήγη εἰς μικρὰ σφαιρίδια ἐν τῷ μέσω τῆς φιάλης, τὸ δὲ λοιπὸν, λυόμενον εἰς τὸ πῦρ, ἦτον ἀπλοῦν ὕδωρ. Αἱ σιδῶναι των ἐπάγονον εἰς τοὺς τοίχους, τὰ στόματά των ἐπάγονον εἰς τὰ μάλλινα καλύμματα των, τὰ δάκτυλά των εἰς τὸν σίδηρον ἐν ἠγγίζον, τὰ χεῖλη των εἰς τὰ ποτήρια ἐξ ὧν ἔπινον, και ἐκόλλων εἰς αὐτὰ, ὡστε τὸ δὲρμα ἀπεσπᾶτο βιαίως. Καί ὅμως διεχειμασαν εἰς τὸ ἐξώτατον ἐκείνου σκότος και τὰς μελανὰς και πυκνὰς ὑμίχλας, μέχρι οὗ ἐπῆλθε τὸ θέρος, ὅτε ἐπανῆλθον εἰς τὴν Αγγλίαν, ἐντελῶς πεπεισμένοι ὅτι ὑπῆρχεν ἡ διάδοσος, ἀλλὰ μὴ ἀποκτήσαντες τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσωσι τὴν ἀμοιβὴν ἄλλη δ' ἐπιχειρήσεως δὲν ἔγινεν ἐπὶ ὅλην ἡμισίαν εκατονταετηρίδα, μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἰθας και Παύρη.

Τὴν ἀρχὴν τῆς δεκάτης ἐνάτης εκατονταετηρίδος ἡσάλλει παγκόσμιος πόλεμος, και καιρὸν δὲν εἶχον οἱ ἀνθρωποι να σκέπτοιται, περὶ θαλασσίων ἀνακαλύψεων. Ἄλλὰ μετὰ τὴν εἰρήνην τῶν 1818, νέος παρενεύσθη στόλος τεσσάρων πλοίων, ὧν ἡ μὲν πλοίαρχος Ἰθας και τοῦ ὑποπλοίαρχου Παύρη, ἔπλευσαν προς δυσμὰς, εἰς ἀναζήτησιν τοῦ κόλπου τοῦ Βαρφίνου ἢ δὲ Τράντη και Δωροθέα, ὑπὸ τῶν πλοίων τῶν ὀπαδῶν του εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Ίδωνος, αργῶν Μουζάν, τὸν κυβερνήτην φραγκλῖνον, και τῶν 3.

Πλοῖον παραχειμῶνων εἰς τὰς ὑπερβορείους θαλάσσας.

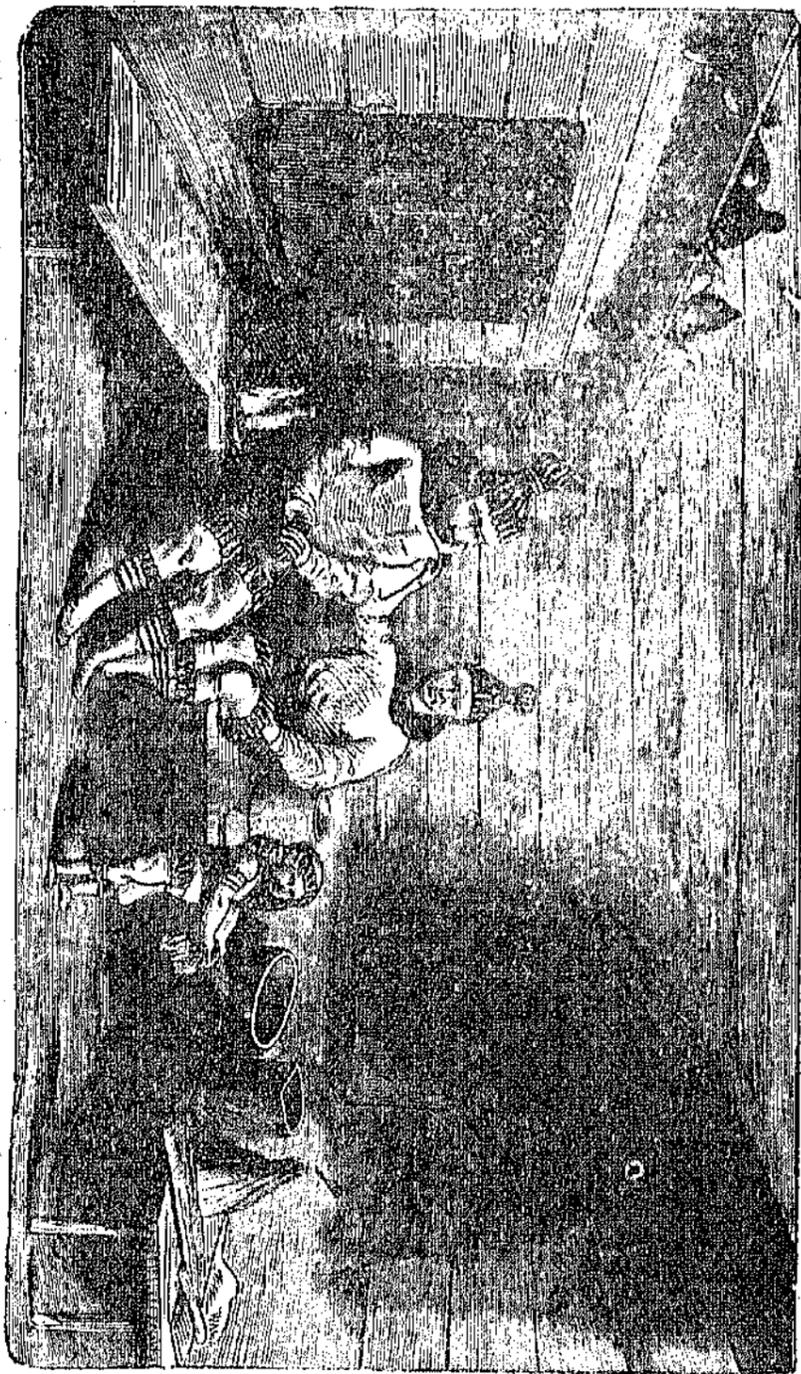
Ἄλλ' ὁ χειμὼν ἐπήρχετο, και τὸ πλοῖον συνελήφθη ὑπὸ τῶν πάγων. Ἦτον δὲ τοῦτο τὸ πρῶτον ἀγγλικὸν πλοῖον τὸ βιασθὲν να διεχειμασῇ ἐν τῇ χιόνῃ. Τὸ φύγος και ἡ πείνα προσέβαλον τὸ πλήρωμα διέλιπον τὸν σκληρὸν βασιάν των. Ὁ Ίδωνα ἐκλαίεν ὑπὸ αἰσῶν διὰ τὰς ταλαιπωρίας των οἴκτος ὅμως εἰ αὐτὸν δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες τὸν ἐλεύθον ὡς αἴτιον τοῦ θανάτου των. Αἱ ὄλοι τοῦ μικροῦ και ζοφεροῦ χειμῶνος, ζοφερὰς ἐπλεον σινομοσίας, και ὅταν ἤλυθε τὸ ἔαρ, και ἐλύθησαν τὰ ὕδατα, τὸν ἐβρίψαν αὐτὸν ἐδωμένην, μετὰ τοῦ υἱοῦ του εἰς μικρὸν λέλυον, ἀνεβροδίαν, και ἀρπῆσαντες τὸν ν' ἀποβάνη, ἐπέστρεψαν εἰς Αγγλίαν. Οὐδὲν δὲ πλέον ἠκούσθη περὶ τοῦ δουλοφυλάκτου ἀρχαγοῦ, ὅστις οὕτως ἀπέθανεν ἐντὸς τοῦ κόλπου, τοῦ ἀπορρημονεύοντος και τὸ ὄνομα, και τὸ τόλμημα, και τὴν σκληρὰν τύχην αὐτοῦ.

εἰκόσιν ἔτη οὐδὲς γίνεται λόγος περὶ ἀποστολῆς ἄλλης τῶν ἐμπόρων. Ἄλλὰ συγχρόνως και οἱ Λανοὶ ἠρέμων, ἰταλιανίζοντο και ἀπένηταν ἐν τῷ αὐτῷ στάδιῳ. Ἦσαν οὗτοι και δύο ναῦται, παραχειμασάντες εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Ίδωνος, ἀπέβησαν ὅλοι, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἕτερον ἀπὸ πείνης, ἀσθένειαν, και ἀκαταξίαν. Καί ὅμως οἱ ἀνθρωποι δὲν ἀπηλείποντο. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἡ ἰδέα τοῦ ὑπερβορείου χειμῶνος ἐφαίνετο καὶ ἐλάττην οἰκειότερα αὐτοῖς γινόμενη. Δύο ἔπειροι θαλασσοπόροι ἠτοιμάσθησαν να ἐκτεθῶσιν εἰς αὐτὸν, ὁ Λουκάς Φώξ και ὁ πλοίαρχος Τζέιμς. Καθάρως ὁ Λ'. τοῖς εἶδοκεν ἐπιστολήν, ἣν ἐμελλον να ἐπιδώσωσι τῷ βασιλεῖ τῆς Ἰαπωνίας ἐὰν ἐπετύχων. Ἄλλ' ἀπέχρησαν μόνον εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ίδωνος, ὅπου και παρεχειμασαν, τῶσαν κατάλληλα λαβόντες μέτρα, ὡστε ἐπανῆλθον οἰκαδε ἐντελῶς

υποπλοίαρχον Βείχου, πρὸς ἀνατολάς, ὅπως ἀποπειραθῶσι τῆς διὰ Σπιτζβέργης, καὶ τῆς κατ' εὐθείαν διὰ βορρᾶ διόδου.

Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὁ γεωγραφικὸς χάρτης ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Βαρφίνου μέχρι τοῦ Βεριγ-

μὸς, οἵτινες μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐνόμιζον αὐτοὺς τὸν μόνον λαὸν τῆς γῆς, καὶ ἐφρόνουσι ὅτι κέραν αὐτῶν τὰ πάντα ἦσαν πάγοι. Ἰσπολαμβάνοντας ὅτι τὸ πλοῖον ἦτον ἐν ἔξω καὶ νόσειν, ἐκράζον πρὸς αὐτό. «Τίς εἶσαι, τίς εἶσαι, πόθεν ἐρχεσαι, εἰ

Βορρῆες.

γίου πορθμοῦ ἦν ἐντελὴς ἀγραφὴ. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ πιστεῦον δὲ ὅτι πλοῖον καὶ πλήρωμα κατέβη ἀπὸ κόλπου δὲν εἶχεν ἐρευνηθῆ, ἀφ' οὗτου ὁ Βάρφιν πρὸ τῆν σελήνην, καὶ παρεμύνηον τὴν νύκτα νὰ τὸ ἰδοῦν 200 ἐτῶν τὸν εἶχε διατρέξει. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ πλοῦ σιν ὅταν ὕψισθὸν πάλιν. Κατὰ πρῶτον τότε εἶδον ὁ σούτου ὁ πλοίαρχος βίος συνεπλήρωσε τὸν περίπλου, πλοίαρχος βίος τὴν μέχρι τῆς ἀγνωστον ἐρυθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐγνωρίσθη μετὰ τῶν φυλῶν τῶν Ἰσκι- χιόνα, ἐκτεινομένην ἐπὶ ὀκτῶ μίλλια ἐπὶ τῶν βορ-

χῶν, καὶ ἔχουσιν 600 ποδῶν βάθος, δι' ὃ καὶ ἀνώμασε τοῦ; βράχους ἐκείνους ἰκρυθροὺς βράχους. Μετὰ ταῦτα δ' εἰσῆλθεν εἰς τὰς λαμπρὰς ὀρενάς πύλας τοῦ λαγκαστρίου πορθμοῦ, αἵτινες ἐγείρουσι τοὺς ἐκ σιλήρου συνηίτου καὶ βασανίτου λίθου ποταμιοὺς ἡκονιστῶν εἰς διασχίλιον μέχρι τετρακισχιλίων ποδῶν ὕψος εἰς τὸν κυανὸν ἄερα. Ἄλλ' ἀγνοῦν ὅτι αὕτη ἡ πύλη φέρει πρὸς τὸν Εἰρηναῖον ὠκεανόν, ἐστράφη ὀπίσω, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, χωρὶς νὰ παραγείμαση.

Ὁ δὲ πλοίαρχος Βουχάν μετὰ τοῦ φραγαλίνου καὶ Βοίχου ἐστράφησαν συγχρόνως πρὸς τὰς ζοφεράς ἀκτὰς τῆς Σπιτζβέργης, πρὸς τὰ ὀρέα ἔρη, καὶ διέπλευσαν διὰ τῶν πεδίων τοῦ παγετοῦ καὶ τῶν πεπηγμένων λαθυρίων, μέχρις οὗ ἤγγισαν εἰς τὸν μέγαν τοῦ πάγου φραγμὸν, ἐν οὐδέποτε τροπὴς πλοίου δὲν ὑπερέβη. Πρὸς τὸ τεῖχος τοῦτο σφοδρὰ θύελλα ἐσφενδόνισε τὸ πλοῖον, καὶ ἐνταῦθα τρεῖς ὄλας ἐξδομάδας ἀντεπάλαγον πρὸς τὸν φοβερόν των ἐχθρὸν, μέχρις οὗ ἀπηλλάγησαν θεία συνάρσει. Ἄλλὰ τὰ πλοῖα εἶχαν ὑποστῆ πολλὴν βλάβην, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ μὴ προβῶσι περαιτέρω, ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Ἀγγλίαν.

Κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος ὁ Πάρρης διεύθυνε μίαν τῶν ἀξιολογιωτέρων ἐκδρομῶν ἀφ' ὅσας διηγοῦνται τοῦ κόλου τὰ χρονικά.

Ὁ Λαγκαστῖος πορθμὸς οὐδέποτε εἶχεν ἐρευνηθῆ. Ὁ βίος τὸν ἐνόμιζε κόλπον, ὁ δὲ Πάρρης ἀπεράσισε νὰ πληροφορηθῆ περὶ τούτου, καὶ ἀπέπλευσε μετὰ τῶν πλοίων Ἐκλας καὶ Γρίπερ, ἔχων δύο ἐτῶν ἐφόδια.

Ὁ πλοῦς οὗτος ἐπέτυχεν εὐτυχῆς. Ἐνθουσιῶντος καὶ ζητωκραυγοῦντος τοῦ πληρώματος, διέπλευσαν τὰ δύο πλοῖα τὴν μεγαλοπρεπῆ εἰσοδὸν τοῦ Λαγκαστρίου πορθμοῦ, τοῦ ἔχοντος τεσσαρακονταπέντε μίλλιον πλάτος. Προέβη δὲ περαιτέρω, παρά τὴν ὑψηλὴν ἀκτὴν, καὶ τοὺς ὀρειοὺς καθέτους βράχους τῶν στενῶν τοῦ Βάρφου, ὅπου ἀγγλικὰ πλοῖα οὐδέποτε πρὸ αὐτῶν εἶχεν εἰσελθῆ, καὶ ἐτι περαιτέρω προήχθη, διερχόμενος πλησίον περιέργων σκοπέλων ἐγειρομένων εἰς διακοσίαν ἢ τριακοσίαν ποδῶν ὕψος ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, μέχρις οὗ ἐφθασεν εἰς τὴν 110 μίτρων δυτικῶν μῆκους, χωρὶς ποτὲ ν' ἀγκυροβολήσῃ ἀφ' οὗ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀγγλίαν. Ἐνταῦθα δὲ, συναθροίσας τὸ πλήρωμα εἰς τὸ καταστρώμα, τοῖς ἀνήγγειλεν ὅτι ἐκέκδησε τὸ ἄλλο τῶν 150,000 δραγμῶν, τὸ ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου προσαθῆν εἰς τὸ πρῶτον πλοῖον τῆ μέλλον νὰ φθάσῃ τὸν μεσημβρινὸν τοῦτον πέραν τοῦ πολιτικοῦ κύκλου.

Διεχίμασαν δὲ εἰς τὴν νῆσον Μελβίλλην, εἰς θέσιν ἐκτοτε κληθεῖσαν Χειμερῆς λιμῆν, διότι οὗτος ἦν ὁ πρῶτος χειμῶν ἐν Ἀγγλικῶν πλοῖον ὑπέμεινε εἰς τοιοῦτον πλάτος. Ὅταν δ' ἤλθε τὸ θέρος, τὸ πλήρωμα ἐπέβηκε νὰ προβῆ περαιτέρω, μέχρι τῆς 131 μίτρων, ὅπου νῆσον ἐκέρχοντο ἀμοιβὴν ἄλλ' ὁ ἀμείλικτος πάγος δις τοὺς ἀπέτρεψε, καὶ γῆν εἶδον ὡς ἐξήκοντα μίλλια πρὸς τὸ Ν. Α. ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φθάσωσιν εἰς αὐτήν. Ἡ γῆ δὲ αὕτη εἶναι ἀξιοση-

μειωτος, διότι περὶ αὐτῆς θελομεν ἀκούσει καὶ αὐδεις. Οὕτως ἐπανῆλθεν ὁ Πάρρης ἐκ τοῦ θεάτρου τῶν λαμπρῶν του ἀγώνων, ἀποκτήσας φήμην ἑνὸς τῶν πρῶτων θαλασσοπόρων τοῦ αἵματος, καὶ τοῦ κυβερνήτου τοῦ προσφιλεστάτου εἰς τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ ἔτους δὲ τούτου, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 1820 μέχρι τοῦ 1851 οὐδὲν πλοῖον κατώρθωσε πλέον νὰ φθάσῃ μέχρις οὗ εἶχε φθάσῃ ὁ πλοίαρχος Πάρρης, ἢ νὰ ἐγείσῃ τοὺς δυτικοὺς πάγους, μέχρις οὗ ὁ Μακκλιούρ τοὺς ὄργωσε διὰ τῆς Βαρβυλαίας τροπίδος του.

Συγχρόνως δὲ μετὰ τοῦ πλοῦ τοῦ Πάρρη ὁ Ἰωάννης φραγαλίνος διεύθυνε πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐκδρομὴν διὰ ξηρᾶς, ἀξιοσημειώμενον διὰ τὰς παραδόξους καὶ ἀνηκούστους ταλαιπωρίας τῆς. Ὁ Ἰωάννης Μιχαρδῶν, ὁ Γεώργιος Βάκ, καὶ ὁ Κ. Οὐδ, τὸν συνόδουσαν, ὀδηγοῦμενοι καὶ παρακολουθούμενοι ὑπὸ Καναδίων. Ἄμα ἔαρι ἀπέπλευσαν ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῶν Καλιωνοχέσιον, εἰς ἀναζήτησιν τῆς Ἀμερικανικῆς παραλίας, ἔχοντες ἔφοδον, ὡς ἐνόμιζον, ἐφόδια, καὶ τὰ πρὸς βίαν ἀναγκαῖα. Ἀλλὰ μετὰ ἑνα μῆνα ἤρξατο σπάνις τῶν ἐφοδίων, καὶ κατὰ Σεπτέμβριον ἐπῆλθεν ἐντελής ἔλλειψις. Τότε ἐγκαταλείψαντες τὰς λέμβους, ἤρξατο τὴν διὰ ξηρᾶς ὁδοιπορίαν, καὶ ἔχων μόνον ἐκ τῆς κῆρας τῶν βοάχων, ἦν κατώρθωσαν νὰ συλλέξωσιν. Ἐνίοτε ἀπῆντων τὸν σκελετὸν ζώου τινὸς ὁ εἶχον σπαράξει τὰ θηρία τῆς ἐρήμου, καὶ τότε ἐτρέφοντο ἐκ τοῦ σσεκαπότης μυελοῦ τῶν ὀστέων του, ἢ ἐκ τῆς κῆρας αὐτῶν τῶν ὀστέων. Μετὰ ταῦτα δ' ἐγκατέλιπον τὰς λέμβους, ὡς ἔφυρον μετ' ἑαυτῶν, διότι δὲν εἶχαν πλέον δύναμιν νὰ τὰς φέρωσιν, ὥστε ἦταν πάλιν ἐφθασαν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, οὐδένα εἶχον τρόπον νὰ τὸν ὑπερέβωσι. Τρεῖς, ἐξ παραλλῶν ἡμέραι, καὶ μόνον τροφὴν εἶχον τὴν κῆραν καὶ τὰ σσεκαπῶτα ὅσα βόας, ἐν εἶχον κατασπαράξει οἱ λύκοι. Τέλος κατώρθωσαν νὰ κατασκευάσωσι σκεδῆν, καὶ ἐπ' αὐτῆς νὰ διαπλεύσωσι τὸν ποταμὸν.

Ἐφθασαντες δ' εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, ἤρξατο διευθυνοῦμενοι πρὸς τὴν χωρίδιον τὸ λεγόμενον Πημίσιον Μιχρηίσιον, ὅπου εἶχον ὑπόσχεσιν νὰ εὐρωσιν ἐφόδια, καὶ ἡ ἐλπίς αὕτη τοὺς ἐξωγόνοι, ἢ μᾶλλον τοὺς διετήρει εἰς τὴν ζωὴν. Ἀγέλας ἰππελάφιν ἐπράνησαν πολλὰκις ἀπέναντί των, ἀλλὰ δὲν εἶχον τὴν δύναμιν νὰ κρατήσωσι τὸ τυροβόλον. Οὕτω παρέργοντο ἡμέραι μετ' ἡμέρας, καὶ ἡ ὁδοιπορία ἐξηκολούθει. Μῆζον δὲ τρώγοντες τοὺς μυκθῶνας τῶν, κατεσκευασμένους ἀπὸ δέρματα βομβάλου, τὰ καλύμματα τῶν ἐλευθέρων των, τὰ παλαιὰ ὑποδήματά των, καὶ τὰ ὅσα οἱ λύκοι τοῖς ἄρηνον. Τινὲς ἐπιπτον κατ' ὄδου, καὶ οἱ λοιποὶ δὲν εἶχον ἱκανὴν δύναμιν ὥστε νὰ τοὺς βοηθῶσι.

Τέλος δὲ ὁ Μιχαρδῶν, ὁ Βασθῶν καὶ ὁ Οὐδ ἐπρότεινον νὰ μείνωσιν ἔπου ὑπῆρχε πῆν πρὸς τροφὴν των, ὁ δὲ φραγαλίνος καὶ οἱ λοιποὶ νὰ προχωρήσωσι μέχρι τοῦ φρουρίου, καὶ νὰ τοῖς πέμψωσιν ἐφόδια. Ὁ Μιχαήλ, ὁδηγὸς Ἰνδὸς Ἰρεκόης, καὶ οἱ Καναδία ἐξηκολούθησαν μετὰ τοῦ φραγαλίνου. Τὴν ἐπαύριον, δὴ ἐκ τῶν Καναδίων, ἀκαυθήσαντες καὶ αὐτοὶ, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ προβῶσιν, εἶπον ὅτι

θέλον να επιστρέψωσι προς τον Βιγαρδών, και ο Μιχαήλ προσέφερε να τους συνοδεύση. Έκ τούτων δε ούδεις ποτέ πλέον έφάνη, πλην μόνου του Μιχαήλ, όστις έφθασε μόνος εις την καλύβην του Βιγαρδώνος, ειπών ότι οι λοιποί τον εγκατέλειπον, και ο εις απέθανεν.

Ο δε φραγκλίνος και οι λοιποί εξηκολούθησαν, και έφθασαν εις το φρούριον ή την καλύβην, άλλ' ή καλύβη ήτο έρημος! και ούτε ίχνος τροφής ή βοήθειας ή ανθρώπινου όντος πλησίον. Τότε έπεσον κατά γής εν άπότρω άπελπισία. άλλ' εύρον και ήρασαν μετ' αγαλλιόσεως τα παλαιά όστά και τα δέρματα τα πρό πέντε μηνών υπ' αυτών των ίδιων ένταφια εγκαταλειφθέντα. Καθ' έκάστην παρεμύθεον, και έκάστην περιέμενον βολήσαν, διότι ή βία είχαν απέλθει δι' άλλης όδοσ, προς αναζήτησιν Ινδών, οίτινες να τους συνδράμωσι: άλλά τριάνοντα και μία ήμεραι παρήλθον, και βοήθεια δέν έφάνη. άνω εξ αυτών απέθανον, και οι λοιποί δέν είχαν δύναμιν να τους ένταφιάσωσιν, άλλ' έμενον έντός της αύτης καλύβης μετά των νεκρών.

Έν τούτοις δ' ο Βιγαρδών και οι δύο φίλοι του περιέμενον τας τροφάς, αλίτινες δέν ήρχοντο. Καθ' έκάστην έλάμβανον την έλασινήν των τροφήν, την πόνη των βράχων, και δι' αύτη: εξηκολούθουν άπονήκοντες, ούγι ζώντες. άλλ' ο Ιρκαίος Μιχαήλ, αύτός μόνος επέαυχε και ήφραίνετο: καιτοι δε σνεχώς άποχωρών, προσεζήμωσεν ότι άπέρχεται να ήρξεται, ούδέποτε έφραε ήθραν.

Ο Ουδ' τω έδάσεσε το πυροβόλον του, και την νύκτα τον έδέχη ή κοιμηή πλησίον του εις την βουβάλινον μανδύαν του, διότι ο Ινδός ήτο ρομυλαίος και ικανός να κνηγήσθ, και εις αυτών είχαν βλας των τας έλπίδας. Έν τούτοις δ' οι έλλείποντες Κανάδιοι δέν έφαινοντο, και ο Μιχαήλ έλεγον ότι πρέπει να απέσον και δίδν

Έν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἔφρασαν εἰς τοὺς συντρόφους τοῦ τεμάχιον κρέατος, και λέγων ότι εἰ αἱ κρέας λύκου, τοὺς προσεκάλεσε νὰ φάγωσι. Τότε ἐξήφθησαν αἱ ὑποψίαι αὐτῶν, και παρεμύθευσαν διὰ νὰ εἰρωσιν ἀποδείξεις, και ἐντός ὀλίγου ταῖς ἀπεκαλύφθη ἡ τρομερὰ ἀλήθεια τοῦ διπλοῦ φόνου και τῆς ἀνθρωποφονίας. Τότε προσέδον και τὴν ἰδέαν αὐτῶν φοβερὰν σύγην. Οἱ τρόποι τοῦ Μιχαήλ ἐγένοντο παρὰδοξοὶ και ἄγριοι, και οἱ λάμποντες ὀφθαλμοὶ του ἦσαν σταθερῶς ἐπ' αὐτῶν ἐπεστημιγμένοι. Ο Ὀυδ' ἐξ ἀδυναμίας δέν ἐδύνατο πλέον νὰ ἐξέλθῃ τῆς καλύβης. Έν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν, ἐν ᾧ ὁ Βιγαρδών και ὁ Ἰρκαίος ἐκοιποτον ξύλα ἐκτὸς τῆς θύρας, ἤκουσαν πυροβολισμὸν και στραφέντες, εἶδον τὸν Μιχαήλ ὅστις εἶχε φωνεῖται τὸν νέον, πυροβολήσας αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς. Οἱ δύο φίλοι ἐνόησαν ότι δέν εἶχον δύναμεις ὅπως ἀντιπαλαίωσιν κατ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ κρηφάνου, δι' ὅ συσπεφθέντες, περιέμενον περιστάσιν πρότρωρον. Μετὰ τινος ἡμέρας παρετήρησαν τὸν Μιχαήλ ότι ἐκαθάριζε τὸ πυροβόλον του με πολλὴν ἐπιμέλειαν, και μετὰ ταῦτα τοὺς ἐπλησίασε, ἡ δ' ἔκφρασε τοῦ προσώπου του ἔλαμπεν ἐπὶ τινι σκοπῷ. άλλά μόλις ἐφθασε

πλησιέστατα, και ο Βιγαρδών εὐτόλμως ἐστρεφετὸ πιστόλιόν του κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀγρίου, και τὸν ἐθανάτωσε.

Τότε δὲ οἱ δύο φίλοι ἀνεχώρησαν μόνος νὰ εἰρωσιν τὸν φραγκλίνον, και μετὰ ἐξ ἡμερῶν πορείαν, καθῆν μόνην εἶχον τροφήν τὰ λείψανα τοῦ βουβάλινου μανδύου τοῦ δυστυχῆ Ουδ', ἐφθασαν τέλος και εἶρον τὴν φραγκλίνον καθάμενον εἰς τὴν ἔρημον καλύβην μετὰ τῶν πτωμάτων. πτώμα ἡμοιάζον και αὐτὸς και οἱ ὄπαθοι του. ὅστε ἐκάτεροι ἀνέφρασαν εἰς τὴν θέαν τῶν ἄλλων. Τέλος δὲ ἤλθεν ἡ σωτηρία! Τὸ τοῦ βία σταλέντες Ινδοὶ ἐφθασαν μετ' ἐφοδίων και ἐκουρικής, και τοὺς εἰσταν μετὰ ἐξάμηνον ἀγωνίαν, ἡτις ἦν τοῦ φραγκλίνου ἡ πρώτη τρομερὰ ἐνάστασις εἰς τὸν ὑπερβόρειον ἐκδρομὸν τας ταιλαιπωρίας.

Ο δὲ Πάρρη, μόλις ἐπέστρεψεν ἀπὸ τῆς λαμπρῆς ἐπιχειρήσεώς του, και ἀπῆλθεν ἐκ νέου πρὸς τὴν πορτὴν τοῦ Ἰδωσίου. ἐπ' ἐλπίδι εὐρέσεως άλλης διόδου, ἐλιγότερον κινδυνώδους. Ἐκαστον βῆμα τοῦ Πάρρη ἦταν πρόδοος. Κατὰ τὴν πλοῦν τοῦτον πρότος ἀπέπλευσε τὴν πεπηγμένην διόρυγα, ἣν ἐκτοτε ἐπιμελῶς ἀπορρέουσι πάντες οἱ θαλασσοπόροι ἐπέστρεψε δὲ μετὰ δύο χειμῶνας, ἀναγκασθεὶς νὰ πριονήσῃ ἐν μίλιον πάγου, διὰ ν' ἀνοίξῃ ἐξόδον εἰς τὸ πλοῖόν του. Τούτο ἐγένετο κατὰ τὰ 1822. Κατὰ δὲ τὸ 1823 ἀπέπλευσε πάλιν μετὰ στόλου πολὺ μεγαλύτερου παντός προεκπεύσαντος. Μετὰ τῆς Ἰβλίας και τῆς Ἑρρινῆς (Φινάρου), ἀπῆλθε νὰ ἐρευνησῇ τὸν κόλπον τοῦ Ἀντιβασιλείου (Πέζαν) ὅπως εὖρη δυτικὴν διόδον, ἐνῶ ὁ Ἑρρινῆς φραγκλίνος, μετὰ τῶν τοσαῦτα πλοίωντων ὀπαδῶν αὐτοῦ, ἀπέπλευσαν ἐκ νέου ὅπως προεκπεύσωσι τὴν Ἀμερικανικὴν παραλίαν, ἡ δὲ πλοίαρχος Βεργς μετὰ τοῦ πλοίου τοῦ καλοσημένου ἀ. μ. κ. (Πλάστου), ἐπέπλευσε διὰ τοῦ Ἀριστοτήριον τοῦ Κέρκετος (Καρ Ὀρον) τοῦ νοτίου ἀμερικανίου τῆς Ἀμερικῆς, ὅπως φθάσῃ εἰς τὴν πορτὴν τοῦ Πέριγγ, τὸ σημεῖον ὅπου ἤλπιζον ὅλα τὰ μέρη νὰ συναντηθῶσιν. άλλ' οὐδὲν μέρος ἐμελλε νὰ συνηθῇ αὐτόθι. Ἡ Ἑρρινῆς ἐναυάγησε εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀντιβασιλείου, και ἐγκατελείφθη, ταφέντων αὐτόθι πάντων τῶν ἐφοδίων της, ὅτινα μετὰ ὀκτὼ ἔτη ἔστωσαν τὴν ζωὴν τοῦ Ἰωάννου Ἰβας και τοῦ λιμώττοντος πληρώματος του. Τοῦ φραγκλίνου ὁ πλοῖος ἐξηκολούθησεν ἐπιτυχῶς μέχρι 150 μιλίων ἀπὸ τῆς πεπηγμένης ἄκρας, μέχρι οὗ παγετοὶ και πικρὰὶ ὀμίχλαι τὴν ἠνάγκασαν νὰ επιστρέψῃ ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ καλοσημένου α Σκόπελος, τῆς ἐπιστροφῆς, ἐνῶ ὁ Βιγαρδών ἀνηρέυνα και ὀνομάτιζε πᾶσαν τὴν ἀκτὴν ἀνατολικῶς τοῦ Βαθηρτικίου ἀζωτηρίου, μέχρι τῆς χώρας Βελιαιτωσίου. Ἰστασὶ δ' ὁ πλοίαρχος Βεργς διήλθε διὰ τοῦ Βεργικίου πορθμοῦ, και ἐφθασεν εἰς τὴν πεπηγμένην ἄκραν, άλλά δέν ἠδυνάμην νὰ εἰσῆ περιτρέσῃ τὰ πλοῖά του. Εἰς τὸν πορθμὸν ἐθαῖεν ἐφόδια, ἀπερ μετὰ εἰκοσιεξ ἔτη ἀνασκάψθησαν ὑπὸ τοῦ πλοίου Πουέρου, και εὐρέθησαν ἄριστα. Οὕτως οἱ τρεῖς στόλοι ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, χωρὶς ποτὲ ν' ἀπαντηθῶσι.

Μετὰ τούτο ὁ Κ. Ἰβουάρδος Πάρρης οὐδέποτε πλέον ἀπεπειράθη τῆς βορειοδυτικῆς διόδου, άλλ' ἐν τῇ εὐγλώττῳ ἐκθέσει του διασχυρίζεται ότι ἡ ἐπιχειρήσις θέλει ἀφεύκτως κατορθωθῆ ποτέ. Περιέργοι εἰσιν αἱ προφήσεις τοιούτου μεγάλου ἀνδρός, αἱ ἐκπληρωθεῖσαι μετὰ τριάνοντα ἔτη, ὑπ' ἀνδρός εἰς ὃν οὐδένα δυνάμεια ν' ἀποδώσωμεν ἀνώτερον ἐπαῖνον, ἡ λέγοντες ότι ἡμοίωσε τὸν Πάρρη κατὰ καρτερίαν και γενναιότητα. » Πιστεύω, λέγει ὁ Πάρρης, ότι ἡ βορειοδυτικὴ διόδος οὐδόπως εἶναι ἀπιχειρήσιμη ἀκατόρρωτον. Πολλὰί δύναται νὰ γίνωσιν αὐτοῦ ἀποκείραι, και πολλὰί ν' ἀποτύχωσι, διότι πρὸς κατόρθωσίν του πρέπει νὰ συντρέξωσι πολλὰί εὐμενεῖς και σπάνια περιστάσεις. άλλά πιστεύω, ότι μέχρι τέλους θέλει κατορθωθῆ. Ὅτι ἡ ἐπιχειρήσις αὕτη δέν πρέπει νὰ γίνῃ ἀκαρσκειῶς, τοῦτο πλοῖος ἡμῶν παρεσκευάσθη και ἐφοδιάσθη, ὡς οὐδεὶς οὐδένης άλλου τύπου ἡ χρόνου. Ἀμριβάλλω ἂν ποτὲ ὁ διάπλους κατορθωθῆ ἐντός ἐνός και τοῦ αὐτοῦ βέρους, και νομίζω μάλιστα ότι μόνον δι' ἐξόχως εὐνοϊκῶν περιστάσεων δύναται ν' ἀρκέσῃ εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν ταύτην εἰς μόνος χειμῶν. άλλά τοῦτο δέν καταδικάζει τὴν τελικὴν και βριστικὴν ἐπιτυχίαν, διότι ἤδη γνωρίζομεν ότι πλήρωμα δύναται νὰ διαχειμῶσῃ ἐν ταῖς πάγοις, οὐ μόνον ἀσφαλῶς, άλλὰ και ὕγιως και ἀνέτως. Ἄν και εὐτυχῆ ἦθελον νομίσει ἐμαυτὸν ἐὰν ἔλθον τὸ περιέρωρον τοῦτο ζήτημα, οὐχ ἦστον ἦθελον χαρῆ ἂν τινὰς τῶν ἀγόνων μου, ὡς εὐτελοῖς άλλ' ἀναγκάσιον σκακανέως, συντελέσωσιν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν άλλου εὐδαιμονεστέρου ὀνητοῦ, εἶθε νὰ εἶναι τῆς Ἀγγλίας ἡ μοῖρα νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα, και εἶθε νὰ προπορευθῆται πάντοτε εἰς πᾶσας τὰς ἐπιχειρήσεις, ὅσαι συντελοῦσιν εἰς τὴν πρόδοον τῆς ἐπιστήμης και εἰς τὴν εὐημερίαν ἐν γένει τῆς ἀνθρωπότητος! Τοιούται ἐπιχειρήσεις τιμῶσι τοὺς τόπους ἐν οἷς γίνονται, και ἡ ἱστορία ταῖς ἀπονημονεύει ὡς ἀξίας ἐθνῶν ἰσχυρῶν και πεφωτισμένων. »

Ἡ ἐπομένη ἐκδρομὴ τοῦ πλοίαρχου Πάρρη διευθύνθη πρὸς τὰ βορειοανατολικά, και εἶναι τὸ θαρβυλαίωτερον και παραδοξότερον τῶν ἐπιχειρημάτων. Κατὰ τὸν πρότον αὐτοῦ πλοῖον εἰς Σπιτζβέργην εἰργεν ἀναγκασθῆ ἀπὸ τὴν πεπηγμένην Ὀύλασσαν, ἀπέραντον ἔρημον πάγον, ἐκτεινομένην μέχρι τοῦ ἀποϊτάτου ὀρίζοντος. Ταύτην ἀπεφάσισε νὰ διασχίσῃ μέχρι τοῦ πόλου, και ὑπὲρ τὸν πόλον εἰς τὸν Βεργικιον πορθμὸν, δι' ἐλευθέρων, κατεσκευασμένων ὅστε νὰ χρησιμοποιῶσιν ἐν ἀνάγκῃ και ἀντι λέμβων. Συνοδεύετο δὲ και ὑπὸ τοῦ ὑποπλοίαρχου Ἰβας. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1827 εἶχον προσαρμισθῆ εἰς τὴν ζοφεράν και ἔρημον Σπιτζβέργην, ὅπου οὐδ' αὐτοὶ οἱ παγετόδιοι Ἰσκιμῶς δύναται νὰ ζήτωσι, και ὅπου τὰ μόνα μνημόσυνα τῶν ἐπισκέψεων τῶν Ἑυρωπαίων, εἰσιν οἱ τάφοι αὐτῶν. Κατὰ τὸν Ἰουνιον τὸ πλοῖον ἐκλειμνίσθη, τὰ ἔκλυθρα ἐφοδιάσθησαν, και ἐβρίσθησαν θαρβαλέως εἰς τὸ ἀπέραντον πεπηγμένον πεδίου, ἠδωκόρου δὲ διὰ νυκτός, διότι τότε τὸ φῶς

τοῦ ἡλίου διήρκει καθ' ὅλην τὴν νύκτα, και ἀπέφωγον τὸ φῶς τῆς μεσημβρίας, τὸ κολλᾶσις τῶν διαφάνει δὲ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὅσον παρ' ἡμῖν τὸ φῶς κατὰ τὴν μεσημβρίαν τοῦ Ἰουλίου ἀπὸ τὸ τῆς μεσημβρίας τοῦ δεκεμβρίου, και οἱ ναῦται, μὴ δυνάμενοι νὰ διακρίνῃ τὸν χρόνον κατὰ τὴν μακρὰν τῆς τροπῆς ἡμέραν, ἠρώτων πολλαῖς τοὺς ἀξιωματικούς ἂν εἶναι ἡμέρα ἡ νύξ. Ὁ ἀγὼν ἦτον μέγιστος, άλλ' ὁ ἀτρόμητος ἀρχηγὸς διετήρηε τοὺς ὀπαδοὺς του ὕγιεις και εὐθύμους. Οὐδὲν ἀπευκαίον, οὐδεὶς θάνατος συνέζη ἐπὶ τοῦ παγετόδου πεδίου. Οὕτως ἐξηκολούθησαν ἠδοικοπορῶντες ἐπὶ τεσσαράκοντα ὀκτὼ ἡμέρας, και ἐφθασαν εἰς 500 μίλια ἀπὸ τοῦ πόλου, ἀφῆσαντες τὸ πλοῖόν των 172 μίλια ὀπίσω αὐτῶν. άλλά τότε ἠναγκάσθησαν νὰ επιστρέψωσιν, οὐχι διὰ φυσικὰς ταιλαιπωρίας ἡ διὰ δειλίαν, άλλά διότι εἶδαν τὸν παγετοῦ τὸ πεδίου στρεφόμενον πρὸς νότον τόσον μακρὰν, ὥστε ἀπέβαιεν ἀδύνατος πᾶσα πειραιέσω πρόδοος πρὸς βορρᾶν. Τότε ἐπανῆλθον εἰς τὸ πλοῖόν των μετὰ ἐξήκοντα και μίαν ἡμέραν, και ἀσφαλεῖς ἐφθασαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ὁ Πάρρης ἐτιμήθη ὡς ὁ προβάς και πρὸς δυσμᾶς και πρὸς ἄρκτον ὑπὲρ πάντα άλλων θαλασσοπόρον. Ἡ ἀπέπειρα αὕτη ἦν ἡ τελευταία και πρὸς ἀνατολᾶς. Ἀπὸ τοῦ Βαρέντζ και Βιλλισοῦ ὄλοι ἀπέτυχον, ὅσοι ἀπεπειράθησαν τῶν ἀξέκων τούτων και ζοφερῶν ὑπερβόρειων θαλασσῶν.

Πᾶν βῆμα πρὸς βορρᾶν, δυσμᾶς και ἀνατολᾶς εἶργεν ἤδη ἐρευνηθῆ ἐντός τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου, και ὅμως ἡ βορεία συνέχεια τῶν δύο μεγάλων ὀκεανῶν δέν είχαν εἰσέτι ἀνακαλυφθῆ. Τότε τὸ κοινοβούλιον ἠύρωσε τὸ προκηρυχθέν ἄλλοι τῶν 500,000 δραγμῶν διὰ τὴν ἀνακαλύφοντα τὴν διόδον ταύτην, ἡμῶν δὲ ἀποθαφρῶνδωσιν οἱ τρέχοντες κατόπιν φροντάσματος και τὴν ζωὴν των ῥηφοκινδυνεύοντες. άλλ' ὁ ναυτικὸς ἐνθουσιασμὸς δέν ἀπεσῆνυτο οὕτω, και ἐν ἔτος μετὰ τὴν ἀκύρωσιν ὁ Κ. Ἰωάννης Ἰβας ἀπέπλευσεν ὡς ἐβελοντῆς μετὰ τοῦ ἀνεψιῦ του, τοῦ κυβερνήτου, χωρὶς οὐδεμίαν νὰ λάβῃ ὑποστήριξιν ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου. Ἡ δαπάνη ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Κ. φήλικος Βουθ, και εἰς αὐτὴν προσέθηκεν ὁ Κ. Ἰ. Ἰβας 90,000 δρ. διὰ τῶν ποσοτήτων ταύτων ἠγασθη τὸ πλοῖον ἡ Βικτόρια, τὸ πρότον τῆς Ἀγγλίας τὸ ἀποπειράθην ποτὲ τῶν ὑπερβόρειων θαλασσῶν, και ὁ Ἰβας ἀπέπλευσε μετὰ πληρώματος εἰκοσι ἀνδρῶν, και με τριῶν ἐτιῶν ἐφοδία. άλλά τέσσαρα ἔτη και πέντε μῆνες παρήλθον πρὶν ἀνορθώσι πλέον. Ἡ δὲ Βικτόρια οὐδέποτε πλέον ἐπέστρεψεν, άλλά κείται τελευτημένη εἰς τοὺς πάγους τοῦ κόλπου τοῦ Ἀντιβασιλείου. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἀφετηρίας συνέστηται δυστυχῆματα εἰς τὸν πλοῖον, διότι αἱ μηχαναὶ των δέν ἐνήργουν, τὸ ψῆγος ἦταν ἀπαραδεχτικῶν, και τὸν πρότον χειμῶνα ἀμέσως ἐνεπήγῃ τὸ πλοῖον οὕτως, ὥστε δέν ἐδύνατο νὰ λυθῆ πλέον. Ἐπὶ τρία ἔτη ἐνεκαρτέρησαν περιμένοντες φαιτηρίαν,

ἀλλὰ σωτηρία δὲν ἤρχετο. Τότε, καρφώσαντες τὴν σημαίαν εἰς τὸν ἰστόν, ἐγκατέλιπον τὴν Βικτωρίαν, καὶ οἱ εἴκοσι ἄνδρες, οὕτως ἐρημοὶ καὶ ἀβήθητοι ἐγκαταλειφθέντες εἰς τὴν καγετὸν τὴν ἑκτασιν, ἠξυρόντες ὅτι μίαν καὶ μόνην πιθανότητα σωτηρίας εἶχον, νὰ φθάσωσι τὰ πρὸ ἁπῶν ἐτῶν ταφέντα ἐφόδια τῆς Ίρινωύς, ὠδοιπόρησαν ἡμέραν καὶ νύκτα διὰ νὰ ἔλθωσιν εἰς αὐτὰ, ἐπὶ διακόσια μίλια κατὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Βεδαίνας Βασιλείας, τῆς δυσδαιμονεστέρως τῶν χωρῶν ἕσαι ἀτόπως φέρουσι τοιοῦτον εὐτυχὲς ὄνομα. Κατ' εὐτυχίαν τὰ ἐφόδια ἦσαν εἰς ἀρίστην κατάστασιν, καὶ οὕτω, προσωρινῶς τοιλάχιστον, ἐσώθη τὸ πλήρωμα τοῦ θανάτου. Ἐπὶ ὅλον τὸ ἔτος ἔζησαν ἐν τῶν ἐφοδίων τούτων ἐντὸς καλυπθῶν ἐκ χιόνος συμπεπηγμένων, τὸ δὲ τέταρτον ἔτος διεβίωσαν ἐπὶ τοῦ πάγου. Ἡ μέγιστήν τὴν φύγος καὶ μεγάλη ἡ ταλαιπωρία, ἀνθρώπος δὲν ὑπῆρχε πλησίον, ἀλλὰ μόνον πάγος, καὶ χιὼν, καὶ σύννεφα, καὶ ἀριέγλη, καὶ σκοτός καὶ τρικυμία. Μονοτονία ἀπέσαντος ἐντὸς καὶ ἐκτὸς, λήθαργος τῆς φύσεως καὶ ἡμῶν, ἔγραφεν ὁ ἀρχηγὸς τῶν δυστυχῶν θαλασσομάχων. Ἄλλ' εἴχμεν ἐργασίαν νὰ ἐπιτελέσωμεν, καὶ τὴν ἐξετελοῦμεν. Ἐἴ ἄλλο ἐδύνατο νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν; ἢ Καὶ ἐκίστην ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν λόφων κατασκόπευον τὸν ὄριζόντα, μὴ τι φαίνεται πλοῖον ὅταν δ' ἐφθασε τὸ θέρος, ἐβρίσκη εἰς τὴν θαλάσσαν λέμβον, ἐπὶ τῆ ἐλπίδι τοῦ ν' ἀπαντήσωσι κητοβήρας ἐντὸς τοῦ Λαγκαστρίου πορθμοῦ. Τέλος πλοῖον ἐβάνη: τὸ καλοῦσι διὰ σημείων, ἀλλὰ τὸ πλοῖον παρέρχεται. Ἄλλ' ἕτερον πλοῖον φαίνεται, καὶ τοῦ εἶδε. Ἐρωτήσαντες δὲ περὶ τοῦ ὀνόματός του, μανθάνουσιν ὅτι « εἶναι ἡ Ἰσαβέλλα, ἢ ἐλευθέρα ἄλλοτε ὁ πλοίαρχος Ἰόσας. — ἢ Ἐγὼ εἶμι ὁ πλοίαρχος Ἰόσας, ἀπεκρίθη οὕτως ἐκ τῆς λέμβου, καὶ οὕτως περὶ ἐμοῦ εἰσι τὸ πλήρωμα τῆς Βικτωρίας. » — Ἄδύνατον! ἀπεκρίθησαν ἐκ τοῦ πλοίου ὁ Ἰόσας ἀπέθανε πρὸ δύο ἐτῶν, καὶ τὸ πλήρωμα του ἀπέθανε μετ' αὐτοῦ. »

Καὶ οὐδὲ ἦν παράδοξον, διότι ἦσαν ἀξήριστοι, ρυπαροὶ, φέροντες βάρη δερμῶν ἀγρίων θηρίων, λιμώττοντες καὶ ἰσχυροὶ μέχρι τῶν ὀστέων, παρεμφορισμένοι καὶ ἄγριοι: οὐχ ἦσαν ὅμως ἡ Ἰσαβέλλα τοὺς ἐχαίρειται διὰ ζήτητραυγίων, καὶ δευθεῖσα αὐτοῦς, τοὺς μετέφερεν εἰς Ἀγγλίαν. Τὸ κοινοβούλιον μετὰ τὴν επιστροφὴν τῶν ἐψήφισεν ἀμοιβὴν 150,000 δραχμῶν πρὸς τὸν Κ. Γ. Ἰόσας διὰ τὰς ὑπηρεσίας του, διότι εἶχεν ἐρευνήσει τὸν κόλπον τοῦ Ἀντιβασιλείως, προσδιορίσει τὴν θέσιν τοῦ μαγνητικοῦ πόλου, καὶ ἀνακαλύψει νέον τόπον, τὴν Βυδαίμονα Βοσθίαν δυνάμεθα δὲ νὰ προσθέσωμεν εἰς ταῦτα ὅτι προσήνεγκεν εἰς τὴν φιλολογίαν διήγησιν ἀπαράμιλλου διὰ τὴν ζωηρότητα τῶν τραγικῶν καὶ περιέργων περιγραφῶν τοῦ ἥρωϊσμοῦ ἐν ταῖς ὑπερβοραῖς ἐκείναις διαίταις.

Ἦδη δὲ φθάνομεν εἰς τὴν ἐποχὴν καὶ ἦν τὸ ὄνομα τοῦ πλοίαρχου Μακλιούρ ἀρχεται ἀναφερόμενον κατὰ τὰς βορειοδυτικὰς ἐκδρομὰς ταύτας, μέ-

χρῆς οὗ κατέστη ἐν τῶν ἐνδοξοτέρων ἐν τοῖς ναυτικοῖς χρονικοῖς.

Ὁ Πλοίαρχος Βάκ εἶχεν ἤδη διακριθῆ ὡς εἰς τῶν γενναϊοτάτων καὶ ἀρίστων κυβερνητῶν. Παραπλευσας ἐν ἔτει 1833 τὴν Ἀμερικανικὴν παραλίαν, ἀνεκάλυψε τὸν λαμπρὸν ποταμὸν, ὅστις ἤδη φέρεται ὀνομαζομένου, καὶ ὅστις ζεύεται ἐπὶ 530 μίλια διὰ τῶν ὅποιον οὐδὲ ἐν δένδρον ὑπάρχει, ἐκβάλλει τέλος εἰς τὴν πολιτικὴν θάλασσαν. Ἄμα δ' ἐπανελθὼν ἐκ τῆς ἐκδρομῆς ταύτης, ἐξεπέμφθη εἰς ἕτερον ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς: ἑταιρίας, καὶ εἰς ταύτην προσήλθεν ὡς εἶποιεν ὁ Μακλιούρ ὡς ἐβελοντή.

Ὁ πατὴρ τοῦ νέου τούτου ναυτικοῦ, λοχαγὸς Μακλιούρ (Mac Clure), ἐν τῷ 89ῳ συντάγματι, ὑπηρέτησε καὶ διακρίθη ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ἀβερκομβὴν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἴστατο πλοῖον τοῦ γενναίου τούτου ὅταν ἐπασεν εἰς τὴν μάχην τοῦ Ἀζουαίρ. Ἐν ἔτει 1806 ἐνυμφεύθη τὴν Ἰωάννην θυγατέρα τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἑλλάδος, γυμνασιάρχου τῆς Πεζοφόδος, ἀλλ' ἀπέθανεν ὀλίγον μῆνας μετὰ τὸν γάμον του. Ὁ δ' ὀλιγονῆς υἱὸς του, γεννηθεὶς τὴν 28ην Ἰανουαρίου 1817, ὠνομαζομένη Ἰωάννης Λεμεσοῦ Μακλιούρ, λαβὼν τὸ ἐν τῶν ὀνομάτων του ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λεμεσοῦ, διαικισθητὸς τῆς ἐπαρχίας Ἀλδερνίης, καὶ ἐπιστηθίου φίλου τοῦ πατρὸς του, ὅστις ἀπὸ τοῦ τεταρτοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του ἀνέλαβε τὴν ἀνατροφήν του, καὶ ἤθελε νὰ τὸν υἱοθετήσῃ, καὶ νὰ τὸν ἀφήτῃ τὴν μεγάλην περιουσίαν του, ἀλλὰ μετὰ εἰσοπιτριδῶν ἐτῶν ἄγονον γάμον ὁ στρατηγὸς ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀπέκτησε τρεῖς υἱούς, ὡστε ὁ νέος Μακλιούρ, ἢ οὗτος πολὺ ἡγάπα διὰ τοὺς χαριεστάτους τῶν τρόπων καὶ διὰ τὰς προσόδους του, δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ εἶναι κληρονόμος του, καὶ ἐπέστλη εἰς τὴν γυμνάσιον τῆς πόλεως Ἡτῶνος, καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τῆς Σανδούρτης. Ἀλλὰ μὴ ἀισθασόμενος κλίσει πρὸς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, ζωηρός, καὶ καινὰ ζητῶν, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς σχολῆς μετὰ τριῶν συμμαθητῶν του, καὶ ἀπήλθεν εἰς Γαλλίαν, ὅθεν κατ' ἄδειαν τοῦ προστάτου του ἐπανήλθεν εἰς Ἀγγλίαν, καὶ τὸ ναυτικὸν στάδιον προτιμήσας, ἐτάχθη ἐκκαίδεκαετίας, ὡς μαθητευόμενος εἰς τὸ ἀρχαῖον πλοῖον τοῦ Νέλσονος τὴν Βικτωρίαν. Οὕτως, ἤρξατο τοῦ ναυτικοῦ τοῦ σταδίου, καὶ ἐπὶ δέκα ἔτη ἐπλευσεν ὑπηρετῶν εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, προσοικειούμενος διὰ τῆς ζωηρότητος καὶ ἐλαστικότητος τῶν τρόπων του, διὰ τῆς φυσικῆς ἀνυστάτου χάριτος τῆς συμπεριφορῆς του, τὴν ἐγαθήν ἔλιον τοῦ τῶν συντρόφων, καὶ τὴν εὐνοίαν ὅλων του τῶν προϊσταμένων. Πρὸ ἔξ ἤδη ἐτῶν ὑπαρῆτε κατὰ τούτον τὴν τρόπον ὡς ἀκόλουθος εἰς τὸ Βασιλικὸν ναυτικόν, καὶ εἰς τὰ 1830 ἔτη ἐξετάσεις ἔλαβε βαθμῶν πλοίαρχου, καὶ προσηρτήθη εἰς τὴν ἐκδρομὴν τοῦ πλοίαρχου Βάκ, ὡς ἀρχόμενος ἐξεβέσασμεν.

Ὁ πλοίαρχος Βάκ ἀνεχώρησε τὴν 14 Ἰουνίου τοῦ 1836 ἔτους, ἔχων πλοῖον ἱστιοφόρον τὴν ἀρκτικὴν (ἔξ-

ἔξ), τὸ αὐτὸ ἐφ' οὗ ἀπέπλευσε μετὰ ταῦτα καὶ ἀποκλήσθη ὁ Κ. Γ. φραγκλῖνος, καὶ ἔχων 60 ἀνδρῶν πλήρωμα. Ὁ πλοῦς κατὰ τὴν διαταγὴν ὤφειλε νὰ διευθυνθῆ πρὸς τὸν Πεληγηάτα πορθμὸν, καὶ ἐκείθεν πρὸς τὸν κόλπον τῆς Ἀπακρῆσας. Ἐκείθεν δὲ προῦκειτο νὰ γίνωσιν ἐκδρομαὶ διὰ ξηρὰς καὶ ὅλας διευθύνσεις μέχρι τῆς Ἀμερικανικῆς στερεᾶς. Ἀλλὰ τὸ ἔτος ἦν ὑπὲρ τὸ σύννεφον ψυχρὸν, καὶ ὁ πάγος τρομαρὸς καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Πεληγηάτου πορθμοῦ ἀκόμη. Μεγίστοι ὄγκοι κατεφέροντο κατὰ τὸ πλοῖον, ἀπειλοῦντες καταστροφὴν ἀλλὰ τὸ γενναῖον πλήρωμα τοὺς ἀπέπευσε. Μετὰ ταῦτα δ' ἠγέρθη τρικυμία, καὶ ὁ Μακλιούρ εἶδε κατὰ πρῶτον τὴν καταπληκτικὴν ὕψος στερεᾶς πάγων, φερομένης ἔμπρὸς ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς θεῆλης, συντριβομένης μετὰ ταῦτα εἰς τρίμματα μέγιστα, ἐν οἷς ἐκυλιόδετο τὸ πλοῖον, οὐχὶ ἐν ὠκεανῷ κυμάτων, ἀλλὰ βράχων βιαίως κινουμένων, σφενδονιζομένων κατ' αὐτοῦ καὶ συντριβομένων. Ἄλλ' αἴφνης σταγυῶδες ἠνεώθη ἐντὸς φραγμοῦ ὅστις ἐφαίνετο ἀδιείκτος: τὸ πλοῖον ὤρμα πρὸς τὰ ἔμπρὸς, καὶ ὀπίσω του ἐκλείετο ὁ πάγος ὡς ἀδομαίνονται πύλαι. Ἐκατέρωθεν ἐπυροῦντο ὄγκοι ὑψηλότεροι τοῦ μεγάλου ἴσου, ὡς γιγαντιαῖαι πυραμίδες ἐγειρόμεναι ὑπὸ χειρῶν ἀσράτων καὶ μαγικῶν, καὶ ἔτοιμοι ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ καταπέσωσι καὶ νὰ τοὺς συντρίψωσι. Ἄλλοι δὲ, βαρύτεροι ἀνηγαίροντο ἀπὸ τῆς ἀβύσσου τὰ βάθη, καὶ κατέπιπτον κατ' αὐτοῦ πάλιν, καὶ ἄλλος ἦχος ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους δὲν ἤκουετο εἰς τὰς πεπηγμένους ταύτας ἐκτάσεις, εἰμὴ ὁ τραγμὸς καὶ ὁ πάταγος τῶν μεγίστων ἐκείνων πάγων ὅταν συνεκρούοντο καὶ ἐθραύοντο. Πολλὰκις τὸ πλήρωμα ὀλοκλήρως ἀνέπεμπε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ κοινοῦ προσευχῆς, αἷτινες ἐν ταῖς δειναῖς ἐκείναις περιστάσεσιν ἐφαίνοντο ὡς εἰχὰι νεκροῦσμοι. Τοιοῦτος ἦν τοῦ Μακλιούρ ὁ χειμὼν κατὰ τὰ ὑπερβόρεια κλίματα.

Τὸν Ὀκτωβρίον ἐπάγωσαν στερεῶς εἰς τὸν πεπηγῶτα πορθμὸν, βλέποντες τὴν ξηρὰν, ἀλλὰ μὴ δυνάμενοι νὰ φθάσωσιν εἰς αὐτήν. « εἰς τὴν φοβεράν ἐκείνην μονοτονίαν τῆς εἰρηκτῆς τῶν πάγων, γράφει ὁ Κ. Γεώργ. Βάκ, αἱ ἡμέραι ἦσαν ἐβδομάδες, καὶ αἱ ἐβδομάδες ἦσαν ἑνιαυτοί. Δὲν ὑπῆρχον σημεῖα διακρίνοντα τὴν μίαν ἡμέραν τῆς ἄλλης, οὐδὲ κανόνες τῆς τοῦ χρόνου μετρήσεως, ἀλλὰ τὰ πάντα ἦσαν ἄχαρι καὶ πένθιμον σκότος καὶ φύγος. » Καὶ τῶρα, ἐξακολουθεῖ ἐν Ἰουνίῳ 1837, εἰμὶ προσηλωμένος εἰς τὸν Ἰδιώσιον πορθμὸν, πρὸς ἕνα τῶν πάγων οἷτινες ἀνέταθεν περιέζωνον τὸ πλοῖόν μου, μὴ δυνήεις οὐδ' ἀπαξ ἢ νὰ προῶ ἢ νὰ ὀπισθοδρομήσω. »

Ὅταν δὲ τέλος διεβῆγῃ ὁ πάγος, ἔστρεψαν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν τὸ καταπεπονημένον καὶ κατασυντρίβην πλοῖόν των. Ἄλλ' αἴφνης νέος ἐπῆλθε κατ' αὐτῶν κίνδυνος. Ἐνθ' ἀντήχουν οἱ ἀλαλαγμοὶ διὰ τὴν τοῦ πλοῖου ἀπελευθερίσιν, αἴφνης εἶδον αὐτὸ ἐλαφρῶς ἐγειρόμενον, καὶ κλίνον κατὰ τὴν πλευράν. « Ὅσοι εἶδομεν, διηγεῖται ὁ αὐτὸς πλοίαρχος, τὴν παράδοξον καὶ τρόμον ἐμπέσωσαν ἕνα μείζονος παρορμητικῆς

ὀπορῆσίου, προσηλωμένου μὲν ἐν τῷ πυθμένι, ἔχοντος δὲ τὸ ἐν ἅκρον αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ πλοῖου πλευράν, ἐνεργούντος ὡς μοχλοῦ καθέτως ἐπὶ τῆς τραπεζίας, καὶ βραδέως αἰρομένου ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν. » Ὅλοι ὤρμησαν ἀμέσως εἰς τὸ κατάστροφον. Τὸ πλοῖον εἶχε πέσει κατὰ πλευράν, καὶ τοῦ ἐνὸς μέρους αἱ λέμβοι ἤγγίζον τὸ ὕδωρ. Ἡ στιγμὴ τοῦ θανάτου τῶν ἐφαίνετο ἐπελθούσα, ἀλλ' οὐδεμία ὑπῆρξε σύγχυσις μεταξὺ αὐτῶν, καὶ ὅλοι ἠργάζοντο καὶ ἐξεπλήρουν τὰ διατασσόμενα. Αἱ λέμβοι κατεβέβησθησαν καὶ ἐρωδιόθησαν, καὶ τὸ πλήρωμα ἐπέη αὐτῶν περιμένον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ ἰδῇ τὸ πλοῖον ἀνατρεπόμενον. Λαβὼν δὲ πρίονα, ἤρχισε νὰ κόπη τὸν πάγον, ὅστις εἶχε τεσσάρων σπιθαμῶν πάχος: ἠργάζοντο δὲ πᾶσαν τὴν ἡμέραν καὶ πᾶσαν τὴν νύκτα, καὶ μόνον μιᾶς ὥρας ἀνάπαυσις ἐπετρέπετο εἰς αὐτοὺς, καὶ μετὰ ταῦτα ἠρχίζον τὴν ἐργασίαν πάλιν ἐπὶ τοῦ πάγου, τὴν ψυχρὰν νύκτα, καὶ τινες ἐντελῶς ἀποκάνοντες, ἐξηκολούθουν μηχανικῶς πριονίζοντας μὲ κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμούς. Αἴφνης τραγμὸς ἠκούσθη ὡς θραυσμένου πάγου, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀνορθώθη τὸ πλοῖον: καὶ σφύδρης ἐκλονίσθησαν αἶτε συντριβεῖσαι δοκοὶ καὶ ὁ μέσος ὄγκος τοῦ πάγου. Ἀμέσως ἀνεπήδησε τὸ πλήρωμα εἰς τὸ κατάστροφον, καὶ τρεῖς περιχαρεῖς ἀλαλαγμοὶ ἐχαίρειται τὴν θαυμασίαν ταύτην σωτηρίαν, ἢ οὐδεὶς τῶν ἰδόντων αὐτὴν ἐδύνατο νὰ λησμονήσῃ ποτέ.

(Ἀκολουθεῖ.)

Δ Ι Δ Α Κ Τ Ι Κ Α.

Ἄν καὶ κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος αἱ ἐξετάσεις πάντων τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν Ἀθηνῶν ἀπέσταν πρὸς κοινὴν εὐχαρίστησιν πάντων τῶν παρευρεθέντων γονέων τε καὶ ἀκροατῶν, ὡς τῶν ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν ἀρχῶν αἷτινες τὰς διεύθυνον, προτιμῶμεν ὅμως νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς Ἀμρυσιῶν, οὐ μόνον ὅπως ἀποδώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν δικαίον φόρον ἐκαίνων εἰς τὸν δημοδιδασκαλῶν τοῦ χωρίου τούτου, ὃ εἶδομεν ἐκ τοῦ πληθῶν καὶ τὸ εὐμέθοδον, καὶ τὴν κοσμιότητα καὶ τὴν ζῆλον, ἀλλ' ὅπως ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ὀρρωόμενοι, εἰπομεν πόσον σπουδαίαν ἠεωροῦμεν τὴν κατὰ τὰ χωρία δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ ὅποια νομίζομεν ὅτι ὀφείλει νὰ διδῆται εἰς αὐτὴν διεύθυνσις. Εἰς τὰς πόλεις καὶ κύματα ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι ἡ πρώτη βαθμὴ τῆς ἀνατροπῆς εἰς τὰ ἀνώτερα σχολεῖα. Ἄλλ' ἐν ταῖς χωρίοις, ἢ ὅπου ἐλλείπει ἡ τῶν ἀνωτέρων γνώσεων εὐαχία, ἢ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι ὁ ἐπιούσιος διανοητικὸς

ἄριστος τοῦ λαοῦ, ὅστις διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τῷ δίδηται ἐπαρκῶς, καὶ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ. Καίρομεν πάντοτε ὁσάκις εἰσερχόμενοι εἰς Ἑλληνικὸν χωρίον, βλέπομεν τὸ δημοτικὸν αὐτοῦ σχολεῖον ἐπιμελῶς διευθυνομένον καὶ εὐδοκίμων, διότι θεωροῦμεν τοῦτο ὡς τὸν ἀρίστον οἰωνὸν τοῦ ἐξευγενισμοῦ ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους· ἀλλ' ἐπιθυμοῦμεν ὥστε ἡ φιλοτιμία τῶν δημοδιδασκάλων τῶν χωρίων νὰ μὴ εἶναι παντάπασι πῶς νὰ πέμψωσι πολλοὺς μαθητὰς εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα τῶν πόλεων, διότι τοῦτο εἶναι κυρίως ἔργον τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ νομαρχιακῶν δημοδιδασκάλων, ἀλλὰ πῶς νὰ μορφώσωσι καλοὺς χωρικοὺς, εἰς οὓς οὐδεμία νὰ ἐμπνέσῃται φιλοδοξία τοῦ νὰ ἐξέλθωσι τῆς σφαίρας αὐτῶν.

Ἡ Ἑλλὰς δὲν σερπεῖται ἀνθρώπων οἵτινες μαθόντες ὀλίγα, ἀπαιτοῦσι πολλὰ, καὶ καταβαρύνουσι τὴν κοινωνίαν ἐπιδιώκοντες ὑπουργήματα, καὶ τὴν γῆν ἢν κατοικοῦσι, ζῶντες ἐν ἀργίᾳ, διότι δὲν καταδέχονται πλέον τὸ ἐπιτήδευμα τοῦ πατρὸς των. Ἄλλ' εὐδαίμων τόπος δύναται δικαίως νὰ λογισθῇ, ἂν ὁ λαὸς οὗτος, ἂν ἡ κατωτέρα τοῦ λαοῦ τάξις, ἡ ζεύξη ἢ ἀναγιώσκη, νὰ γράφῃ καὶ ἢ ἀριθμῇ, ἐδιδάχῃ τῆς θρησκείας τοῦ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ἠθικὴν, καὶ ἀπέκτησεν ὅλας τὰς μικρὰς ἐκείνας γνώσεις, ὅσαι εἰσὶν ἀναπόφευκτοὶ εἰς ἕκαστον μέλος λαοῦ ἐξευγενισμένου, καὶ συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ καταπολεμήσωσι τὰς προλήψεις. Τοιαῦτα εἶναι ἡ κλήσις τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν χωρίων, καὶ ἐνομίσαμεν ἀναγκαῖον νὰ ὑπομνήσωμεν αὐτὴν ἐνταῦθα, εἰς παράδειγμα φέροντες τὸ ἀρίστον σχολεῖον τοῦ Ἀμαρυσίου, ὅπως πείσωμεν τοὺς δημοδιδασκάλους ὅτι περιοριζόμενοι εἰς μόνον τὰ ἀνατελέντα αὐτοῖς καθήκοντα, πολλὰ ἀνωτέραν προσφέρουσιν εἰς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίαν τῶν ἐπιζητούντων ἀνώτερα καὶ τοῖς ἀνατελεῖσιν αὐτοῖς ἀλλότρια.

Πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως Σ. Ὑπουργεῖον.

Κατὰ πρόκλησιν τοῦ Κ. Δημάρχου μεταβῶσα πρὸ ὀλίγου ἢ ὑπὸ τοῦ Σ. Ὑπουργείου διορισθεῖσα ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ ἐνταῦθα δημοτικοῦ σχολείου εἰς Ἀμαρυσίον πρὸς ἐξέτασιν τῶν εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον φοιτῶντων παιδίων, σπεύδει ἵνα ὑποβάλῃ τῷ Σ. τούτῳ ὑπουργεῖῳ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων.

Μαθηταὶ φοιτῶντες εἰς τὸ ἐν Ἀμαρυσίῳ δημοτικὸν σχολεῖον εἶναι 70, ὧν 40 ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὴν ἐξέτασιν. οἱ δὲ λοιποὶ ἦσαν ἀπόντες, ὡς ἀσχολούμενοι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Δημοδιδασκάλου περὶ τὰς γεωργικὰς ἐργασίας τῶν γονέων αὐτῶν. Τῶν δὲ 40 ἐξετασθέντων, 8 ἀνήκοντες εἰς τὸ συνδιδασκτικὸν τμήμα, ἀπελύθησαν καὶ ἔλαβον τὰ νενομισμένα ἀπολυτήρια, οἱ δὲ λοιποὶ, ἐκτὸς μικρᾶς ἐξαιρέσεως ἀναξίας λόγου ὡς πρὸς τὸ ἔλθαι τῆς προόδου, προεβιβάσθησαν ἀφ' ἧς ἀνήκον τάξεως εἰς ἀνωτέραν.

Μετὰ συγκινήσεως δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ἀναφέρει εἰς ἐκθέσει πρὸς τὸ Σ. Ὑπουργεῖον τὴν σπανίαν τῶν φοιτῶντων εἰς τὸ δημοτικὸν τοῦτο σχολεῖον πρὸδον καὶ σεμνότητα καὶ χρηστότητα τοῦ ἔθνους· ἅπαντες οἱ μαθηταὶ, ἐξαιρουμένων ὀλίγων τῶν εἰς τὸν συλλαβισμὸν ἀνηκόντων, ἀνέγνωσαν τεμάχια εἰς βιβλία, ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ὀριζόμενα, μετ' ἀκρίσει, οὕτως εἰπεῖν, ὑπακρίσειας, εὐκρινείας καὶ σαφηνείας, μάλιστα δὲ οἱ ἀπολυθέντες, οἵτινες μόνον, ὡς μὴ ἐπαρκῶντος τοῦ χρόνου, ἐξετασθέντες καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μαθήματα ὑπερβουδοκίμησαν. Ὁ δὲ Κ. Δημάρχος, ἔχων ἑτοίμα βραβεῖά τινα, κατὰ γυμναστικὴν καὶ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς διενεμησάμεν αὐτὰ, παρόντος καὶ τοῦ γραμματέως τῆς Νομαρχίας, εἰς τοὺς ἐξετασθέντας τῶν μαθητῶν ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ, οὕτως κατὰ τὰς αὐτῶν ἐξετάσεις ἠξιώθησαν.

Εὐχαρίστως δ' ἀναφέρουσα ἡ ἐπιτροπὴ τὸ ἀγαθὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων τοῦ δημοτικοῦ τούτου σχολείου, πέιθεται, ὅτι τὸ Σ. Ὑπουργεῖον, ἐπισχύον τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν χρεῶν τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ, καὶ τὸν περὶ τὰ καλὰ ζῆλον αὐτῶν, θέλει ἐπαινεῖσαι τὸν δημοδιδάσκαλον τοῦτον, ὅστις διὰ τῶν ἀτρυτίων πόνων αὐτοῦ καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκπλήρωσεως τῶν ἐμπειπιστευμένων αὐτῷ καθηκόντων περιποιεῖ σήμερον τοσαύτας εὐλογίας εἰς τὸ σχολεῖον, οὕτως προΐσταται.

Ἐδὲ ὕλικόν τοῦ σχολείου, ἡ εὐάερος καὶ εὐρύχωρος οἰκία ἢ πρὸς τὸν σιαπὸν τοῦτον μετασκευασθεῖσα, ἐπαινοῦσι τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὴν περὶ τὰ καλὰ μέριμναν τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 9 Ἰουλίου 1854.

Ἰποσημειούμεθα εἰσεδόστως

Ἡ ἐπιτροπὴ

Δημ. Καλλιγοργᾶς.

Πρωτοσύγγελλος Κοροφίος.

Γρ. Παπαδόπουλος.

Νικ. Δραγοῦμης.